

แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการ
นาวิกโยธินกองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

จ.อ.สุพจน์ เพ็ชรคง รณ.

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤศจิกายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ สุพจน์ เพ็ชรคง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ ดร.ชิตพล ชัยมะดัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิชย์ ธารเสนา)

วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของกรรมการสอบงานนิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์ ที่กรุณาให้แนวทางในการจัดทำงานนิพนธ์ ปรับปรุง แก้ไข

ขอขอบพระคุณเรือเอกประกอบ จำนงค์ประโคน เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เรือโทเจริญพงษ์ ผิวทน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพลเรือน และพันจ่าเอกนิกรรณ์ พูลปาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่สละเวลาให้ความรู้ในกระบวนการทำงาน ให้คำปรึกษา และแนะนำจึงสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อีกทั้งยังขอขอบพระคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่ให้ข้อมูลคำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลในพื้นที่ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในด้านการตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น ทุกคน รุ่นพี่ที่คอยให้คำปรึกษาเสนอแนะและชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงงานนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จด้วยดีเพื่อนร่วมงานที่คอยให้กำลังใจและที่สำคัญที่สุดขอบคุณครอบครัวที่ให้กำลังใจ ความฝัน และความคาดหวังที่ช่วยผลักดันให้ผู้วิจัย มีความอดทนในการดำเนินงานนิพนธ์พร้อมกับรับผิดชอบงานในหน้าที่อีกด้าน แต่ก็สามารถที่จะฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

จ่าเอกสุพจน์ เพ็ชรคง

58930275: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน: รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
 คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/ ด้านการท่องเที่ยว/ แนวทางการพัฒนา/ หน่วยบัญชาการ
 นาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ตำบลสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
 สุพจน์ เพ็ชรคง: แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) (DEVELOPING
 GUIDELINES FOR PHYSICAL ENVIRONMENT RELATING TO TOURISM IN THE AREA
 OF ROYAL THAI MARINE CORPS, ROYAL THAI NAVY (PRINCE OF CHUMPHON
 CAMP)) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: อุษณากร ทาวะรัมย์, รป.ค. 150 หน้า, ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับ
 การท่องเที่ยว และศึกษาแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร การสำรวจพื้นที่ และการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 คน คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพลเรือ
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการรักษาความปลอดภัย ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
 (Purposive sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือ อายุงานในพื้นที่ 2 ปี (พ.ศ. 2559-2560)
 และตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพลเรือ เจ้าหน้าที่
 ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความถูกต้อง
 ความแม่นยำ ความเที่ยงตรงของข้อมูลและนำข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วนด้วยเทคนิค
 แบบสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษาพบว่า

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า ทัศนียภาพของ
 แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม และมีความเป็นธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบ
 ที่หลากหลาย ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา ทะเล อาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีความกลมกลืนต่อกัน สำหรับ
 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ต้องทำการพัฒนาเพิ่มเติมสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
 ในหลายส่วนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่ สร้างทางเดินเท้าเพิ่มเติม
 สร้างเส้นทางจักรยาน และพื้นที่จอดรถจักรยาน กำหนดบริเวณที่พักคอยสำหรับนักท่องเที่ยว
 สร้างห้องน้ำห้องส้วมสำหรับนักท่องเที่ยวโดยกำหนดพื้นที่ให้ชัดเจน ปรับปรุงไฟฟ้าและแสงสว่าง
 ในบริเวณที่ยังไม่มี นอกจากนี้ ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
 ต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนา เพื่อให้ส่งเสริมให้เป็น
 แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและยั่งยืนตลอดไป

58930275: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PHYSICAL ENVIRONMENT/ TOURISM/ DEVELOPING GUIDELINES/
ROYAL THAI MARINE CORPS (PRINCE OF CHUMPHON CAMP)
SATTAHIP SUB-DISTRICT, AMPHOE SATTAHIP, CHON BURI
PROVINCE

SUPOJ PATKONG: DEVELOPING GUIDELINES FOR PHYSICAL ENVIRONMENT
RELATING TO TOURISM IN THE AREA OF ROYAL THAI MARINE CORPS, ROYAL
THAI NAVY (PRINCE OF CHUMPHON CAMP). ADVISOR: AUSANAKORN TAVAROM,
D.P.A. 150 P. 2017.

The purposes of this qualitative study were to examine physical environment relating to tourism and to investigate guidelines for developing this tourism area. This study examined relevant documents, conducted a field survey, and an in-depth interview with three key informants. These subjects were recruited by a purposive sampling technique from the divisions of naval civil affairs, tourism, and security. The selecting criteria for these subjects were that they needed to work in the area of naval civil affairs, tourism, and security for at least two years (2016-2017). The collected data were verified for their validity, reliability, and accuracy by a triangulation technique. Also, a technique of content analysis was used to analyze the data. The results of the study were as follows:

It was found that the physical environment, especially in the tourism area, was beautiful and natural. In this area, there were forests, mountains, sea, and buildings that complimented each other. Regarding the developing guidelines, more facilities, including pavements, bike lanes, and parking lots, should be provided for tourists. Also, a waiting area for tourists should be designated, and more toilets should be clearly assigned and available for tourists. In addition, electricity should be improved and provided for tourists. Finally, environment conservation should be taken into consideration when developing this physical environment since it would help to make this tourism area a beautiful and sustainable tourist attraction spot.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	8
แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว	26
ข้อมูลหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร).....	44
ระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือว่าด้วยการใช้ทรัพยากร กองทัพเรือ พ.ศ. 2559.....	46
ระเบียบการรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร).....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
วิธีการวิจัย	57
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	58
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล	61
การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล	61
4 ผลการวิจัย	63
ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษา	64
ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	80
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	116
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	137
สรุปผลการวิจัย	137
อภิปรายผล	138
ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย	150

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว.....	38
2	แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย	58
3	ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและลักษณะทางกายภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่.....	74
4	ข้อมูลพื้นที่ติดต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กองทัพเรือ)....	80
5	สรุปผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ.....	134
6	สรุปผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการ นาวิกโยธิน กองทัพเรือ	135

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ถ่ายภาพหลวงชุมพร)	4
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
3	องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	11
4	องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	12
5	ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่	64
6	สำนักงานกิจการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	65
7	สภาพหาดเตยงามที่มีสภาพเป็นทรายสีขาว	66
8	สถานที่หาดเตยงามที่มีนักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำ	67
9	อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน	68
10	พระอนุสาวรีย์ พล.ร.อ.พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์	68
11	พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน	69
12	ตราอักษร พิธีเปิดผาชีราลงกรณ์	71
13	อาคารมารีนโบ๊ทคลับ	72
14	อาคารที่ตั้งกองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ	76
15	พื้นที่ติดต่อโดยรอบพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	77
16	พื้นที่ติดต่อทางด้านทิศเหนือ	77
17	พื้นที่ติดต่อทางด้านทิศตะวันออก หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	78
18	เขตพื้นที่ติดต่อและสถานที่ท่องเที่ยวด้านทิศตะวันตก	79
19	เขตพื้นที่ติดต่อและสถานที่ท่องเที่ยวด้านทิศใต้	79
20	ทัศนียภาพหาดเตยงาม	82
21	ทัศนียภาพผาชีราลงกรณ์	83
22	ทัศนียภาพของเกาะไก่เตี้ย	84
23	กิจกรรมค้ำน้ำดูปะการังที่เกาะไก่เตี้ย	84
24	ภาพอนุสรสถานทหารนาวิกโยธิน	85
25	สถานที่ท่องเที่ยว อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน	86

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
26	พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	87
27	จุดชมวิวดำเนินทางขึ้นสักการะ ศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้า อากาศกระต๊อ (เขาแหลมปู่เจ้า)	88
28	ทัศนียภาพความสวยงามของ ศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศกระต๊อ (เขาแหลมปู่เจ้า).....	89
29	ที่ตั้งภูมิประเทศภูเขาในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน.....	90
30	ภูมิทัศน์ของพื้นที่ที่เป็นทะเลและบริเวณชายฝั่ง.....	91
31	ภูมิทัศน์หน้าผาในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	92
32	ภูมิทัศน์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นไม้ยืนต้น	92
33	พื้นที่ภูมิทัศน์ที่เป็นแหล่งไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม.....	93
34	ผังภูมิทัศน์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเส้นทางและถนน	94
35	เขตพื้นที่อาคารและสิ่งก่อสร้าง.....	95
36	พื้นที่ว่างในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	96
37	เขตพื้นที่หวงห้าม.....	98
38	การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในการแลกเปลี่ยนของ นักท่องเที่ยว.....	98
39	ปริมาณนักท่องเที่ยวในพื้นที่.....	99
40	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	100
41	การแลกเปลี่ยนของนักท่องเที่ยวกรณีเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่	101
42	เส้นทางหลักในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	103
43	เส้นทางย่อยในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	103
44	ป้ายกำหนดเส้นทาง หน้าประตูค่าย ฯ	104
45	ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกสนามกอล์ฟ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	105
46	ป้ายกำหนดเส้นทางบริเวณแยกแผนกรบพิเศษ.....	105
47	ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกมารินีสอร์ท	106
48	ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกชุมสาย.....	106
49	ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน.....	107
50	ที่ตั้งห้องน้ำสาธารณะติดกับศูนย์อาหาร	110

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
51	ที่ตั้งจุดทิ้งขยะ 111
52	จุดที่ตั้งโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน 113
53	ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามบริเวณจตุรพิธวารณ์ บ้าน น. 1 114
54	ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามบริเวณจตุรพิธวารณ์ บ้าน น. 64 115
55	พื้นที่ว่างระหว่างย่าน 117
56	พื้นที่ทำกิจกรรมหน้าสำนักงานกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน 119
57	พื้นที่ถนนขาเข้าและขาออก เส้นเชื่อมต่อกับสุขุมวิท 120
58	พื้นที่ถนนขาเข้าและขาออก ถูกปรับเป็นสองเลน 120
59	เส้นทางฟุตบอลสิ้นสุดที่แยกสนามกอล์ฟ 122
60	การสนับสนุนการจัดกิจกรรมปั่นจักรยานในพื้นที่ 123
61	ที่ตั้งและขนาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 125
62	พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดนัดคอย 126
63	ที่ตั้งร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก 127
64	ที่ตั้งห้องน้ำ ห้องส้วม 129
65	จุดตั้งศาลาที่พักบริการนักท่องเที่ยว 130
66	พื้นที่ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง 133

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพเรือเป็นกองทัพทหารของประเทศไทย ทำหน้าที่ในการรักษาอธิปไตย และผลประโยชน์ทางทะเล โดยมีภารกิจเตรียมกำลังกองทัพเรือ และป้องกันราชอาณาจักร รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ สนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน (แผนนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ปี พ.ศ. 2560 และแผนยุทธศาสตร์กองทัพเรือ ปี พ.ศ. 2567) ในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น กองทัพเรือได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และการเปิดพื้นที่หน่วยงานในกองทัพเรือเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการการท่องเที่ยวกองทัพเรือขึ้นในปี พ.ศ. 2553 มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่กองทัพเรือให้สอดคล้องกับนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ และแผนยุทธศาสตร์กองทัพเรือปี พ.ศ. 2558-2567 การท่องเที่ยวในเขตทหาร จากการบันทึก ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตทหาร โดย นายสุวัตร ลิทธิหล่อ ปลัดการท่องเที่ยวและกีฬา และพลเรือเอกเสถียร เพิ่มทองอินทร์ ปลัดกลาโหม เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2554 ณ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางเข้าเที่ยวชมได้แต่ก็จำเป็นต้องแสดงตน (แลกบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่น ๆ ที่ทางราชการออกให้) จึงส่งผลให้ประชาชนหันมาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหารมากขึ้นกองทัพเรือจึงเตรียมความพร้อม โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวของกองทัพเรือ ทำหน้าที่ร่วมกับศูนย์อำนวยการท่องเที่ยวกองทัพเรือ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน พิจารณาการใช้ และยกเลิกการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวของกองทัพเรือ แต่งตั้งคณะกรรมการ บุคคล หรือ คณะทำงานที่เป็นทั้งข้าราชการกองทัพเรือหรือบุคคลพลเรือนทั่วไปเข้ามาทำงานด้านการบริหาร การท่องเที่ยวของกองทัพเรือ (คำสั่งกองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 60/ 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว กองทัพเรือ ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2559)

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ เป็นหน่วยกำลังรบของกองทัพเรือ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (ค่ายกรมหลวงชุมพร) แม้จะมีภารกิจในการรบโดยตรง (อัตราเฉพาะกิจกองทัพเรือหมายเลข 2100) ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยว และจัดกำลังพลเข้าร่วมประชุมตามที่คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือกำหนด พร้อมดำเนินการตามมติที่ประชุมดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ทำหน้าประสานงานร่วมกับ คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (คำสั่งหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน) (เฉพาะ) ที่ 2172/ 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ลงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2559

2. รายงานขอขึ้นทะเบียนแหล่งท่องเที่ยวตามระเบียบของคณะกรรมการบริการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ โดยรายงานขอขึ้นทะเบียนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) จำนวนทั้งสิ้น 7 ประเภท คือ หาดเตยงาม (แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด) เกาะไก่เตี้ย (แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ) อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ผาฉัตรลาดกระฉับ อนุสรสถานทหารนาวิกโยธิน ศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ (แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์) พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน (ประเภทศิลปะวิทยาการ) การรับค่ายพักแรม (แหล่งท่องเที่ยวประเภทเชิงนันทนาการ) มารีนริสอร์ท ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดกองทัพเรือ (แหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ) (บันทึก กพร.นย. ที่ กท 0519/ 1785 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2559 เรื่อง ส่งแบบฟอร์มขอขึ้นทะเบียนแหล่งท่องเที่ยว)

3. จัดกำลังพลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ ภาคตะวันออก แต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ มีหน้าที่ในการวางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงานด้านการท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (คำสั่ง คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 3/ 2560 เรื่อง แต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์บริการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ ภาคตะวันออก (เพื่อพราง) ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

จากแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่พื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) เป็นจำนวนมาก จากสถิติในปี พ.ศ. 2560 ห้วงเทศกาลที่สำคัญที่ผ่านมา เทศกาลปีใหม่ ระหว่างวันที่ 30 ธ.ค. 2559-2 ม.ค. 2560 จำนวน 4 วัน ปริมาณนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวัน จำนวน 3,500 คน ปริมาณรถเฉลี่ยต่อวัน จำนวน 2,000 คัน เทศกาลวันมาฆบูชา ระหว่างวันที่ 11-13 ก.พ. 2560 จำนวน 3 วัน ปริมาณนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวัน จำนวน 2,480 คน ปริมาณรถเฉลี่ยต่อวัน จำนวน 1,642 คัน เทศกาลวันสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13-16 เม.ย. 2560 ปริมาณนักท่องเที่ยวต่อวัน จำนวน 6,125 คน ปริมาณรถ จำนวน 4,635 คัน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) เป็นส่วนกำลังรบของกองทัพเรือ โดยกองทัพเรือสถาปนาเป็นกรมนาวิกโยธินในวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 (ประวัติหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน โดย พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน) มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน หาดเตยงามพระอนุสาวรีย์ พลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้า

อาคารเกียรติวง ทั้ง 2 ที่ สถานที่พักมารินริสอร์ท สถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรม ตามที่หน่วย ได้ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น ได้กลายเป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างแพร่หลาย ประกอบกับเป็นค่ายทหารที่มีการควบคุมเรื่องระเบียบวินัย ความสะอาดของพื้นที่ และมาตรการต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนในพื้นที่ที่มีความอุ่นใจ และรู้สึกปลอดภัย เมื่อปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละปีส่งผลให้มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น ร้านค้า สวัสดิการ การเปิดสปา วัฒนธรรมชาติ กิจกรรมมัคคุเทศก์นำเที่ยว กิจกรรมค่ายพักแรม และนันทนาการ สนามกอล์ฟ เป็นต้น แม้ว่าหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) จะเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ประชาชน และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าได้ แต่ก็ยังคงความเป็นทหาร ไว้ในบางส่วน และใช้มาตรการรักษาความปลอดภัยของหน่วยที่เข้มงวด เช่น การกำหนดพื้นที่หวงห้าม การรักษาความปลอดภัยสถานที่ การอารักขาบุคคลสำคัญต่าง ๆ (หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2558) ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ตรวจพบโดยเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เช่น การหลงพื้นที่ การไม่ชำนาญเส้นทาง นักท่องเที่ยวเข้าเขตพื้นที่หวงห้าม มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าเขตพื้นที่หวงห้ามแล้วปฏิบัติตนไม่เหมาะสม เป็นต้น (กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2559) และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในปริมาณจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดมลภาวะที่เสื่อมโทรมตามมาด้วย เช่น ปริมาณขยะเพิ่มขึ้น ปริมาณสารพิษมากขึ้น มลพิษทางเสียง เป็นต้น ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ให้มีความพร้อมเหมาะสมสามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

การศึกษารั้วนี้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน โดยแบ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยว กระบวนการตรวจสอบ และการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ระบบคมนาคม ได้แก่ เส้นทาง การเข้าถึง ป้ายกำหนดเส้นทาง การเข้าถึง ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ สาธารณะ ถึงขยะ โทรศัพท์สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม

ด้านระยะเวลา

เริ่มทำการศึกษาข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน-30 ตุลาคม 2560

ด้านพื้นที่

ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) รายละเอียดตามผังที่ตั้งตามภาพ 1



ภาพที่ 1 ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง องค์ประกอบของพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อการทำงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ 1) ระบบการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว กระบวนการตรวจสอบ และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 2) ระบบคมนาคม ได้แก่ เส้นทางรถเข้าถึงป้ายกำหนดเส้นทาง และ 3) ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ถึงขยะ โทรศัพท์ สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม

การพัฒนา หมายถึง ศึกษาพื้นที่ วิเคราะห์ จัดทำแผน เสนอแนวทางในการพัฒนา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยว

กิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน หมายถึง หน่วยที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และควบคุมการปฏิบัติ

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เพื่อทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) หมายถึง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีพื้นที่ติดชายทะเล มีสถานที่ท่องเที่ยวภายในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยตนเอง โดยมีการกำกับดูแล ควบคุม และประสานการปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวร่วมกับกองทัพเรือ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
2. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

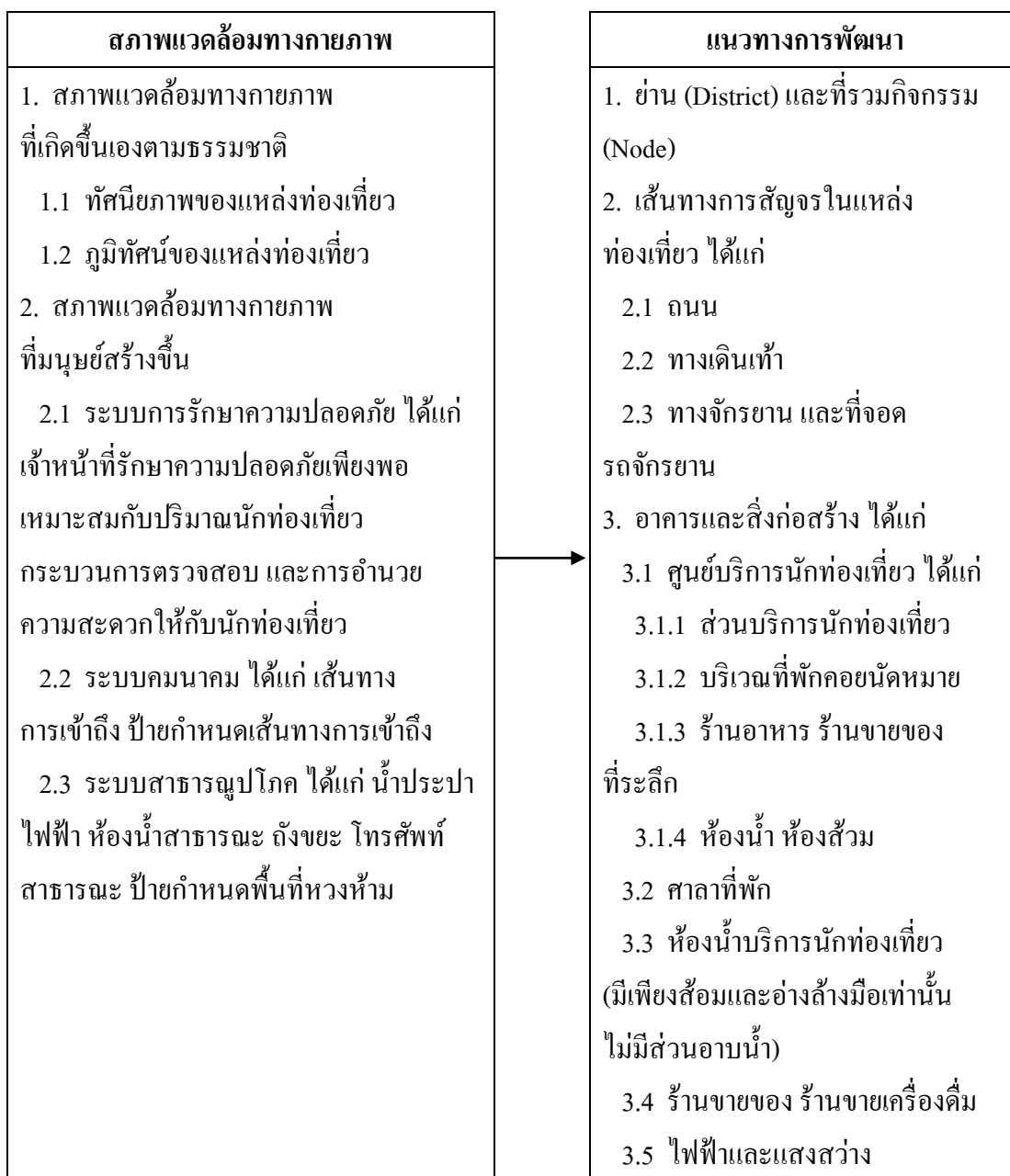
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษารุ่นนี้ ได้แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการลงพื้นที่สำรวจ และศึกษา โดยใช้แนวคิดของ วรพงษ์ เป็นมูล (2552) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้น

เองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวศึกษา
สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ 1) ระบบการรักษาความปลอดภัย (รักษา
ความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
กระบวนการตรวจสอบและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว) 2) ระบบคมนาคม ได้แก่
เส้นทางการเข้าถึง ป้ายกำหนดเส้นทางเข้าถึง 3) ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า
ห้องน้ำสาธารณะ ถังขยะ โทรศัพท์สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม จากนั้นจึงเสนอแนวทาง
ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดของ
เดชา บุญค้ำ (2531) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อในการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ทำการศึกษา ดังนี้

1. ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node)
2. เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่
 - 2.1 ถนน
 - 2.2 ทางเดินเท้า
 - 2.3 ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน
3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่
 - 3.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่
 - 3.1.1 ส่วนบริการนักท่องเที่ยว
 - 3.1.2 บริเวณที่พักคอยนัดหมาย
 - 3.1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก
 - 3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม
 - 3.2 ศาลาที่พัก
 - 3.3 ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว (มีเพียงส้วมและอ่างล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ)
 - 3.4 ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม
 - 3.5 ไฟฟ้าและแสงสว่าง

ดังกรอบแนวคิดต่อไปนี้



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการท่องเที่ยว และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตีความข้อมูล เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
- 1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
- 1.3 รูปแบบการท่องเที่ยว
- 1.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 1.5 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

- 2.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- 2.2 แนวทางการออกแบบและกระบวนการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

3. ข้อมูลหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

4. ระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือว่าด้วยการใช้ทรัพยากร

กองทัพเรือ พ.ศ. 2559

5. ระเบียบการรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถูกพัฒนาจากการเดินทางซึ่งเมื่อสมัยก่อนมนุษย์เดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพียงเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้นหรือเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น การเดินทางดังกล่าว เช่น การค้าขาย การล่าสัตว์ การล่าอาณานิคม ความเชื่อตามวัฒนธรรมของตนเอง เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประกอบกับการนำเทคโนโลยีในปัจจุบันมาประยุกต์ใช้จึงทำให้การเดินทางกลายเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาพื้นที่ได้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

Davidson (1993, p. 2 อ้างถึงใน ชีระ ชีวะเกรียงไกร, 2551, หน้า 9) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่าหมายถึง การเดินทางจากที่ที่ตนพักอาศัยเป็นระยะเวลาช่วงใดช่วงหนึ่งหรือชั่วคราว เพื่อไปทำวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การพักผ่อน การเล่นกีฬา หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกล้นคลาจากความรู้สึกที่มีอยู่

สุวัฒน์ จุฑากรณ์ (2544, หน้า 72 อ้างถึงใน ชีระ ชีวะเกรียงไกร, 2551, หน้า 9) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ ผลรวมทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับบริการหรือธุรกิจ รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือกระบวนการดึงดูดไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นปริศนาในการต้อนรับ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization [WTO]) แห่งสหประชาชาติได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวดังนี้ (วรรณ วลัยวานิช, 2539, หน้า 5 อ้างถึงใน ปุณณดา สัตย์มุข, 2553, หน้า 10)

1. การเดินทางจากสถานที่ตนเองอยู่เป็นประจำไปยังสถานที่อื่นเพียงชั่วคราวเท่านั้น
2. ผู้ที่เดินทางจะต้องเดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่การบังคับแต่อย่างใด
3. การเดินทางนั้นจะต้องเป็นวัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือจากการเดินทางไปประกอบอาชีพหรือเพื่อสร้างรายได้

พจนานุกรม Webster, s Third New International Dictionary (1961 อ้างถึงใน วรรณ วลัยวานิช, 2539, หน้า 5) อธิบายว่า การท่องเที่ยวมิได้หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนทางจิตใจหรือกิจกรรมสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายประชากรจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง รวมถึงการเดินทางภายในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย

ประเสริฐ วิทยารัฐ (2531, หน้า 3 อ้างถึงใน เอมอร หนูทับ, 2553, หน้า 9) การท่องเที่ยวเป็นสินค้าอีกหนึ่งประเภทที่มีความแตกต่างจากสินค้าประเภทอื่น เช่น ไม่สามารถเก็บสินค้าประเภทการท่องเที่ยวไปไว้ได้ เก็บไว้ได้เพียงความทรงจำ และความรู้สึกที่ดี ความแปลกใหม่ ความพึงพอใจเท่านั้น และสามารถบอกเล่าความรู้สึกให้ผู้อื่นฟังได้ และชักชวนผู้อื่นให้มาเที่ยวได้

ดังนั้น จากความหมายของการท่องเที่ยวที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปความหมายของการท่องเที่ยวได้ว่า เป็นการเคลื่อนย้ายของประชาชนด้วยการเดินทางทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นทั้งในและต่างประเทศจากที่พักของตนเองไปยังอีกที่หนึ่ง ในห้วงเวลาไม่นาน เพียงชั่วคราวเท่านั้น ไม่มีเจตนาย้ายถิ่นฐาน เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการปฏิสัมพันธ์ด้านธุรกิจและกิจกรรมและกับคนในพื้นที่เท่านั้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความสุขสบาย มีความรู้สึกและความทรงจำที่ดี

และสามารถประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้อื่นมาเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวด้วย

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

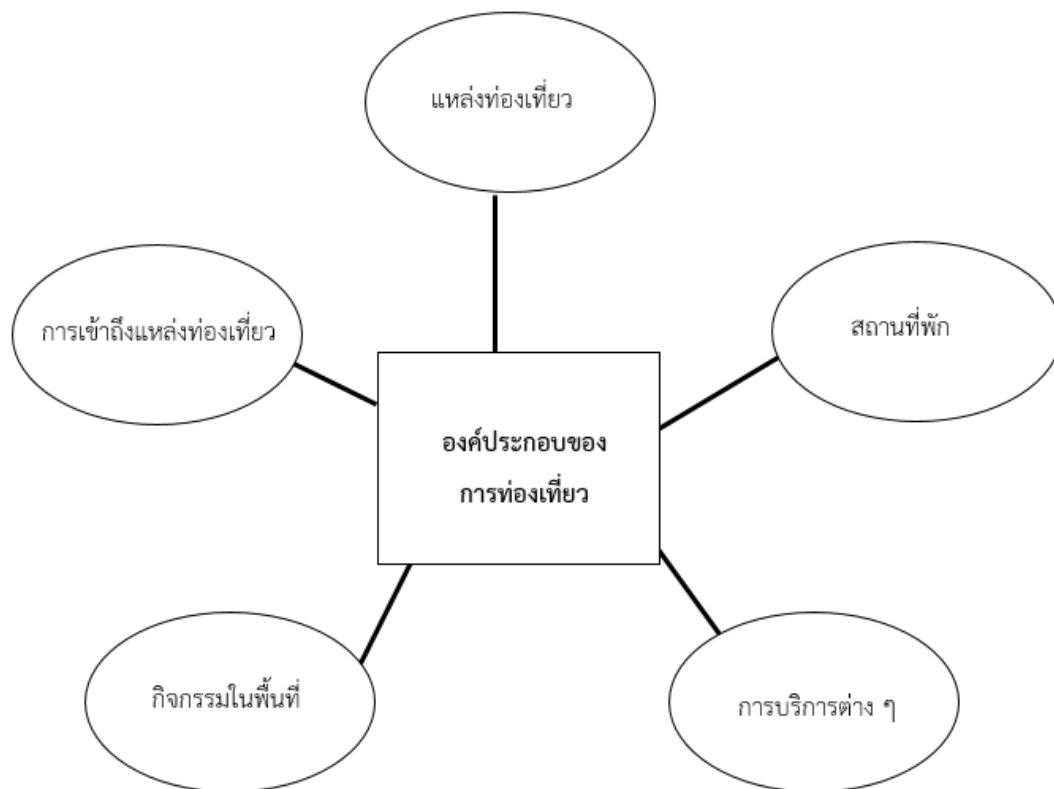
จากการศึกษาค้นคว้ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวดังนี้

พะยอม ธรรมบุตร (2549, หน้า 1-2 อ้างถึงใน เอมอร หนูทับ, 2553, หน้า 11-12)

ได้นำเสนอองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบดังนี้

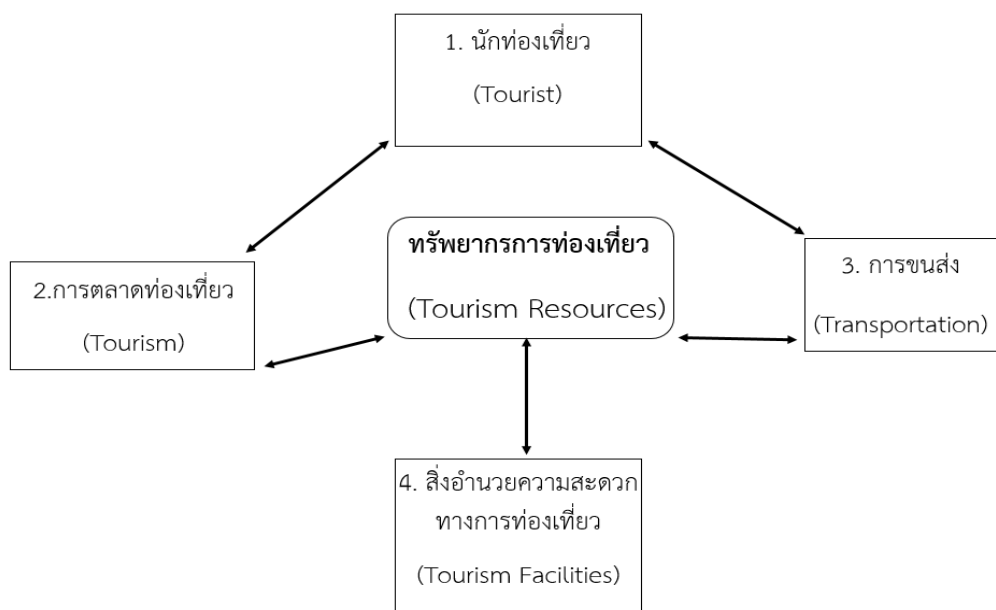
1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวและเป็นความสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเพราะทำให้การสะดวกสบาย ง่ายต่อการเข้าถึง ใช้เวลาน้อยสุดในการเข้าถึง เช่น ยานพาหนะในการขนส่ง เส้นทางจราจร เครือข่ายคมนาคม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านพื้นที่ เช่น ป้ายบอกทาง สัญญาณจราจรต่าง ๆ เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างเส้นทางหลักกับเส้นทางรอง เป็นต้น
2. สถานที่พัก จากนิยามการท่องเที่ยวที่ได้ศึกษาในขั้นต้น การท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องพักอาศัยชั่วคราวในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เพราะฉะนั้นสถานที่พักจึงเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเข้าทำการท่องเที่ยวยังพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ลักษณะสำคัญของสถานที่พัก คือ สะอาด สะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน
3. เป็นแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่นั้นจะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม เช่น เชิงธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ประเพณีหรือประวัติศาสตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวด้วย
4. กิจกรรมในพื้นที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม การทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในพื้นที่หรือการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาสิ่งสำคัญต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว เพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เข้าใจ และจดจำวัฒนธรรมต่างเหล่านั้น และสามารถประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนกลุ่มอื่นที่ยังไม่เคยเข้ามาท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวได้ กิจกรรมจึงเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน
5. การบริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องตอบสนองความต้องการให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจ สร้างความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวอันได้แก่ ร้านอาหาร การบริการด้านการเงิน เช่น ATM การบริการด้านสาธารณสุข เช่น พยาบาลและการรักษา ศูนย์แลกเปลี่ยนต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท
ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ปุลณดา สัตยमुख (2553, หน้า 12) ได้สรุปองค์ประกอบของการท่องเที่ยวประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการต่าง ๆ และด้านตลาด การท่องเที่ยว โดยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันก่อให้เกิดองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์เป็นวงจร ดังภาพที่ 4



ภาพที่ 4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวตามภาพที่ 4 สามารถให้นิยามความหมายของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1.1 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor) ผู้ที่มีได้มีถิ่นฐานภูมิลำเนาในประเทศไทย

1.2 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International tourist) หมายถึงนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยและทำการพักผ่อนอย่างน้อย 1 คืน ไม่เกิน 60 วัน

1.3 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International excursionist) หมายถึงนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยมิได้ค้างคืนในแต่ละครั้ง

1.4 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่พำนักอาศัยในพื้นที่ราชอาณาจักรไทยเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่มิใช่ที่พักอาศัยประจำของตน

1.5 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่พักค้างคืน (Domestic tourist) หมายถึงนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว และทำการพักค้างคืนในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นอย่างน้อยเป็นเวลา 1 คืน

1.6 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (Domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักอาศัยค้างคืนยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ

2. การตลาด หมายถึง แนวทางการจัดการที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดแข็งในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบการจัดการด้านการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวตามช่วงเวลาที่เหมาะสมนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดที่ธุรกิจการท่องเที่ยวจะได้รับ ในการเสนอบริการให้กับนักท่องเที่ยว อาจจะมีธุรกิจหลายประเภทที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลให้การตลาดการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นจึงต้องศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โอกาสที่การตลาดการท่องเที่ยวจะขยายตัวขึ้นอยู่กับแนวทางการตลาดที่จะทำให้ได้เปรียบกลุ่มการตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มเก่า ดังนั้นเพื่อให้การทำการตลาดการท่องเที่ยวให้ได้เปรียบจึงจำเป็นต้องรู้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรของตนเอง

3. การขนส่ง เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว และเลือกวิธีที่ตนเองมีความต้องการ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางเรือ และทางอากาศ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resource) เป็นการตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว โดยแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม

สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว คือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวในแหล่งประเภทท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข สะดวกสบาย การบริการต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร ป้ายจราจร ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

Buhalis (2000 อ้างถึงใน อมราวดี คำบุญ, 2556) ได้ให้ห้วงค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยว จำนวน 6 ด้าน (6 A's) ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมและการจัดกิจกรรมพิเศษ

2. การเข้าถึง (Accessibility) คือ กระบวนการ วิธีต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบคมนาคม ยานพาหนะ เส้นทางจราจร เป็นต้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ สิ่งที่จะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น สามารถรับรู้ได้ถึงความพอใจ เช่น สถานที่พัก อาหาร ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ถูกจัดขึ้น โดยระหว่างนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเจ้าของพื้นที่

4. ที่พัก (Accommodation) สถานที่จัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อใช้สำหรับพักผ่อนไม่ว่าจะเป็นค้างคืนหรือชั่วคราวก็ตาม

5. กิจกรรม (Activities) คือ การปฏิบัติของนักท่องเที่ยวหรือกิจกรรมของนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นในขณะที่ท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความสุข และความพอใจ

6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) การทำกิจกรรมของส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดเป็นบริการนักท่องเที่ยว เช่น การบริการของไปรษณีย์ การบริการของธนาคาร การบริการของโรงพยาบาลหรือด้านอื่น ๆ

บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2548, หน้า 28-29 อ้างถึงใน วรพงศ์ เป็นมูล, 2552) ได้ให้แนวคิดขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ถือว่าเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญที่สุด การที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวที่ใดที่หนึ่งนั้นนั่นหมายถึง มีสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าส่วนอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้พบ สัมผัส ในพื้นที่ ล้วนเกิดเมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือจากนี้แล้ว การกำหนดราคาที่เหมาะสม ควรแก่เหตุผล และสภาพเศรษฐกิจก็ยังสามารถเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ด้วยเช่นกัน

2. เส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) จากองค์ประกอบแรกคือ สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว เมื่อมีสิ่งดึงดูดแล้ว นักท่องเที่ยวไม่สามารถที่เข้าถึงได้อย่างแน่นอน หากไม่มีเส้นทางและการขนส่งเข้าถึง ดังนั้น เส้นทางขนส่งเข้าถึงจึงเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งให้การอำนวยความสะดวกเป็นจุดขาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะใช้เวลาอยู่กับแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุดเพื่อที่จะเก็บความรู้สึกที่ดีจากแหล่งท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกจึงมีความสำคัญเช่นกันที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุขกับแหล่งท่องเที่ยวได้ ในความสะดวกนี้ยังรวมถึงความปลอดภัย สิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยทั่วไปแล้วสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการจัดหาเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรัฐบาลจึงเข้ามามีบทบาทในการสร้างและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) และจากการศึกษาระเบียบการบริหารการท่องเที่ยวของกองทัพเรือ ปี พ.ศ. 2559 ทางผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและวิจัย จำนวน 5 องค์ประกอบคือ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1) นักท่องเที่ยว 2) สิ่งอำนวยความสะดวก 3) การขนส่ง 4) ทรัพยากรการท่องเที่ยว 5) การตลาดการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยว

จากการศึกษาค้นคว้า มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการท่องเที่ยวดังนี้ ปุณณดา สัตยमुख (2553, หน้า 16) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) จำแนกได้ 5 ประเภท คือ

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เกี่ยวข้องระบบนิเวศทางทะเล บนความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว เช่น ชายหาด เป็นต้น

1.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังพื้นที่การเกษตร เช่น การเพาะปลูก สวนไร่ของชาวเกษตร ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เพื่อความสวยงาม และตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านความสุข ความสบายทั้งกายและจิตใจ

1.4 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Ecotourism) การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมีลักษณะเฉพาะตัวที่งดงาม เพื่อชมความสวยงาม เช่น ถ้ำหินย้อย ผาหิน ผาวชิราลงกรณ์ เป็นต้น

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเกี่ยวกับดวงดาว ระบบสุริยะ เพื่อศึกษา เรียนรู้ การเกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว สามารถสร้างความสุข ความตื่นเต้นให้กับนักท่องเที่ยวได้

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) เป็นการศึกษาท่องเที่ยวในรูปแบบวัฒนธรรม เพื่อศึกษาความเป็นมา และทำความเข้าใจแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความเป็นมาของท้องถิ่นสำคัญ เพื่อชมความงดงาม

2.2 การเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural & Traditional tourism) หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวเพื่อไปเยี่ยมชมกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่าง ๆ เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และความสุขสบายใจ ซึ่งจะเป็นลักษณะโดดเด่นของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันออกไป

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism/ Village tourism) หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเด่นแตกต่างจากชนบทอื่น ๆ

2.4 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจเป็นพิเศษ (Special interest tourism) เป็นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เลือกแหล่งท่องเที่ยวตามที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ มีทั้งสิ้น 8 ประเภท เช่น

2.4.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน และเสริมสร้างสุขภาพจิตให้สดใส ส่งผลไปยังสุขภาพกายแข็งแรง

2.4.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แนวคิด ทางศาสนา ปรัชญาต่าง ๆ สังคมแห่งชีวิต เป็นต้น

2.4.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษา เรียนรู้ วิถีชีวิต การดำรงชีวิต และวัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมที่พบเห็น จนกลายเป็นจุดสนใจของการท่องเที่ยว เช่น หมู่บ้านชาวเกริงคองชาว เป็นต้น

2.4.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport tourism) การนำกีฬามาประกอบการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาตามที่ตนเองสนใจ เช่น ปั่นจักรยานทัวร์รอบเมือง เป็นต้น

2.4.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะพิเศษ เช่น หน้าผาหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง เมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้าไปท่องเที่ยวแล้วจะรู้สึกตื่นเต้นมากกว่าปกติ และเป็นประสบการณ์ความรู้ใหม่ของนักท่องเที่ยว

2.4.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Home stay & Farm stay) หมายถึง การท่องเที่ยวในลักษณะหลายคนเป็นกลุ่ม โดยอาศัยสถานที่พักเป็นหลัง อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่น

ใช้ชีวิตร่วมกับคนในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และสร้างความสุขให้กับตนเอง

2.4.7 การท่องเที่ยวผ่านระยะยาว (Long stay) การเดินทางของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ที่ตนเองต้องการ เพื่อสร้างความสงบสุขให้กับจิตใจของตนเอง โดยใช้เวลาพักในพื้นที่ดังกล่าวอย่างน้อย 1 เดือน โดยส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นชีวิตของนักท่องเที่ยวหลังเกษียณจากวัยทำงาน

2.4.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) โดยส่วนใหญ่แล้ว เป็นการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อตอบแทนเป็นรางวัลในการดำเนินงาน และความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ เช่น บริษัทตอบแทนผลกำไรให้กับเจ้าหน้าที่บริษัท โดยการจัดท่องเที่ยว จำนวน 2 วัน 3 คืน ในพื้นที่น้ำตกเชิงธรรมชาติ เป็นต้น

จากการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบกับการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว กองทัพเรือว่าด้วยเรื่องการใช้ทรัพยากรกองทัพเรือ พ.ศ. 2559 การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวมีลักษณะคล้ายกัน โดยกองทัพเรือได้กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวไว้จำนวน 6 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติประเภทเกาะ
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ (รวมพิพิธภัณฑ์)
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาค้นคว้ามีผู้ให้ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนี้

ปรีชา อุปโยธิน และสุริยา วีรวงศ์ (2521 อ้างถึงใน พนารัตน์ ไม่หลงชั่ว, 2545)

เป็นอุปทานของการท่องเที่ยว โดยแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 อ้างถึงใน ปุณณดา สัตยमुख, 2553, หน้า 13) ได้ให้ความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resource) แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมของคนในพื้นที่ที่เป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัว สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยว

นำชัย ทนุผล (2542 อ้างถึงใน อัญชญา พรหมปั้น, 2550, หน้า 8) แหล่งที่เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2554 อ้างถึงใน ปุณณดา สัตยमुख, 2553, หน้า 13) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อพื้นที่นั้น ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปยังพื้นที่นั้น

จาริก ปั่นทอง (2550, หน้า 8-9) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นรวมถึงวัฒนธรรมของคนในพื้นที่สิ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหรือผู้คนเข้ามาในพื้นที่ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมชม ศึกษา ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ สร้างความประทับใจให้กับผู้เยี่ยมชม

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาค้นคว้า มีผู้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวดังนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 อ้างถึงใน ปุณณดา สัตยमुख, 2553, หน้า 13) ทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Natural attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความสวยงาม โดดเด่นทางภูมิศาสตร์ธรณีวิทยา มีสภาพแวดล้อมที่หลากหลายอันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก น้ำพุร้อน เป็นต้น
2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและ ศาสนสถาน (Historical attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา ที่แสดงถึงวัฒนธรรมของคนในพื้นที่หรือชนกลุ่มเดิมในท้องถิ่น เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว โดยมี 2 ประเภทคือ โบราณสถานวัตถุ เช่น อสังหาริมทรัพย์ที่มีอายุยาวนาน หลักฐานที่ถูกรื้อสร้างโดยมนุษย์จนเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นต้น
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง (Cultural attraction) หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนในท้องถิ่น มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ มีการถ่ายทอดจากรุ่นในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน มีคุณค่าทางจิตใจของคนในพื้นที่ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว
4. ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (Man-made attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยจะมีการสร้าง คัดแปลง ออกแบบ

และพัฒนาจากแบบเดิมไปเรื่อย ๆ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เช่น ระบบนิเวศ เป็นต้น และทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิง ความสนุกสนาน และเพลิดเพลิน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นตามแนวคิดจินตนาการเพื่อสร้างความสุขสำราญ สุนทรสนานให้กับนักท่องเที่ยว เช่น สวนน้ำ สวนสนุก สถานที่เล่นกีฬา สถานที่ซื้อสินค้า เป็นต้น บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 อ้างถึงใน อัญชญา พรหมบั้น, 2550, หน้า 9) ได้จำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ด้วยกัน 3 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (Natural attraction) เป็นสถานที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ประเภทย่อย ดังนี้

1.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวภูมิอากาศ เป็นสถานที่ที่มีลักษณะสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ปราศจากมลพิษต่าง ๆ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ประกอบด้วย อุณหภูมิ ความกดอากาศ ความชื้นในบรรยากาศ โดยสภาพอากาศแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงฤดูกาล โดยทั่วไปแล้วเราจะเห็นนักท่องเที่ยวเขตร้อนเดินไปยังแหล่งที่มีอากาศหนาวเย็น และนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่หรือประเทศที่หนาวเย็นก็จะเดินทางมาอาบน้ำแดดยังพื้นที่เขตร้อน เป็นต้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภททิวทัศน์สวยงาม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีความสวยงามเป็นลักษณะทิวทัศน์ มองแล้วสบายตา สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปในพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมได้ สร้างความสบายใจให้กับนักท่องเที่ยว

1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทสัตว์ป่า เป็นสถานที่ที่มีสัตว์ป่าจำนวนมากหลายชนิดมีความสวยงาม หาดูยาก ด้วยความคิดอยากที่จะอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวจึงเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมและเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ด้วยการให้อาหาร ก่อให้เกิดความสบายกาย สบายใจของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured attractions) ตามที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ที่สร้างขึ้นในอดีต และมีการสร้างเสริมในสมัยปัจจุบัน มีคุณค่าทางจิตใจและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา และอารยธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เมื่อมาถึงสมัยปัจจุบันกลายเป็นสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

2.1 ประเภทโบราณสถานที่มีอายุนับร้อยปี หรือเป็นสถานที่ก่อสร้างที่มีลักษณะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ศาสนา อุทยานประวัติศาสตร์ บ้านโบราณ เมื่อโบราณ

อนุสาวรีย์ เป็นต้น สำหรับของไทยนั้น กรมศิลปากรได้แบ่งไว้ 7 ประเภท ดังนี้

2.1.1 โบราณสถานสัญลักษณ์แห่งชาติ หมายถึง โบราณสถานที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติสูงสุดหากขาดไปแล้วก่อให้เกิดความสูญเสียอันใหญ่หลวง ซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก เช่น พระธาตุนครพนม พระบรมหาราชวัง เมืองอยุธยา เป็นต้น

2.1.2 อนุสาวรีย์แห่งชาติ หมายถึง อนุสรณ์สถานที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของเหตุการณ์สำคัญหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ เป็นที่เคารพนับถือของคนในประเทศ ประชาชนต้องร่วมรำลึกด้วยกันถึงความสำคัญสถานที่แห่งนี้ เช่น พระพุทธสิหิงส์ ศาลหลักเมือง เจดีย์ยุทธหัตถี เป็นต้น

2.1.3 ย่านประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ที่มีความหนาแน่นทางสถาปัตยกรรม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การวางผังเมือง สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีอาคาร ถนน เป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย ทำให้พื้นที่นั้น จัดอยู่ได้ ลักษณะดังกล่าวนี้คือ ย่านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ย่านประวัติศาสตร์การพาณิชย์ ย่านประวัติศาสตร์อุตสาหกรรม ย่านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและย่านโบราณคดี เช่น ย่านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม เกาะรัตนโกสินทร์ ย่านประวัติศาสตร์การพาณิชย์ภูเก็ต เป็นต้น

2.1.4 อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่มีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ เป็นองค์ประกอบของสถาปัตยกรรม และวิศวกรรม รวมกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งทีมนุษย์สร้างขึ้น ส่งผลให้สาระทางประวัติศาสตร์ดำรงอยู่ไปได้ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เป็นต้น

2.1.5 นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง เมืองหรือนครที่มีแบบอย่างทางวัฒนธรรม อำนาจของผังเมืองสาระสำคัญทางประวัติศาสตร์และองค์ประกอบของเมือง สถาปัตยกรรม วิศวกรรม และวิถีความเป็นอยู่ เช่น เมืองเชียงใหม่ เมืองสุโขทัย เป็นต้น

2.1.6 ซากโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง แหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์และซากโบราณสถาน ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงถึงประวัติศาสตร์อันสำคัญของชาติในอดีต

2.2 ประเภทโบราณวัตถุเป็นวัตถุโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถานซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของแต่ละจังหวัดหรือพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าชมเป็นความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น เช่น สมบัติโบราณ ภาพเขียนโบราณ เป็นต้น

3. ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำรงชีวิต มีความแตกต่างกันออกไป ตามแต่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มีลักษณะเด่นตามแต่ละท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เดินทางมาเยี่ยมชม โดยแบ่งออกเป็นประเภทย่อยดังนี้

3.1 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน เรือนแพ ตลาด เหมือง อัญมณี ไม้ตรีมิตรของประชาชนในพื้นที่ ล้วนเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในพื้นที่

3.2 ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีขึ้นปีใหม่ ประเพณีสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ งานเรือไฟ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

3.3 ประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแข่งกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุกเฉพาะทาง สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ เป็นต้น

องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างถึงใน วรพงศ์ เป็นมุล, 2552, หน้า 16) ได้กำหนด องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนยังแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ด้านราคาค่าบริการ ในการเข้าชมทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเยี่ยมชมยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่นกัน

2. เส้นทาง การขนส่ง (Accessibility) เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นกัน ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดีจะต้องมีเส้นทาง การเข้าถึง เครื่องอำนวยความสะดวกที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ตลอดจนสามารถที่จะติดต่อเชื่อมโยงกับทรัพยากรการท่องเที่ยวตัวอื่น ๆ ได้ อีกทั้งต้องมีที่จอดรถ สถานีรถ ท่าเรือ ท่าอากาศยาน เพื่อธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวได้รวดเร็วและปลอดภัย

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะต้องมีส่วนอำนวยความสะดวกไว้คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวไว้บริการ นักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย เกิดความประทับใจอยากใช้เวลาให้มากที่สุดกับแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในทางการท่องเที่ยว จึงหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยความสะดวกสบาย มีความปลอดภัย โดยทั่วไปแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหา และสร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน แต่ก็ยังเป็นผลดีต่อแหล่งท่องเที่ยว

หรือผลพลอยได้ของแหล่งท่องเที่ยว

การศึกษาครั้งนี้ทางผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้ง 3 ประการคือ สิ่งดึงดูดใจ เส้นทางการเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ให้ดีขึ้นต่อไป

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างถึงใน วรพงศ์ เป็นมุล, 2552, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ให้มีความพร้อมที่เหมาะสม มีคุณภาพที่ดีขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดทางเข้ามาเยือนในขณะเดียวกันก็ควรที่จะมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนานที่สุด เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมและชนรุ่นหลังน้อยที่สุด โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดแบ่งพื้นที่ในทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Zoning)
 2. ขั้นตอนการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในของแต่ละเขตของทรัพยากรท่องเที่ยว
 3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเสริมในทรัพยากรท่องเที่ยว
 4. ขั้นตอนการประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว
 5. ขั้นตอนการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจในทรัพยากรท่องเที่ยว
 6. ขั้นตอนการจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวควรรู้
 7. ขั้นตอนการหางบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอและเหมาะสม
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (2557) การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้การท่องเที่ยวมีความโดดเด่นหรือเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น พร้อมควบคู่กับการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวและมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ให้มีความพร้อมและจะต้องสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้นหรือเป็นหนึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างเม็ดเงินให้กับประเทศ การที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นจึงจำเป็นต้องอาศัยการกำหนดแผนการพัฒนาท่องเที่ยวที่ดี

หรือขึ้นอยู่กับแผนการพัฒนา โดยมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการสำรวจภาคสนาม
2. การวิเคราะห์และการศึกษาข้อมูลที่ได้
3. การกำหนดปัญหา ข้อได้เปรียบ และข้อเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่
4. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยว
5. กำหนดแผนของโครงการ

ขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวรายละเอียดแต่ละขั้น มีรายละเอียดที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับแผน และเป้าหมาย ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ระดับ ได้แก่

1. การสำรวจเบื้องต้น (Preliminary survey) เป็นการศึกษาข้อมูลระดับพื้นฐานของการวางแผน โดยมีเป้าหมายในการศึกษาเฉพาะประเด็นสำคัญเท่านั้นหรือปัญหาที่เด่นชัดเพื่อแก้ไขปัญหาที่เฉพาะหน้า ซึ่งเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไข กฎหมายบริการ งบประมาณที่มีอยู่ และนำมาวิเคราะห์เพื่อเตรียมการพัฒนาต่อไป ในการสำรวจในระดับนี้จะเน้นหนักในขั้นตอนที่ 1 คือ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2-4 จะมีรายละเอียดความเข้มข้นลดลงตามลำดับ

2. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) การศึกษาในระดับเบื้องต้นเป็นระดับการศึกษาถัดจากการสำรวจเบื้องต้น ในมุมมองที่กว้างโดยเน้นไปที่สาขาต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้และทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ๆ การศึกษาเบื้องต้นนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนการพัฒนาในระยะสั้น ๆ ไว้ก่อน และเป็นตัวส่งผลที่จะก่อให้เกิดแผนหลักในการพัฒนา ขั้นตอนในการศึกษานี้มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 และ 2 จะเป็นการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5 จะมีความละเอียดน้อยลงและทำให้เห็นภาพการพัฒนาชัดเจนขึ้น

3. การจัดทำแผนหลัก (Mas plan) เป็นการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างผสมผสาน มีการศึกษา และวิเคราะห์อย่างละเอียด มีการกำหนดแผนหลักของโครงการ และเสนอกลยุทธ์ และเป้าหมายหลักในการพัฒนา ขั้นตอนนี้จะอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ 2 ขั้นตอนที่แรกเพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบ ความเสียเปรียบ ส่วนได้ ส่วนเสีย ของโครงการหรือแผนงาน โดยเน้นให้ความสำคัญในขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5

4. การศึกษาความเหมาะสม (Feasibility study) เป็นการศึกษาถึงรายละเอียดของโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ในแผนหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยว ในการศึกษาความเหมาะสมนี้ ต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ประกอบนอกเหนือจากข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นภาพที่กว้างขึ้น

ข้อมูลที่ต้องการในการวางแผนโครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 4 หมวดใหญ่ ๆ คือ

- 4.1 ภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ สภาพทางกายภาพของพื้นที่ประกอบด้วย
 - 4.1.1 ที่ตั้งและขอบเขตการปกครอง
 - 4.1.2 สภาพภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพื้นที่ แหล่งน้ำ เป็นต้น
 - 4.1.3 สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ทิศทางลม ความร้อน เป็นต้น
 - 4.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ เป็นต้น
 - 4.1.5 ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม วาดภัย ลมมรสุมต่าง ๆ เป็นต้น
 - 4.1.6 การใช้พื้นที่
 - 4.1.7 ประวัติความเป็นมาของพื้นที่
 - 4.1.8 การนับถือศาสนา
 - 4.1.9 สภาพการศึกษา
 - 4.1.10 ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ กิจกรรมในท้องถิ่น เป็นต้น
- 4.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประกอบด้วย
 - 4.2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่า น้ำ ถ้ำ ชายหาด เป็นต้น
 - 4.2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา การเกษตรที่ประสบความสำเร็จ
 - 4.2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม/ กิจกรรม
 - 4.2.4 งานประเพณี กีฬา การละเล่นที่สำคัญ เอกลักษณ์ของท้องถิ่น
 - 4.2.5 หัตถกรรม สินค้าที่ระลึก
- 4.3 ตลาดการท่องเที่ยวประกอบด้วย
 - 4.3.1 จำนวนและที่มานักท่องเที่ยว
 - 4.3.2 แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยม
 - 4.3.3 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือนและแต่ละสถานที่ ช่วงเวลา และจำนวนที่มีนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวต่ำสุดและสูงสุด
 - 4.3.4 โครงสร้างหรือข้อมูลนักท่องเที่ยว เช่น อายุ นักท่องเที่ยว สัญชาติ เชื้อชาติ ภูมิฐานะ เป็นต้น
 - 4.3.5 การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว
- 4.4 ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 4.4.1 เส้นทาง และ โครงสร้าง โครงข่ายการคมนาคมทั้งภายในพื้นที่เอง และกับพื้นที่ใกล้เคียง เช่น สภาพเส้นทางถนน ทางรถไฟ ท่าเรือ สนามบินหรือจำนวนรถโดยสาร

สาธารณะ เป็นต้น

4.4.2 โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

4.4.3 ความพร้อมของเมือง เช่น จำนวนร้านค้า สถานบริการต่าง ๆ ปุชนิยสถาน สมพุทธ ฐานะเงิน (2550 อ้างถึงใน ธนดล สุวรรณิกษะ, 2556, หน้า 13) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองค้ประกอบหลักสำคัญดังนี้

1. การสำรวจเบื้องต้น (Preliminary survey) เป็นการเข้าไปศึกษาแหล่งท่องเที่ยวโดยมุ่งไปที่ประเด็นเฉพาะเรื่องปัญหาที่ชัดเจนแล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาที่นั้น ๆ อาจเป็นการพัฒนาระยะสั้น แล้วเก็บข้อมูลมาเพื่อทำแผนพัฒนาระยะยาวต่อไปจนเกิดเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) เป็นการศึกษาโดยรวมทุกสาขา เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยพื้นฐาน และสภาพแวดล้อม เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ผลจากการศึกษาสามารถนำไปวางแผนการพัฒนาได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. การจัดทำแผนหลัก (Master plan) เป็นการศึกษาสาขาต่าง ๆ ลักษณะคล้ายกับการศึกษาเบื้องต้น แต่มีรายละเอียดมากกว่า โดยมีส่วนสำคัญคือ การกำหนดโครงการต่าง ๆ หรือแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะนำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
4. การศึกษาความเหมาะสม (Feasibility study) เป็นการศึกษาต่อเนื่องโดยอิงข้อมูลจากแผนหลักถึงความเหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเงิน การลงทุน เพื่อพิจารณาความพร้อมของแผนและความเป็นไปได้ และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแผนให้เหมาะสมต่อไป

สถาบันการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2552, หน้า 2-12) ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ว่า การดำเนินการใด ๆ ก็ตามที่ทำให้การท่องเที่ยวเป็นที่พอใจสำหรับนักท่องเที่ยว โดยการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นในพื้นที่ให้คงอยู่เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวถูกพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการบริการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สมชาย สนั่นเมือง (2540 อ้างถึงใน ธนดล สุวรรณิกษะ, 2556, หน้า 13) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองค้ประกอบหลักสำคัญดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

2. การบริหารการท่องเที่ยวในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้อง 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการท่องเที่ยวเองซึ่งทำหน้าที่โดยภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีหน้าที่ในการบริหารจัดการในเรื่องอาหาร ที่พัก การขนส่ง เป็นต้น ส่วนเกี่ยวข้องที่ 2 เป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล กำหนดระเบียบ กรอบการปฏิบัติเพื่อมิให้แหล่งท่องเที่ยวที่ดูแล โดยเอกชนเกิดการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมถึงภาครัฐยังมีหน้าที่ในการประสานการปฏิบัติ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการและสนับสนุน ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเติบโตไปข้างหน้าต่อไป

3. การตลาด เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยออกแบบบริการ สินค้าต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ซื้อ ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งสินค้าที่สามารถจับต้องได้ และสินค้าที่ไม่สามารถจับต้องได้ รับรู้ได้เพียงความรู้สึกพอใจเท่านั้น

โดยสรุปแล้วทางผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ซึ่งเป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยกระบวนการย่อย เช่น ศึกษาพื้นที่ วิเคราะห์ จัดทำแผน พัฒนาการประกอบที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยว และเมื่อได้ผลการวิจัยก็จะสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตามที่แนวคิด และทฤษฎีกำหนดเช่น การจัดแบ่งพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับภารกิจของหน่วย การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การประเมินขีดความสามารถของหน่วย เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ งบประมาณในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหน่วย และการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเจ้าหน้าที่รัฐและผู้อาศัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการในพื้นที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพทางการท่องเที่ยว

จากการศึกษาคำว่า มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวไว้ดังนี้

พนารัตน์ ไม่หลงชั่ว (2545) ได้เสนอว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ประเภทของสิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประเภทร้านค้า เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ร้านขายของ ฯลฯ
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประเภทบริการ เช่น สถานีตำรวจ คลินิก ศูนย์ให้ข้อมูล การท่องเที่ยว ฯลฯ
3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประเภท สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถึงขยะ สุขา สาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ

วิทยา ผลลูกอินทร์ (2547) ได้เสนอว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวตามที่ขอบเขตพื้นที่ท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ทั้งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรเดิมที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ เช่น ความสงบ ความร่มรื่น ทิวทัศน์ หาดทราย และน้ำทะเล
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งบริการที่มนุษย์ปรับปรุง หรือสร้างขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เก้าอี้ ผ้าใบให้เช่า ห่วงยาง ห้องอาบน้ำจืด ร้านอาหาร หาบเร่แผงลอย ห้องพัก รวมทั้งที่จอดรถ ฯลฯ

นิภารัตน์ สายประเสริฐ (2547) ได้เสนอว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ (Natural environment) แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ลักษณะภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ทัศนียภาพ และสภาพแวดล้อมทางชีวภาพหรือชีวะภูมิศาสตร์ เช่น ป่าไม้ สัตว์น้ำ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชธรรมชาติ เป็นต้น
2. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม (Cultural environment) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณวัตถุ ศาสนสถาน ศิลปวัฒนธรรม เทคโนโลยี และกิจกรรมต่าง ๆ

กิตติ ปัทมเสวี (2549) ได้เสนอว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในพื้นที่ 2 ประเภท ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพทางธรรมชาติ เช่น ความสงบร่มรื่น ทางธรรมชาติ น้ำทะเล ชายหาด ภูมิอากาศ และภูมิทัศน์

สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ระบบรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณสุข อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ

วรพงศ์ เป็นมูล (2552) ได้เสนอว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบของพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว เส้นทางการสัญจรและสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาแนวคิดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้วิจัยจึงสรุปแนวคิดเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้อำนวยให้เกิดการท่องเที่ยวและอาจเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

1.1 เป็นประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงามของธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

1.2 เป็นปัญหาหรืออุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ขนาดของก้อนหินหรือต้นไม้ ที่มีขนาดใหญ่ ตำแหน่งที่ตั้ง ส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวเสียทัศนียภาพที่ดี เป็นปัญหาในการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

2.1 เป็นประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว เช่น อนุสาวรีย์ อาคารพิพิธภัณฑ์ อนุสรสถาน จนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวดึงดูดนักท่องเที่ยว เส้นทางการค้าเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดพื้นที่หวงห้าม พื้นที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง การรักษาความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.2 เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในพื้นที่ เช่น อาคาร สถานที่ต่าง ๆ ที่ถูกสร้างมาส่งผล ให้ทัศนียภาพทางการท่องเที่ยวสูญเสียไปหรือแม้แต่มাত্রการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด ตามภารกิจของหน่วยงานส่งผลให้ปริมาณนักท่องเที่ยวลดลง

จากความหมายที่นักวิชาการต่าง ๆ ให้ความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของ แหล่งท่องเที่ยวข้างต้น และจากที่ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของ แหล่งท่องเที่ยวมี 2 ความหมายคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งโดยความหมายแรก สภาพแวดล้อมทางกายภาพทางธรรมชาติ จะหมายถึง ความสงบ ความร่มรื่น ทิวทัศน์หรือทัศนียภาพ ภูมิอากาศ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นจะหมายถึงระบบกิจกรรม และสิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย ระบบรักษาความปลอดภัย (เช่น ป้อมยาม รักษาความปลอดภัย สถานีตำรวจ) ระบบคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร (เช่น เส้นทางการสัญจร ศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว) ระบบสาธารณูปโภค (เช่น น้ำ ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ห้องอาบน้ำ

สาธารณสุข โทรศัพท์สาธารณสุข ถึงขยะ) ระบบสาธารณสุขสุข (เช่น โรงพยาบาล หน่วยรักษาพยาบาล คลินิก) ระบบบริการต่าง ๆ (เช่น โรงแรม ห้องพัก ร้านอาหารของที่ระลึก ร้านอาหาร) และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น โบราณวัตถุ ศาสนสถาน ศิลปวัฒนธรรม ก็ถูกจัดอยู่ในความหมายที่สองด้วย ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความหมายของคำว่า “สภาพแวดล้อมทางกายภาพ” คือ องค์ประกอบของพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพ ภูมิประเทศ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบรักษาความปลอดภัย เส้นทางการคมนาคม สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อาคาร สิ่งก่อสร้าง ป้ายจราจร ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม ผู้วิจัยได้เลือกสิ่งที่จะทำการศึกษาของสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่
 - 1.1 ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
 - 1.2 ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่
 - 2.1 ระบบการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว กระบวนการตรวจสอบ และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว
 - 2.2 ระบบคมนาคม ได้แก่ เส้นทางการเข้าถึง ป้ายกำหนดเส้นทาง
 - 2.3 ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ถึงขยะ โทรศัพท์ สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม

แนวทางการออกแบบและกระบวนการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

เดชา บุญค้ำ (2531 อ้างถึงใน วรพงศ์ เป็นมูล, 2552, หน้า 23) แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องรวมองค์ประกอบหรือวางผังการพัฒนาเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ต้องจัดทำผังรายละเอียดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2 ระดับ คือ ผังรวม และผังรายละเอียดเฉพาะส่วนดังนี้

1. หลักการดำเนินงาน
 - 1.1 ความเป็นระเบียบ หมายถึง การจัดส่วนต่าง ๆ หรือส่วนประกอบของเมือง และส่วนประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่เดียวกันเข้าด้วยกันด้วยความกลมกลืน

ไม่เกิดความวุ่นวาย ไม่เสื่อมโทรม เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

1.2 ความสบาย หมายถึง สภาวะที่ร่างกายความรู้สึกรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมือง และแหล่งท่องเที่ยว มีความสบายตา สบายใจ สมควรแก่ทัศนภาพ ไม่แออัด ร้อน หรือหนาวเกินไป ไม่มีสภาวะที่ก่อความไม่สบายใจ

1.3 ความเป็นสාරูปที่ชัดเจน หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีภาพรวมที่ชัดเจนง่ายต่อการจดจำ เกิดความประทับใจหลังจากที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว ซึ่งความเป็นสารูปที่ดีนั้น เกิดจากการออกแบบองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว

1.4 การมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน หมายถึง จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวที่ทำให้ผู้มาเยือนรับรู้ได้ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งจุดเด่นนี้เป็นจุดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวแล้ว

1.5 การมีเอกลักษณ์สุนทรียภาพที่ดี หมายถึง การมีลักษณะสวยงามที่ก่อให้เกิดความสบายใจรื่นรมย์ใจ โดยมีองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความรื่นรมย์ใจ ดังนี้

2. องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสวยงามทั้ง 5 นี้ นักออกแบบเมืองจะต้องมององค์ประกอบของการท่องเที่ยวให้เป็นรูปทรง ขนาด สัดส่วน สี ผิวสัมผัส และนำองค์ประกอบเหล่านี้มาจัดวางให้เกิดความเป็นเอกภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ดีต่อไป

2.1 หลักการพัฒนา การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาให้สอดคล้องกับปรัชญา แนวคิด ความเป็นเหตุเป็นผล ส่วนได้ส่วนเสีย และผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ทุกฝ่าย เช่น นักท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบ ฝ่ายปกครอง ซึ่งแต่ละฝ่ายย่อมมองหาผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียดความคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับของแต่ละฝ่ายดังนี้

2.1.1 สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้รับ คือ การได้เห็นภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม แปรตามจากที่เคยเห็นของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันของที่อื่น ๆ มาก่อน เช่น เอกลักษณ์พื้นที่ถิ่น บรรยากาศ วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ความรื่นรมย์ของสิ่งแวดล้อม รวมถึงการขนส่ง การจราจรที่เป็นระบบ มีความสะดวก ความปลอดภัย ป้ายข้อมูลต่าง ๆ ป้ายแจ้งเตือน เมื่อเทียบกับแผนที่ทางมาตรฐานและสากลแล้วมีความเข้าใจ

2.1.2 สิ่งที่ประชากรในพื้นที่คาดหวัง คือ ความต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ไม่จำเจเหมือนของเดิมต้องพัฒนาให้ทันสมัยแบบอย่างชาติตะวันตก โดยเฉพาะภูมิทัศน์แบบชาติตะวันตก โดยรวมแล้วสิ่งที่ประชากรในพื้นที่คาดหวังจากการพัฒนาภูมิทัศน์ในพื้นที่ เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น การดำเนินชีวิตบนสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างความรื่นรมย์ ความปลอดภัยได้มากกว่าเก่า ได้รับประโยชน์อื่นร่วมกันกับนักท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดินทาง

ระบบป้ายข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.3 สิ่งที่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการพัฒนาคาดหวัง โดยผู้พัฒนาคือผู้ที่ประสบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา สิ่งที่ผู้รับผิดชอบคาดหวัง คือ การใช้งบประมาณน้อยที่สุด สามารถแบ่งโครงการพัฒนาออกเป็นขั้นตอนที่ง่าย ไม่เกิดความขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นหรือประชาชนในพื้นที่ เป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย และเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม และช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านต่าง ๆ ด้วย

3. แนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางในการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับทั้งสามฝ่าย ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะฉะนั้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องตรวจสอบปัจจัยต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสม ดังนี้

3.1 จะพัฒนาอะไร อะไรคือสิ่งที่เรียกว่าภูมิทัศน์ อะไรที่เรียกว่าสภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวจะต้องค้นหาและบ่งชี้องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว และดำเนินการจัดหมวดหมู่ให้เรียบร้อย

3.2 ปัญหาสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ของแหล่งท่องเที่ยวคืออะไร บ่งชี้ปัญหาในแต่ละประเภทตามองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวพร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

3.3 จะพัฒนาอย่างไร คือ เมื่อทราบปัญหาและสิ่งที่จะต้องพัฒนาแล้วจะต้องกำหนดวิธีการพัฒนา การแก้ไขปัญหาในการพัฒนาให้ตรงตามกับความต้องการของทุกฝ่าย

3.4 การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา คือ เมื่อทราบปัญหาและสิ่งที่ต้องการพัฒนาแล้ว สิ่งเร่งด่วนที่สุดที่ต้องการพัฒนาเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียกระทบไปยังปัญหาอื่น ส่งผลให้แก้ไขปัญหาอื่นได้ดีด้วย ขั้นตอนการพัฒนาต้องดีด้วย

3.5 งบประมาณในการพัฒนา คือ การพัฒนาจะต้องอาศัยปัจจัยในการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการเงินหรืองบประมาณว่าตามการจัดลำดับความเร่งด่วนในการพัฒนาแล้วนั้น งบประมาณสามารถที่จะดำเนินการได้หรือไม่ หากมีปัญหาก็ต้องเตรียมแผนในการแก้ไขปัญหา หรือเสนอแผนพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอนาคตได้

กระบวนการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 1 ตระหนักและรู้สึกถึงปัญหาซึ่งย่อมเกิดจากแรงกระตุ้นภายนอก เช่น การได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือสภาพแวดล้อม ดังนั้น จะต้องฟังเสียงของทุกฝ่าย กลั่นกรองผลกระทบ ส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายให้ดี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา เรียนรู้หลักการต่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการออกแบบภูมิทัศน์ หรือสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นหลัก แนวทางในการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ อาจจะเป็นการศึกษา เรียนรู้จาก การสอบถามความคิดเห็น จากการประชุม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสำรวจ เมื่อมีความรู้ด้านการออกแบบสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ แล้ว จะต้องรู้จักสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เป็นอย่างดี และมีความละเอียด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแจกแจงออกเป็นส่วน ๆ เตรียมการวางแผน การพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นบ่งชี้ปัญหา คือ การจัดหมวดหมู่ของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ วิเคราะห์ สาเหตุร่วมของปัญหาว่าเกิดจากอะไร โดยบ่งชี้ปัญหาตามองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม ทางกายภาพหรือภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนา คือขั้นทำให้รู้ว่าปัญหานั้น จะดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนามีขั้นตอนอะไรบ้าง มีวิธีการอย่างไร กำหนดให้ชัดเจนมีหลากหลาย หนทางตามความเหมาะสมของเหตุและผล สร้างให้กระบวนการปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินและเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา คือ การนำทางเลือกต่าง ๆ มาพิจารณาอย่างละเอียดในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ ความยากง่ายในการปฏิบัติผลกระทบ ที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นวางโครงการ คือ ขั้นนำเอาทางเลือกที่ดีที่สุดมาจัดทำโครงการ กำหนด งบประมาณ จัดทำขั้นตอนการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา เสนอแผนงานและเตรียมความพร้อม ที่จะดำเนินการตามแผนงาน

ขั้นตอนที่ 8 ขั้นทำให้เป็นจริง เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนโครงการให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนา เมื่อการดำเนินงานแล้วเสร็จ ควรจัดเตรียมการดูแลรักษาควบคู่ไปด้วยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การปรับปรุงและออกแบบองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งท่องเที่ยว

เดชา บุญค้ำ (2531 อ้างถึงใน วรพงษ์ เป็นมูล, 2552, หน้า 26-32) ให้แนวทาง ในการปรับปรุง และออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวองค์ประกอบ ที่เราสามารถมองเห็นได้ และเป็นส่วนสำคัญในสร้างความประทับใจ สร้างความสุขให้กับนักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือน ดังนี้

1. ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node)

1.1 ย่าน (District) หมายถึง บริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงกันของสถาปัตยกรรมหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านหรือพื้นที่ที่เคยมีความสำคัญในอดีตเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด

1.2 กิจกรรม (Node) บริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันจำนวนมาก เพื่อประกอบกิจกรรมคล้ายคลึงกัน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ลักษณะทางกายภาพของบริเวณเป็นแบบถาวรหรือแบบรื้อถอนได้สะดวก แต่ความถี่ของการมีกิจกรรมจะถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นด้วย

1.3 การพัฒนาและปรับปรุงสรูปย่าน (District) สรุปได้ดังนี้

1.3.1 การปรับปรุงสารถรูปของย่าน โดยอาศัยการควบคุม การออกกฎหมาย ข้อบังคับหรือข้อบัญญัติต่างเข้ามาควบคุมเฉพาะย่าน

1.3.2 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของการจราจร เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเส้นทางการสัญจร การเดินเท้า เพิ่มที่พักผ่อนภายในแหล่งท่องเที่ยว

1.3.3 การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อให้ย่านมีจุดสนใจของนักท่องเที่ยว

1.3.4 การปรับปรุงสิ่งประกอบสภาพแวดล้อมพื้นที่ เช่น ชุม ชาลา ต้นไม้มาวาง เป็นต้น

1.3.5 การปรับปรุงเขต เช่น การใช้ต้นไม้ การใช้วัสดุปูพื้น สิ่งประกอบถนน เพื่อเป็นการแบ่งเขตที่ชัดเจน

2. ที่ว่าง (Open space) ที่โล่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

2.1 พื้นที่สวนหย่อม ประกอบด้วยสวนหย่อม

2.1.1 ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม

2.1.2 ความกลมกลืนกับทิศทางสัญจรของเมือง

2.1.3 การพิจารณาในการใช้งาน

2.1.4 ความสะดวกในการบำรุงรักษา

2.1.5 คำนึงประโยชน์อื่น ๆ ที่ได้รับ

3. ลานกิจกรรม หมายถึง บริเวณเปิดโล่งกลางแจ้ง สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัญจร การพบปะสังสรรค์ การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น มีข้อพิจารณาในการปรับปรุงดังนี้

3.1 แยกกิจกรรมและการสัญจรที่เหมาะสม

3.2 การเลือกวัสดุปูพื้น

3.3 พิจารณาการเข้าถึงของรถบริการ

3.4 คำนึงถึงการระบายน้ำ

3.5 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก

4. บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลอง ที่มีอยู่ตามลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือบริเวณพื้นที่ดิติริมแอ่งน้ำจัดเป็นพื้นที่เปิดโล่งที่ช่วยลดความหนาแน่นของพื้นที่เป็นบริเวณที่ลมพัดผ่าน ดังนั้น การปรับปรุงการใช้พื้นที่ริมน้ำต้องเพิ่มความน่าสนใจให้มากกว่าของเดิมที่มี เพื่อให้เกิดกิจกรรมการใช้สอยมากยิ่งขึ้น มีข้อพิจารณาในการปรับปรุงดังนี้

4.1 การใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อทำกิจกรรม

4.2 การปรับปรุงบริเวณชายน้ำ

4.3 พิจารณาให้มีกิจกรรมทางน้ำ

4.4 การเพิ่มความสวยงามให้แก่ริมน้ำ

4.5 การใช้พืชพันธุ์ที่เหมาะสมกับแหล่งน้ำ

5. เส้นทางสัญจรเส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกได้

3 ประเภท คือ

5.1 ถนน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ทำหน้าที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่เข้าด้วยกัน และยังเป็นส่วนเชื่อมโยงเข้ากับระบบสัญจรไปยังพื้นที่อื่น ๆ อีกด้วย มีข้อพิจารณาในการปรับปรุงคือ

5.1.1 การสร้างทัศนียภาพเข้าสู่พื้นที่อาจทำได้โดยการใช้วัสดุพืชพันธุ์ การใช้ป้ายแสดงการต้อนรับ การทำซุ้มประตู เป็นต้น

5.1.2 การมีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร

5.1.3 การคำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัย

5.1.4 ความสวยงามในแนวถนน

5.1.5 ความสวยงามของถนนที่สามารถมองเห็นได้จากถนน

6. ทางเดินเท้า มีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับถนน คือ รองรับการสัญจร และมีความสำคัญมากทัดเทียมถนน ทางเท้าอาจจะเป็นทางเดินที่ขนานไปกับแนวถนนก็ได้หรืออาจจะแยกจากแนวถนนก็ได้ มีข้อพิจารณาในการปรับปรุง คือ

6.1 ความต่อเนื่องของทางเดินเท้า

6.2 ขนาดร่างกายของมนุษย์ที่สัมพันธ์กับขนาดของเท้า

6.3 ความปลอดภัย

6.4 การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอกับปริมาณผู้สัญจร

6.5 การเพิ่มทางเท้าในพื้นที่

- 6.6 ผิวพื้นของทางเดินเท้า
- 6.7 การเข้าถึงได้โดยรถบริการบางประเภท
- 6.8 ความสวยงามของทางเดินเท้า
- 6.9 การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรมอื่น

7. ทางจักรยาน และที่จอดรถจักรยาน เป็นการสัญจรที่มีข้อดี คือ ใช้พื้นที่ในการสัญจรไม่มาก ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะใด ๆ ทั้งในเรื่องของเสียง ฝุ่น ควัน และอากาศเป็นพิษ รวมถึงเป็นการประหยัดพลังงานและได้ออกกำลังกาย ทางจักรยานสำหรับเส้นทางนักท่องเที่ยวเหมาะสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะการชื่นชมทัศนียภาพทั้งทางธรรมชาติและทัศนียภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยานมีข้อพิจารณาในการปรับปรุง คือ

- 7.1 การวางเส้นทางจักรยาน
- 7.2 ขนาดและระยะที่จำเป็นสำหรับทางจักรยาน
- 7.3 ไฟแสงสว่างสำหรับทางจักรยานและที่จอด
- 7.4 มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- 7.5 ขนาดของจักรยานควรมีความกว้างที่เหมาะสม
- 7.6 ระยะเวลาและระยะทางของทางจักรยาน
- 7.7 วัสดุปูพื้น
- 7.8 มีป้ายข้อมูลและป้ายสื่อสารการจราจร
- 7.9 การจัดบริเวณและขนาดที่จอดรถจักรยาน
- 7.10 การจัดบริเวณให้เขารถจักรยาน

8. พืชพันธุ์ วัสดุพืชพันธุ์ โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพ โครงสร้าง รูปแบบ ลักษณะรวมทั้งการเจริญเติบโตออกเป็น 4 ประเภท คือ ไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) ไม้คลุมดิน (Ground cover) และไม้เลื้อย (Vine) โดยนำมาใช้ในการตกแต่งได้ใน 3 ลักษณะ คือ การใช้ในระดับพื้น (Floor) การใช้ในระดับผนัง (Wall) และ การใช้ในระดับเพดาน (Ceiling) มีข้อคำนึงในการเลือกตำแหน่งของต้นไม้ คือ

- 8.1 ระยะห่างจากอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง
 - 8.2 ตำแหน่งไม่กีดขวางการใช้งาน
 - 8.3 คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย
9. อาคารและสิ่งก่อสร้าง

9.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คือ อาคารที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวต้องอยู่ในทำเลที่มองเห็นได้ง่าย และอยู่ในทำเลที่นักท่องเที่ยวผ่านเป็นจำนวนมาก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

9.1.1 ส่วนบริการ

9.1.2 ที่ทำการตำรวจท่องเที่ยว

9.1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก

9.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม

9.1.5 บริเวณที่พักคอยนัดพบ

9.1.6 อื่น ๆ เช่น ห้องนิทรรศการ ห้องแสดงงาน เป็นต้น

9.2 ศาลาพัก เป็นอาคาร โถง สำหรับนักท่องเที่ยวที่นั่งพักคอยหรือเป็นที่ร่มหลบแดด หลบฝนหรือเป็นจุดชมทิวทัศน์พิเศษ

9.3 ห้องน้ำ สำหรับนักท่องเที่ยวมักจัดให้มีเพียงส้วม และส่วนที่ล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ มีหลักเกณฑ์ในการออกแบบคือ

9.3.1 ที่ตั้งไม่โดดเด่นจนเกินไป

9.3.2 ควรให้มีการระบายอากาศที่ดี

9.3.3 ทางเข้าออกของห้องน้ำหญิงและชายควรแยกออกจากกัน

9.3.4 วัสดุอุปกรณ์มีความทนทานกับหาการใช้งานสาธารณะ

9.3.5 ขนาดและระยะที่พอเหมาะ

9.3.6 มีห้องเก็บของสำหรับอุปกรณ์ทำความสะอาด

9.3.7 มีการจัดบริเวณสำหรับเจ้าหน้าที่เก็บเงิน และดูแลรักษาความสะอาด

9.4 ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม อาจจะเป็นโครงสร้างอาคารที่ถาวร หรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็กลงมา โครงสร้างและไม่เป็นอาคารถาวรหรืออาจจะเป็นรถเข็นก็ได้ โดยมากจะเป็นขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ เช่น फिल्मถ่ายรูป โปสการ์ด หนังสือแนะนำเที่ยว เป็นต้น

9.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

เกณฑ์การออกแบบสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ คือ ตรงตามการใช้สอย มีความทนทานต่อการใช้สอย และสภาพอากาศมีสภาพที่กลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ และคำนึงถึงการกำหนดตำแหน่ง และการจัดวางระยะห่างและลักษณะของสภาพแวดล้อม

10. ป้าย มีหน้าที่หลักคือ การสื่อสารข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นเรื่องราว เป็นป้ายชี้ทาง ป้ายบอกกฎเกณฑ์หรืออื่น ๆ ที่คนที่ใช้บริเวณหรือสัญจรไปมาควรรู้

10.1 ป้ายสามารถจำแนกได้หลายประเภท ได้แก่ ป้ายบอกสถานที่ (Identification sign) ป้ายบอกทิศทาง (Directional sign) ป้ายบอกกฎข้อบังคับ (Regulation sign) ป้ายข้อมูล

(Demonstration sign)

10.2 ป้ายต่าง ๆ มีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ คือ ความชัดเจน ตำแหน่งของป้าย ความสวยงาม และความแข็งแรงทนทาน

10.3 การวางแผนระบบป้าย ประกอบด้วย

10.3.1 การเก็บข้อมูล ได้แก่ การพิจารณาว่าบริเวณที่กำลังจะวางแผนอยู่นั้น มีความต้องการในด้านข้อมูลในจุดใดบ้าง ทำการรวบรวมกำหนดลงในผัง

10.3.2 กำหนดรูปแบบ ข้อกำหนด ข้อความ และรูปสัญลักษณ์ที่จะปรากฏในป้าย แต่ละชุด

10.3.3 กำหนดรูปแบบแผ่นป้าย การติดตั้งพร้อมระบุตำแหน่งที่แน่นอนของป้าย ลงในผัง

11. ชุม โฆษณา (Kiosk) หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสารการให้ข้อมูล ต่าง ๆ ทั้งสำหรับผู้สัญจรโดยทางรถยนต์และผู้สัญจรด้วยทางเท้า มีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ดังนี้

11.1 ชุม โฆษณา สำหรับการสื่อสารชั่วคราวบางชนิดหรือในบางบริเวณ อาจมีการให้ แสงสว่างติดประกอบอยู่ด้วยก็ได้ โดยเป็นการใช้ไฟส่องจากภายนอกหรือแสงไฟจากภายในป้าย ประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นแผ่น พลาสติก

11.2 ชุม โฆษณามักจะยึดติดอยู่กับที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ และอาจเป็นสิ่งก่อสร้างลอยตัว อยู่จุดเดียวประกอบกันหลายจุดเป็นกลุ่ม 2-3 ชุม หรือประกอบอยู่กับส่วนของอาคารก็ได้

11.3 ตำแหน่งของชุมนี้ควรจะอยู่ในบริเวณที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก

12. ถังขยะ และตัวรองขยะมูลฝอย เป็นสิ่งหนึ่งในส่วนประกอบบริเวณที่จำเป็นจะต้องมี เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูลหรือสิ่งเหลือใช้จากการใช้งานของคนในเมือง ยิ่งบริเวณที่มี คนเข้าไปใช้เป็นจำนวนมากยิ่งจำเป็นต้องมี โดยต้องมีการคำนึงถึงรูปแบบและลักษณะให้เหมาะสม ในแต่ละบริเวณนั้นด้วย มีหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ดังนี้

12.1 รูปแบบที่กลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์

12.2 ตำแหน่งและจำนวนของถังขยะ

12.3 ความสะอาดและสุขอนามัย

13. กระบะต้นไม้ และกระถางต้นไม้ คือภาชนะใส่ดินเพื่อปลูกต้นไม้ อาจจะเป็นกระบะ ถาวรที่ก่อสร้างลงกับที่ หรือเป็นกระบะชั่วคราว กระบะต้นไม้มีประโยชน์ใช้สอย สามารถเป็นตัว แบ่งกั้นทางรถยนต์และทางคนเดิน ได้ดี และต้นไม้ยังช่วยเพิ่มความสวยงาม มีหลักเกณฑ์ ในการออกแบบดังนี้

13.1 กระบะต้นไม้จะต้องจัดทำระบายน้ำไว้สำหรับการระบายน้ำภายหลังการรดน้ำ ตำแหน่งกระบะต้นไม้ควรตั้งอยู่ลอยตัว โดยสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

13.2 ความสูงของกระบะ โดยทั่วไปจะไม่เกิน 0.8 เมตร แต่ทั้งนี้ความสูงจะขึ้นอยู่กับการใช้งานอื่นประกอบด้วย

13.3 ความลึกของชั้นดินในกระบะสำหรับการปลูกต้นไม้จะมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของต้นไม้ที่ปลูก

14. ไฟฟ้า และแสงสว่าง นอกจากจะทำหน้าที่ที่ให้แสงสว่างในเวลากลางวัน เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรและสวัสดิภาพของผู้สัญจรแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นสิ่งแวดล้อมสถานที่ เช่น ถนน ทางเดิน ที่จอดรถ เพื่อช่วยในการแสดงสัดส่วนของพื้นที่ รูปแบบของลักษณะพื้นที่ดังกล่าว และส่งเสริมให้เกิดความสวยงามขึ้นอีกด้วย เกณฑ์ในการออกแบบและการใช้ไฟฟ้าประกอบด้วย

14.1 เลือกชนิดของไฟให้เหมาะสมกับการใช้งาน และมีความกลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์

14.2 องค์ประกอบของไฟฟ้าซึ่งประกอบด้วย หลอดไฟ เสาไฟฟ้า การติดตั้งควรมีการออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย

14.3 เสาไฟฟ้าอาจจะออกแบบให้ใช้ประโยชน์ร่วมกับอย่างอื่นได้

14.4 การออกแบบต้องให้มีความประหยัดและดูแลรักษาได้ง่าย

ดังนั้น จากแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
1. ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node)		1. การควบคุม การออกกฎหมาย ข้อบังคับหรือข้อบัญญัติเฉพาะย่าน 2. แก้ไขความขัดแย้งของการจราจร เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเส้นทาง การสัญจร การเดินเท้า เพิ่มที่พักผ่อน ภายในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
2. ที่ว่าง (Open space)	1. พื้นที่สวนหย่อม 2. ลานกิจกรรม 3. บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง	3. การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อให้ย่านมีจุดสนใจของนักท่องเที่ยว 4. การปรับปรุงสิ่งประกอบ สภาพแวดล้อมพื้นที่ เช่น ชุ้ม ศาลา ต้นไม้ ม้านั่ง เป็นต้น 5. การปรับปรุงเขต เช่น การใช้ต้นไม้ การใช้วัสดุปูพื้น สิ่งประกอบถนน เพื่อเป็นการแบ่งเขตที่ชัดเจน 1. ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม โดยรวม 2. ความกลมกลืนกับทางสัญจร ของเมือง 3. การพิจารณาในการใช้งาน 4. ความสะดวกในการบำรุงรักษา 5. คำนึงถึงประโยชน์อื่นที่ได้รับ 1. แยกกิจกรรมและการสัญจร ที่เหมาะสม 2. การเลือกใช้วัสดุปูพื้นที่ 3. พิจารณาการเข้าถึงของรถบริการ 4. คำนึงถึงการระบายน้ำ 5. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก 1. การใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อทำกิจกรรม 2. การปรับปรุงบริเวณชายน้ำ 3. พิจารณาให้มีกิจกรรมทางน้ำ 4. การเพิ่มความสวยงามให้แก่มิมน้ำ 5. การใช้พืชพันธุ์ที่เหมาะสมกับ แหล่งน้ำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
3. เส้นทาง การสัญจรในแหล่ง ท่องเที่ยว	1. ถนน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างให้เห็นเป็นทัศนียภาพที่แสดงออกถึงการต้อนรับหรือในลักษณะซุ้มต้อนรับ 2. ขนาดของถนนต้องเหมาะสมกับปริมาณการสัญจร 3. คำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัย 4. ความสวยงามในแนวถนน 5. ความสวยของถนนที่มองเห็นได้จากถนน
	2. ทางเดินเท้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความต่อเนื่องของทางเดินเท้า 2. ขนาดร่างกายมนุษย์ที่สัมพันธ์กับขนาดทางเท้า 3. ความปลอดภัย 4. การมีความกว้างทางเท้าเพียงพอกับปริมาณผู้สัญจร 5. การเพิ่มทางเดินเท้าในพื้นที่ 6. ผิวพื้นที่ของทางเดินเท้า 7. การเข้าถึงของรถบริการบางประเภท 8. ความสวยงามของทางเดินเท้า 9. การใช้ทางเท้าเพื่อกิจกรรมอื่น
	3. ทางจักรยานและที่จอด รถจักรยาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวางเส้นทางจักรยานเหมาะสม 2. ขนาด และระยะที่จำเป็นสำหรับทางจักรยาน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
		3. ไฟแสงสว่างสำหรับทางจักรยาน และที่จอดรถเพียงพอ 4. มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย 5. ความกว้างเหมาะสม 6. ระยะเวลาและระยะทางของจักรยาน วัสดุปูพื้น 7. ป้ายข้อมูลและป้ายสื่อสารการจราจร ชัดเจน 8. การจัดบริเวณ และขนาดที่จอดรถจักรยานเหมาะสม 9. การจัดบริเวณให้เช่ารถจักรยาน
4. พืชพันธุ์	เช่น ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้คลุมดิน ไม้เลื้อย	1. ระยะห่างจากอาคาร หรือสิ่งก่อสร้าง 2. ตำแหน่งไม่กีดขวางการใช้งาน 3. คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย
5. อาคาร และสิ่งก่อสร้าง	1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> 1.1 ส่วนบริการ 1.2 ที่ทำการตำรวจท่องเที่ยว 2. ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก <ul style="list-style-type: none"> 2.1 ห้องน้ำ ห้องส้วม 2.2 บริเวณที่พักคอยนัดพบ 2.3 อื่น ๆ เช่น ห้องนิทรรศการ ห้องแสดงงาน เป็นต้น 	1. ทะเลที่ดูมองเห็นได้ง่าย 2. อยู่ในตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวผ่านจำนวนมาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
	3. ศาลาที่พัก	1. จัดให้เป็นอาคารโล่ง สามารถหลบแดด หลบฝนได้ หรือสามารถเป็นจุดทิวทัศน์พิเศษได้
	4. ห้องน้ำ บริการนักท่องเที่ยว	1. ที่ตั้งไม่โดดเด่นจนเกินไป 2. มีการระบายอากาศที่ดี 3. ทางเข้าออก ห้องน้ำชาย หญิง ควรแยกออกจากกัน 4. วัสดุมีความทนทานกับการใช้งานสาธารณะ 5. ขนาด ระยะเวลาพอเหมาะ 6. มีห้องเก็บของสำหรับอุปกรณ์ทำความสะอาด 7. มีการจัดบริเวณสำหรับ เจ้าหน้าที่เก็บเงินและเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด
	5. ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม	1. เป็นโครงสร้างอาคารถาวร 2. เป็นซุ้มขนาดเล็กหรือรถเข็นสำหรับของใช้ที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว
6. สิ่งก่อสร้าง	1. ป้าย	1. ที่ควรมีและจำเป็นคือ ป้ายบอกสถานที่ ป้ายบอกทิศทาง ป้ายบอกกฎระเบียบข้อบังคับ ป้ายข้อมูล 2. มีความชัดเจน ตำแหน่งเหมาะสม สวยงาม แข็งแรง ทนทาน 3. การวางแผนระบบป้าย เช่น การเก็บข้อมูล การกำหนดข้อความ สัญลักษณ์ ในป้ายที่การระบุตำแหน่งของสถานที่

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
		ลงในป้ายยังมีความเหมาะสม
	2. ชู่มโฆษณา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชู่มโฆษณาต้องมีไฟส่องสว่างประกอบด้วย 2. อาจะยึดติดกับพื้นที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ หรืออาจประกอบอยู่กับส่วนของอาคาร 3. จุดตั้งต้องเป็นจุดที่ผู้คนผ่านไปมาจำนวนมาก
	3. ถังขยะและตัวรองรับขยะมูลฝอย	<ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบให้กลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์ 2. ตำแหน่งที่ตั้งและจำนวนเหมาะสม 3. ความสะดวกในการใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา และมีความแข็งแรงทนทาน 4. ความสะดวกและสุขอนามัย
	4. กระบะต้นไม้และกระถางรองต้นไม้	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีรูระบายน้ำ ตำแหน่งกระบะต้นไม้ไม่ควรลอย ทำความสะอาดได้ง่าย 2. ความสูงไม่เกิน 0.80 เมตรขึ้นอยู่กับการใช้งานอื่นประกอบด้วย 3. ความลึกของชั้นดินในกระบะมีความเหมาะสมกับต้นไม้หรือชนิดของต้นไม้
	5. ไฟฟ้าและแสงสว่าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมกับการใช้งาน และกลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์ 2. ออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและมีความปลอดภัย 3. เสาไฟควรออกแบบให้ใช้ประโยชน์ร่วมกับอย่างอื่นได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง
		4. ประหยัด ดูแลรักษาง่าย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ทั้งสิ้นจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่

1. ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node)
2. เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่
 - 2.1 ถนน
 - 2.2 ทางเดินเท้า
 - 2.3 ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน
3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่
 - 3.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่
 - 3.1.1 ส่วนบริการนักท่องเที่ยว
 - 3.1.2 บริเวณที่พักคอยนัดหมาย
 - 3.1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก
 - 3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม
 - 3.2 ศาลาที่พัก
 - 3.3 ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว (มีเพียงส้วมและอ่างล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ)
 - 3.4 ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม
 - 3.5 ไฟฟ้าและแสงสว่าง

ข้อมูลหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

ประวัติหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) (อังกฤษ: Royal Thai Marine Corps) มีหน้าที่บังคับบัญชา นาวิกโยธิน คือ ทหารเรือที่ได้รับการฝึกเป็นพิเศษ เพื่อปฏิบัติการกิจนอกเหนือจากในน่านน้ำตามปกติ โดยมุ่งเน้นการรบภาคพื้นดิน นับ เป็นการรบ สะเทินน้ำ สะเทินบก เพื่อสนับสนุนการรบของทหารเรือ และอาจทำการจปร่วมกับทหารจากหน่วยรบอื่น ๆ

ทหารบกหรือทหารอากาศก็ได้ นาวิกโยธินจึงเปรียบเสมือนทหารเหล่าราบของกองทัพเรือนั่นเอง ทหารเรือฝ่ายนาวิกโยธินนับว่ามีขีดจำกัดความสามารถสูง ได้รับการฝึกทั้งการรบทางทะเล และการรบทางบก สามารถปฏิบัติการได้อย่างคล่องตัว เช่น เมื่อต้องการยกพลขึ้นบก การยุทธที่มีความคาบเกี่ยวกับสถานการณ์บกและน้ำ นอกจากนี้ยังสามารถปฏิบัติงานในท้องที่ชายฝั่ง รักษาความสงบตลอดน่านน้ำ เป็นต้น

ทหารนาวิกโยธินราชนาวิกโยธิน อยู่ใน “ส่วนกำลังรบ” สังกัด “หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน” ของกองทัพเรือ โดยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 โดยเรียกว่า “ทหารมะริน” อันเป็นคำทับศัพท์จากคำว่า “Marines” ในภาษาอังกฤษ แต่กิจการทหารมะรินหรือนาวิกโยธินในอดีตไม่สู้มั่นคงนัก ได้มีการจัดตั้งและยุบเลิกไปหลายครั้งกระทั่งเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 กองทัพเรือได้ดำเนินการสถาปนากรมนาวิกโยธินอีกครั้ง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยใช้ตึกซึ่งเป็นที่ทำงานของกองกิจการพิเศษ ภายใต้การแนะนำของกองทัพอเมริกันถึงความจำเป็นที่ต้องมีนาวิกโยธิน ที่ฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นที่ตั้ง และได้สืบทอดกิจการนาวิกโยธินอย่างจริงจังต่อไป ซึ่งทหารนาวิกโยธินได้ถือเอาเดือนกรกฎาคมของทุกปีเป็นวันสถาปนาหน่วยสืบมา ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2532 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการจัดการหน่วยราชการของกองทัพเรือ เป็นผลให้ “กรมนาวิกโยธิน” แปรสภาพเป็น “หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน”

ทหารนาวิกโยธิน ได้ถือเอาวันที่ 28 มิถุนายน ของทุกปีเป็น “วันทหารนาวิกโยธิน” โดยกำหนดให้เป็นวันแห่งประวัติศาสตร์ของทหารนาวิกโยธิน ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ “มาร์ชราชนาวิกโยธิน” เป็นเพลงประจำหน่วย ทหารนาวิกโยธินเมื่อ 28 มิถุนายน 2502 และต่อมามีคณะนายทหารนาวิกโยธินก็ได้ร่วมกัน ประพันธ์คำร้องขึ้น เพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้ร่วมกันจัดกิจกรรม ในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เนื่องในวันทหารนาวิกโยธิน สืบต่อไป (เล่มอัตราเฉพาะกิจกองทัพเรือ หมายเลข 22100)

ภารกิจ

โดยทั่วไปทหารนาวิกโยธินจะมีหน้าที่หลักในการยกพลขึ้นบก เพื่อยึดหัวหาด หรือการสถาปนากองกำลังขึ้นบนบก เป็นหน่วยแรกและจะเผชิญกับการต่อต้านของฝ่ายตรงข้ามที่ป้องกันชายหาด ทหารนาวิกโยธินจึงมีการสูญเสียกำลังพลสูง เมื่อสถาปนากองกำลังได้แล้ว ทหารบกจะเคลื่อนพลขึ้น และการรบกลับบนบกจะเป็นหน้าที่ของทหารบก ในปัจจุบันนาวิกโยธินได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนกำลังรบหลักบนบกซึ่งมีขีดความสามารถเท่ากับทหารราบของกองทัพบกเลยทีเดียว ได้ นาวิกโยธินสามารถร้องขอการสนับสนุนการโจมตีจากทะเลได้เช่นกัน การระดมยิงจากเรือ

หรือจรวดไปยังเป้าหมายที่ทำการแจ้งไป การใช้กำลังทางอากาศใช้อากาศยานสนับสนุนนาวิกโยธินอย่างใกล้ชิด โดยใช้เครื่อง AV-8 S (Harrier) ซึ่งเป็นเครื่องขึ้นลงทางดิ่ง ทำให้นาวิกโยธินสามารถทำการรบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การขนส่งในอดีตนาวิกโยธินจะใช้ยานยนต์สะเทินน้ำสะเทินบกในการบุกหรือเข้ายึดหัวหาด แต่ในปัจจุบันนั้นจะมีการใช้เฮลิคอปเตอร์หรืออากาศยานปีกหมุนเข้าช่วยทำการขนส่งนาวิกโยธินเข้าสู่แนวหน้าได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น กำลังรบบนบกในการปฏิบัติงานนาวิกโยธินในปัจจุบันนั้น มีขีดความสามารถที่สูงขึ้นซึ่งต่างจากเมื่อก่อน ซึ่งตอนนี้กำลังรบของนาวิกโยธินก็จะมีรถถังและรถหุ้มเกราะ (ยานสะเทินน้ำสะเทินบก) และปืนใหญ่เข้ามาช่วยทำการรบ ในส่วนของกำลังทหารนั้นก็ได้มีการฝึกหลักสูตรการรบพิเศษแขนงวิชาการลาดตระเวนสะเทินน้ำสะเทินบก หรือ RECON มาเป็นหน่วยรบพิเศษสำหรับนาวิกโยธิน ซึ่งทำให้นาวิกโยธินนั้นถือได้ว่าเป็นกำลังรบหลักที่สำคัญของกองทัพ

หน่วยขึ้นตรง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

1. กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
2. กองพลนาวิกโยธิน
3. ศูนย์การฝึก หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
4. กรมรักษาความปลอดภัยหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
5. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน

1. หน่วยเฉพาะกิจทหารพรานนาวิกโยธิน
2. ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ 61
3. หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน 411
4. กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด
5. หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้
6. หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินกองทัพเรือ

ระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือว่าด้วยการใช้ทรัพยากร

กองทัพเรือ พ.ศ. 2559

ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยว กองทัพเรือว่าด้วยเรื่องการใช้ทรัพยากรกองทัพเรือ พ.ศ. 2559 เป็นระเบียบของกองทัพเรือที่เกิดขึ้นหลังจากที่กองทัพเรืออนุญาตให้ประชาชนเข้าเยี่ยมชมพื้นที่หรือหน่วยงานทหาร เพื่อให้การใช้ทรัพยากรของกองทัพเรือในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อาศัยอำนาจคำสั่งกองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 60/ 2559

ลง 28 มกราคม 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือว่าด้วยการใช้ทรัพยากรกองทัพเรือ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้เลขานุการคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า หน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ หน่วยเฉพาะกิจกองทัพเรือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยรองของหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ หรือหน่วยรองของหน่วยเฉพาะกิจกองทัพเรือ

“ข้าราชการ” หมายความว่า ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ข้าราชการกลาโหม พลเรือนและให้หมายความรวมถึงพนักงานราชการ ลูกจ้างในสังกัดกองทัพเรือ และอาสาสมัครทหารพรานนาวิกโยธิน

“คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ ตามคำสั่งกองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 60/ 2559 ลง 28 มกราคม 2559 หรือที่กองทัพเรือจะแต่งตั้งในภายหลัง

“แหล่งท่องเที่ยว” หมายความว่า แหล่งท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้

“ศูนย์อำนวยการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ” หมายความว่า ศูนย์อำนวยการการท่องเที่ยวกองทัพเรือที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้

“คณะกรรมการการท่องเที่ยวของส่วนราชการ” หมายความว่า คณะบุคคลที่ส่วนราชการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่บริหารการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการเพื่อการท่องเที่ยว

“ทรัพยากรกองทัพเรือเพื่อการท่องเที่ยว” หมายความว่า กำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ ทรัพยากรทั้งด้านชีวภาพและกายภาพ เช่น พื้นป่า น้ำตก ชายหาด เกาะ และปะการัง ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทรัพยากรที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และทรัพยากรที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นใหม่เพื่อการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

“สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” หมายความว่า สิ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและมีความสุขที่สำคัญประกอบด้วย ที่พักแรม อาหาร สถานบันเทิง

การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึก และ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ

ข้อ 6 การบริหารการท่องเที่ยวของกองทัพเรือ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการประสาน
ควบคุมกำกับดูแล และใช้ทรัพยากรกองทัพเรือเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการรักษาความปลอดภัย ในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร เพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติ
ของเจ้าหน้าที่ด้านการรักษาความปลอดภัย จึงกำหนดหมวดหมู่ในระเบียบการรักษาความปลอดภัย
ทั้งสิ้น จำนวน 6 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวกองทัพเรือ

หมวด 2 ศูนย์อำนวยการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ

หมวด 3 การจัดการบริหารการท่องเที่ยวของส่วนราชการ

หมวด 4 การจัดทำทะเบียนประเภทแหล่งท่องเที่ยว

หมวด 5 การฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

หมวด 6 เบ็ดเตล็ด

โดยในหมวดที่ 4 ได้ทำการจดทะเบียนประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน
7 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด
2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ (รวมพิพิธภัณฑ์)
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ
7. แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

ระเบียบการรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

ในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน หน่วยได้กำหนด
ระเบียบหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร
จัดทำขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัย ภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระเบียบหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินว่าด้วยการรักษา
ความปลอดภัย พ.ศ. 2558 โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. กำหนดหลักการขั้นมูลฐานและมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่
ให้แก่หน่วยภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร

2. เพื่อให้การพิทักษ์รักษา และป้องกันการก่อวินาศกรรม การโจรกรรม ให้แก่บุคคล องค์กร อาคารสถานที่ภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร
3. ขอบเขตการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ มีขอบเขตครอบคลุมถึงมาตรการ และการปฏิบัติของหน่วยในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร รวมถึงข้าราชการทุกระดับ และบุคคลภายนอกที่เข้ามาภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร
4. อำนาจการงานด้านจราจร ภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร
5. ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ตลอดจน การผ่านเข้า-ออก ของบุคคลและยานพาหนะ ภายในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร ให้เป็นไปตามสิทธิ์ และประเภทของบัตรตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมินทร์ ยุคคุณธร (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จากการศึกษาพบว่า ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มาจากภาคใต้โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มาจากยุโรป โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อพักผ่อนมากที่สุด โดยแหล่งท่องเที่ยว มีจุดเด่นได้แก่ ชายหาด หมู่เกาะต่าง ๆ ปัญหาที่พบ เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านการคมนาคม และการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ส่วนการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอสอดคล้องความต้องการของนักท่องเที่ยว การบริการด้านอาหารและการนำเที่ยวเพียงพอสอดคล้องความต้องการ และได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ ควรมีการร่วมมือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนควบคู่กับการอนุรักษ์ ปรับปรุงกฎระเบียบ ปรับปรุงสภาพเส้นทาง ยานพาหนะให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และปรับปรุงสถานที่พักให้เพียงพอและมีคุณภาพ

พนารัตน์ ไม่หลงชั่ว (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปรับปรุงสภาพทางกายภาพของชุมชนในเขตพื้นที่ประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา: การเปรียบเทียบความต้องการระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้อยู่อาศัยในชุมชนย่านบางลำพู กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของคนในชุมชนบางลำพู และความต้องการของนักท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติของคนในพื้นที่ได้เป็น 2 กลุ่มคือ เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวและไม่เห็นด้วยกับการท่องเที่ยว โดยกลุ่มที่เห็นด้วยนั้นเป็นบุคคลเช่าอาคารที่พักมิได้เป็นเจ้าของในการถือครอง ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจกรรมเพื่อหารายได้จากการท่องเที่ยว กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยเนื่องจากไม่มีรายได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน อาคารต่าง ๆ ดังนั้น ลักษณะของชุมชนที่มีกับทัศนคติการท่องเที่ยวคือ ลักษณะการถือครอง รายได้จากการท่องเที่ยวและลักษณะกิจกรรมการใช้อาคาร

กลุ่มที่มีราย ได้จากการท่องเที่ยวยังต้องการเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร สถานที่พัก เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่ไม่มีราย ได้ ไม่อยากให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเพิ่มเติมอีก หรือต้องการให้ลดลง ส่วนนักท่องเที่ยวไม่อยากให้พื้นที่เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม เห็นว่ากิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่เพียงพอแล้ว และสนใจสิ่งที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของไทยมากกว่า โดยแท้จริงแล้ว นักท่องเที่ยวและชุมชนต้องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเดิมไว้ ไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องเพิ่ม เช่น ถังขยะ เป็นต้น สิ่งที่ต้องการเพิ่ม การเพิ่มเติมอีกคือ ต้นไม้ การจัดสวนหย่อม ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง เป็นต้น โดยทางผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ 1) ควรพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นเชิงอนุรักษ์ 2) พัฒนาด้านสาธารณูปโภคของพื้นที่ให้เพียงพอ 3) กำหนดพื้นที่การทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้ชัดเจน เช่น ร้านค้า สถานที่พัก และควรมีมาตรการควบคุมเพื่อไม่ให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่จนทำลายสิ่งแวดล้อมและสภาพเดิมให้เสื่อมโทรมมากกว่าเดิม

นิภารัตน์ สายประเสริฐ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและประสบการณ์ันทนาการของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นในสภาพที่เหมาะสมดี มีบางส่วนที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ที่ไม่ดี เช่น ปริมาณน้ำน้อย ไม่สะอาด ไม่พบสัตว์ป่าในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติถูกทำลายเพิ่มขึ้น สิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างขึ้นสร้างความสูญเสียให้กับสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีความต้องการสัมผัสกับธรรมชาติ การพบเห็นความสวยงามของธรรมชาติ

วิทยา ผลลูกอินทร์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการรับรู้ของนักท่องเที่ยว บริเวณชายหาดเมืองพัทยา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางกายภาพตามธรรมชาติด้านความสวยงามของน้ำทะเลมีความพอใจมากที่สุด ความร่มรื่นของทะเล ร่องลงมา คือ นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความดีนลึกของน้ำทะเลน้อยสุด ส่วนนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งในห้วงนั้นพบว่า โรคซาร์มีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวในเรื่องของสภาพความแออัดของนักท่องเที่ยว ด้านการหาเรือคายัค ด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีความสำคัญรองลงมาที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยสุด

อมร บุตรเวียงพันธ์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพและลักษณะการดำเนินงาน อุทยานแห่งชาติภูกระดึง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย แบ่งโซนการท่องเที่ยวชัดเจน มีระบบสาธารณูปโภคที่สะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ปัญหาที่พบในด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์

2. ด้านนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด ระดับการศึกษามัธยมปลาย เป็นนักเรียนและนักศึกษา ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มาเป็นหมู่ คณะ 6-10 คน เดินทางด้วยพาหนะของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการท่องเที่ยวพักผ่อน ระยะเวลา 2 คืน/ ครั้ง สถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมาก คือ หน้าผา หวังเดือนที่ชมมาท่องเที่ยวคือ ก.ย.-ธ.ค. และส่วนใหญ่ชอบสถานที่พักในลักษณะกางเต็นท์

4. ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสำคัญต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อยคือ สถานที่ตั้งหรือทำเล ลักษณะทางกายภาพ ด้านสินค้าและบริการ ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ การส่งเสริมการตลาด และด้านราคาสินค้าและบริการ

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก จัดอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเป็นมิตรไมตรีของคนในท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยว และด้านสินค้าพื้นเมือง ส่วนความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

6. นักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาต่างกันเห็นว่าปัจจัยโดยรวมและรายด้าน 6 ด้านต่างกัน ได้แก่ สินค้าและบริการ ด้านราคา การส่งเสริมการตลาด บุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

จึงได้เสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย โดยการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมบุคลากร การจัดทำงบประมาณการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้มีความสวยงามตลอดไป

กิตติ ปัทมเสวี (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก โดยมีความแตกต่างกันตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่อาศัยต่างกัน และได้เสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โดยการปลูกฝังแนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้กับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว การให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่นการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่เป็นธรรม และการท่องเที่ยวจะต้องถูกจัดขึ้นตามความต้องการของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ และภาครัฐควรเข้ามาให้การสนับสนุนและกำหนดมาตรการ การดูแลด้านสาธารณสุขให้มาก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

นิษฐา ญาชีวะ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม และพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีความพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุง และจัดพื้นที่การท่องเที่ยวด้วยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากขาดการออกแบบผังบริเวณแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่แรก จึงก่อให้เกิดทางสัญจรวุ่นวาย ขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม การปัญหาการจราจรเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวมีความต้องการพัฒนาสถานที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานที่ท่องเที่ยว สามารถท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นข้อเสนอแนะในการพัฒนา จึงควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างชุมชนและอุทยาน สร้างจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวควบคู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การบริการนักท่องเที่ยวควบคู่กัน

ธีระ ชีวะเกรียงไกร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มสนุก (กลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กลุ่มท่องเที่ยวสนุก ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านผลประโยชน์ของผู้ประกอบการ ตามลำดับ นักท่องเที่ยวมีปัจจัยสำคัญที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มสนุก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสินค้าและบริการ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านราคา ด้านสถานที่ตั้ง และทำเล ด้านกระบวนการและการส่งเสริมด้านการตลาด ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีปัจจัยสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน แนวทางการแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือ การประชาสัมพันธ์ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลและสนใจ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ และทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มสนุกให้มีคุณภาพที่ดี เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเข้าสู่การท่องเที่ยว

ที่ยั่งยืนต่อไป

เพียงกานต์ นามวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีสถานภาพที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ โดยพัฒนา 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงหมู่บ้าน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาตามองค์ประกอบการมีส่วนร่วม ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนาดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ และจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ เมื่อสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้วทางชุมชนยังต้องการให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วย

วรพงศ์ เป็นมูล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่บริเวณคลองคูเมืองเดิม เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากการศึกษาพบว่าจากการใช้เครื่องมือ AHP (Analytic Hierarchy Process) สามารถจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยหลักคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารทรัพยากรทางกายภาพ เส้นทางการสัญจร การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วม เพื่อจัดอันดับของปัจจัยรองที่มีผลต่อการพัฒนาและออกแบบพื้นที่ให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ปัจจุบันพบว่าการจัดกิจกรรมบางเวลาในสภาวะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเสื่อมเสีย แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความยั่งยืนควรมีองค์ประกอบ คือ ลานกิจกรรม การกำหนดเส้นทางในการสัญจรที่ชัดเจน ทั้งทางเท้า ทางจักรยาน ทางรถยนต์ ควรกำหนดให้มีความสอดคล้องกัน แยกออกจากกันอย่างชัดเจน องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษา สร้างจิตสำนึก ตระหนักให้คนในชุมชนเห็นคุณค่า และความสำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน องค์ประกอบสุดท้าย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการออกแบบ วางแผนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนต่อไป

ลลนา คลังชำนาญ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิ จากการศึกษาพบว่า การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิที่จำเป็นและเหมาะสมประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์จังหวัดชัยภูมิ เดิมจังหวัดชัยภูมิเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงามมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจจำนวนมาก เช่น ทูงกระเจียว ดังนั้นจึงควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานระดับสากล ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ เน้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

2. กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง สร้างวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ควบคู่กับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

แม้จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเป็นมาตรฐาน ปัญหาที่ตามมาคือความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นทางธรรมชาติหรือตามที่มนุษย์สร้างขึ้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงควรมีแนวทางในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย

จุฑาทิพย์ จันทร์เอียด (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการ ในจังหวัดสมุทรปราการ จากการศึกษาพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ สถานที่ตากอากาศบางปู ทะเลบางขุนเทียน ป่าชายเลน ฟาร์มจระเข้ และสวนสัตว์จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ควรกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมวัฒนธรรมและสังคม การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ช่วยอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ให้ยั่งยืนต่อไป

ปุลณดา สัตยमुख (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำมูล: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 แห่ง ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทั้ง 6 ด้านคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และด้านองค์กรในการจัดการและการบริหารการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนา ควรจัดให้มีการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน แนวทางในการพัฒนาภายนอก เช่น ส่งเสริมการตลาด ความร่วมมือของรัฐและเอกชน ท้องถิ่น ในการจัดการท่องเที่ยว ควรพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ป้ายบอกทาง ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ห้างน้ำ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตได้

ภูวนาท คุณผลิน (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน จำนวน 7 ข้อ คือ 1) ประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับ 2) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 3) สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว 4) การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 5) ระบบโลจิสติกส์และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 6) การจัดระบบ 7) ความร่วมมือของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และใช้แนวทางการบริหารจัดการในรูปแบบ 7-s Model ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างบริหาร (Structure) 2) กลยุทธ์ (Strategy) 3) ระบบ (System) 4) ค่านิยม (Shared values) 5) สไตล์ (Style) 6) ทักษะความเชี่ยวชาญ (Skills) และ 7) บุคลากร (Staff) ปัญหาที่พบยังขาดการร่วมมือจากทุกฝ่าย การวางแผนไม่เป็นระบบ ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐเท่าที่ควร แนวทางการแก้ไขปัญหานำแนวความคิด 7-s Model บูรณาการกับปัจจัยทั้งที่กล่าวในขั้นต้นมาใช้อย่างจริงจังและต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสามารถสร้างรายได้และอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

อมราวดี คำบุญ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า อำเภอเขมราฐมีองค์ประกอบในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service) สถานที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง สามารถที่จะพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็กได้ และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว เพื่อให้มีความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของเมืองขนาดเล็กในอนาคตได้

ธนดล สุวรรณนิภะ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรณีศึกษาวัดไร่จิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาพบว่า วัดไร่จิงหรือวัดมงคลจินดา มีหลวงพ่อวัดไร่จิงที่อยู่ในอุโบสถ เป็นจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่เลื่อมใสและศรัทธาของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เสนอแนวทางการพัฒนาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การบำบัดน้ำเสีย สถานที่จอดรถให้เพียงพอ ทั้งนี้ทางผู้วิจัยยังได้เสนอแนวทางในการพัฒนาโดยการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เกิดความสวยงาม เช่นการปลูกต้นไม้ การประดับต้นไม้ การสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และการปรับสถานที่สำหรับพ่อค้าให้มีที่ทำการที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพ

ทางการท่องเที่ยว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กองทัพเรือ) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยทำการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดวิธีการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิธีการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
6. การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ๑ และสังเกตพื้นที่ภายในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ๑ ด้วย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ในปีงบประมาณ 2559-2561 เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. อายุงานในพื้นที่และตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างน้อยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559-2561 ซึ่งในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ได้แก่ ฝ่ายกิจการพลเรือน ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และฝ่ายเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ทั้ง 3 หน่วยงาน/ ฝ่าย จะต้องมีอายุงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างน้อย 2 ปี เพื่อเป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์จริงในการปฏิบัติงาน

2. ตำแหน่งหรือหน่วยงานในการคัดเลือก เป็นตำแหน่งงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) มีสายงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งสิ้น 3 หน่วยงาน ได้แก่ ฝ่ายกิจการพลเรือน ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และฝ่ายรักษาความปลอดภัย ฉะนั้น การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงคัดเลือกบุคลากรตำแหน่งในระดับผู้ควบคุมการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในตำแหน่งดังนี้

- 2.1 ฝ่ายกิจการพลเรือน
- 2.2 ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว
- 2.3 ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

ตารางที่ 2 แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์	แนวทางหลัก ในการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษา สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวในพื้นที่ หน่วยบัญชาการ นาวิกโยธิน กองทัพเรือ	1. สภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ 1.1 ทักษะภาพของ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 1.2 ภูมิทัศน์ของ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	1. เจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการพลเรือน 2. เจ้าหน้าที่ฝ่าย กิจการท่องเที่ยว 3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษา ความปลอดภัย	วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	แนวทางหลัก ในการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
(ค่ายกรมหลวง ชุมพร)	2. สภาพแวดล้อม ที่มนุษย์สร้างขึ้น 2.1 เจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยเพียงพอ เหมาะสมกับ นักท่องเที่ยว 2.2 กระบวนการ ตรวจสอบและอำนาจ ความสะดวกให้กับ นักท่องเที่ยว 2.3 ระบบคมนาคม ได้แก่เส้นทางการเข้าถึง ป้ายกำหนดเส้นทาง 2.4 ระบบ สาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ สาธารณะ ถึงขยะ โทรศัพท์สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่ หวงห้าม		
2. เพื่อศึกษาแนวทาง ในการพัฒนา สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวในพื้นที่	1. ย่าน (District) และที่ รวมกิจกรรม (Node) 2. เส้นทางการสัญจร ในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ 2.1 ถนน 2.2 ทางเดินเท้า	1. เจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการพลเรือน 2. เจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว 3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษา ความปลอดภัย	วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	แนวทางหลัก ในการวิเคราะห์	แหล่งข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
หน่วยบัญชาการ นาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่าย กรมหลวงชุมพร)	2.3 ทางจักรยาน และที่จอดรถจักรยาน 3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ 3.1 ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ได้แก่ 3.1.1 ส่วนบริการ นักท่องเที่ยว 3.1.2 บริเวณที่พัก คอยนต์หมาย 3.1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก 3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม 3.2 ศาลาที่พัก 3.3 ห้องน้ำบริการ นักท่องเที่ยว (มีเพียง ส้วมและอ่างล้างมือ เท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ) 3.4 ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม 3.5 ไฟฟ้า และแสงสว่าง		

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ โดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยคำถามสามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์มีการตั้งคำถามที่เข้าใจง่าย เนื้อหาคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถาม และแนวคำถามได้รับข้อเสนอแนะและแก้ไขจากอาจารย์ที่ควบคุมงานวิจัย
2. สมุดบันทึก และเครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้จดและบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ โดยก่อนสัมภาษณ์จะมีการนัดเวลาผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้า และมีความยินยอมในการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์
3. กล้องบันทึกภาพ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล บันทึกภาพถ่าย
4. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้ในการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความร่วมมือในการทำแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อทำแบบสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเข้าไปสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
3. ถอดข้อความและรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ในงานวิจัยนี้เริ่มต้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำของข้อมูล

ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ ที่เที่ยงตรงมากที่สุด ไม่มีการบิดเบือนไปจากความจริง การพิจารณาความเที่ยงตรงของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ความเที่ยงตรงของข้อมูลเกิดจากผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการทำให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง และผู้วิจัยใช้วิธีการพิจารณาความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

หลังจากที่รวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยยืนยันความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยให้เจ้าของข้อมูลได้อ่านข้อมูล พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและยอมรับข้อมูลที่นำเสนอ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล โดยใช้เทคนิควิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation method) ของ Denizen (1999 อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ บุญสม, 2560) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบด้านเวลา ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ในช่วงเวลาต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าคุณสมบัติที่ได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น เหมือนกันหรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลที่ตรงกันถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้
2. ตรวจสอบด้านสถานที่ ผู้วิจัยได้เปลี่ยนสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ในสถานที่ที่ต่างกัน ถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเหมือนกันในสถานที่ต่างกันถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้
3. ตรวจสอบด้านบุคคล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยตรวจสอบว่าถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลที่ตรงกันถือว่าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่ายกรมหลวงชุมพร (กองทัพเรือ) ทำให้ทราบถึงลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ในปัจจุบัน รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของส่วนที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ค่ายกรมหลวงชุมพร (กองทัพเรือ) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาคั้งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ฝ่ายกิจการพลเรือน ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และฝ่ายรักษาความปลอดภัยในการศึกษาได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับผลการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา
2. ประวัติและความเป็นมาการท่องเที่ยวในพื้นที่
3. สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่และความสำคัญทางกายภาพ
4. ชุมชนและเขตพื้นที่ใกล้เคียง

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม และ ระบบสาธารณูปโภค

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node)
2. เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยาน และที่จอดรถจักรยาน

3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศาลาที่พัก ห้องน้ำบริการ นักท่องเที่ยว ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม และไฟฟ้าและแสงสว่าง

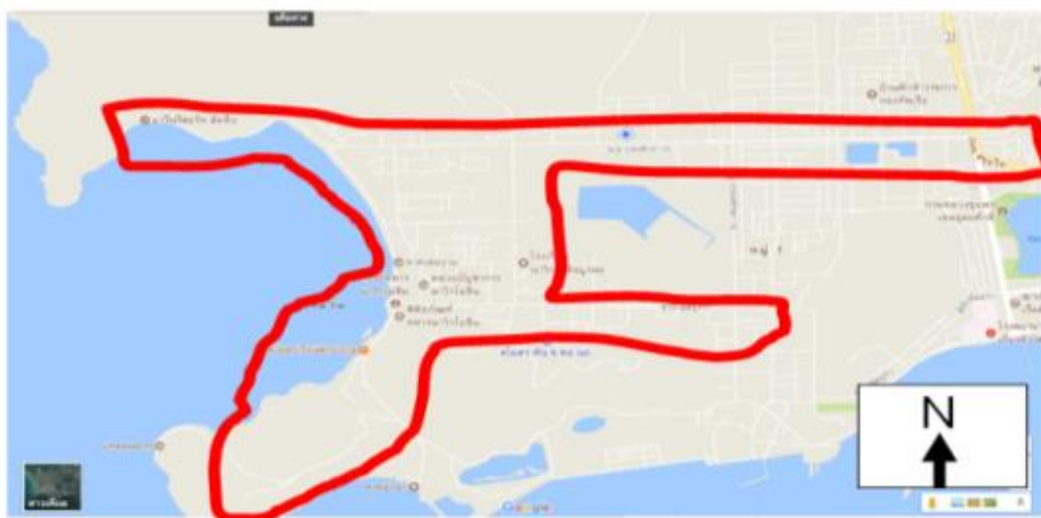
ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษา

จากการลงพื้นที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปบริบทพื้นที่ในการศึกษาดังนี้

ขอบเขตของพื้นที่ในการศึกษา

ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

การศึกษารั้วนี้ได้ดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป โดยขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษาดังแต่เส้นทางหน้าประตูค่าย ฯ ติดกับถนนสุขุมวิท ซึ่งสามารถเดินทางไปยังพัทยา และสนามบินอู่ตะเภา และแหล่งท่องเที่ยวอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างสะดวก ในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามเส้นทางหลัก เส้นทางที่เกี่ยวข้อง เส้นทางโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังภาพที่ 5



ภาพที่ 5 ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ประวัติและความเป็นมาการท่องเที่ยวในพื้นที่

กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นกิจการซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของแผนสวัสดิการภายใน มีหน้าที่กำกับดูแล ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสถานที่ ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักผ่อนหรือใช้บริการด้านต่าง ๆ บริเวณพื้นที่พักผ่อนหาดเตยงาม ปัจจุบันสำนักงานตั้งอยู่บริเวณลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ใกล้กับมารีนโบ๊ทคลับ (สโมสรเรือใบเดิม) การก่อตั้งกิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ขึ้นมานั้น เป็นผลจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2541 ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีการท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทร. จึงมีนโยบายให้หน่วยขึ้นตรง จัดสถานที่ที่มีความเหมาะสมด้านการท่องเที่ยวภายในหน่วยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล และส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักสถานที่ของกองทัพเรือให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ด้านจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ต่อหน่วย ในส่วนของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน บริเวณอ่าวนาวิกโยธิน ค่ายกรรมหลวงชุมพร เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความเหมาะสมที่จะตอบสนองนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลได้ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของสถานที่หลายแห่งในเชิงท่องเที่ยวทั้งสถานที่ที่สร้างความภาคภูมิใจต่อทหารนาวิกโยธินรวมถึงสถานที่ที่มีความงดงามทางธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นความตั้งใจของผู้บังคับบัญชาในอดีตอยู่ก่อนแล้ว ที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้ได้แสดงสู่สายตาของบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทหารนาวิกโยธินได้เกิดความภาคภูมิใจ เหตุใดจึงกล่าวได้ว่าอ่าวนาวิกโยธิน คือสถานที่ที่มีคุณค่าเหมาะสมกับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้จัดให้มีสำนักงานกิจการท่องเที่ยว เพื่อควบคุม กำกับดูแล และประสานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 6



ภาพที่ 6 สำนักงานกิจการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

อ่าวนาวิกโยธิน เป็นสถานที่แห่งแรกที่อยู่ในพื้นที่ เป็นอ่าวเปิดสู่อ่าวไทย มีพื้นที่ในทะเลประมาณ 4 ตารางกิโลเมตร ด้านทิศเหนือของอ่าวเป็นทิวเขาสูง ด้านทิศใต้เป็นทิวเขาแหลมปู่เจ้า บริเวณกลางอ่าวมีเกาะเล็ก ๆ 1 เกาะ ชื่อว่า เกาะไก่อี๋ย ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความงดงามทางธรรมชาติที่พร้อมไปด้วย ปะการังและสัตว์ทะเลที่อาศัยอยู่ ส่วนที่เป็นแผ่นดินภายในอ่าวมีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร บริเวณกลางอ่าวมีส่วนที่เป็นหาดทราย ยาวประมาณ 1,800 เมตร ซึ่งปกคลุมไปด้วยต้นเตยทะเลจำนวนมาก หาดแห่งนี้จึงถูกขนานนามว่า “หาดเตยงาม” สภาพบริเวณหาดเตยงามมีน้ำทะเลใสสะอาดหาดทรายเป็นหาดลาดลง พื้นทรายขาวละเอียด ดังภาพที่ 7



ภาพที่ 7 สภาพหาดเตยงามที่มีสภาพเป็นทรายสีขาว (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ภายในบริเวณอ่าวนาวิกโยธินในอดีต ก่อนปี พ.ศ. 2525 มีสถานที่สำคัญของทหาร หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่ดึงดูดความสนใจให้ผู้คนต้องการที่จะเข้ามาเยี่ยมชม เช่น สถานที่สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ศาลของพลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (เสด็จเตี้ย) ตั้งอยู่บนยอดเขาแหลมปู่เจ้า (เขากรมหลวง) ห้วงเวลานั้นพื้นที่เขากรมหลวงยังอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน นอกจากนั้น

ยังมีสถานที่สำหรับรับประทานอาหาร เช่น สโมสรสักประคู้ สโมสรประคู้คู่ และสโมสรสัตตยาบัตร
 เที่ยงาม (ที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานนาวิกโยธินปัจจุบัน) เป็นสถานที่สำหรับนายทหารสัตตยาบัตร
 ของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ใช้พักผ่อนนันทนาการ ซึ่งมีกีฬาให้เล่นได้แก่ สนุกเกอร์
 และบิลเลียด สำหรับอนุสรณ์สถานและพาวชิราลงกรณ์ ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญของทหาร
 หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน บุคคลภายนอกยังไม่ใคร่ได้รู้จักนักส่วนสถานที่ที่คนทั่วไป ข้าราชการ
 และครอบครัว ได้เข้ามาพักผ่อนหย่อนใจและลงเล่นน้ำทะเลคือบริเวณหาดเตยงาม ดังภาพที่ 8



ภาพที่ 8 สถานที่หาดเตยงามที่มีนักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการ
 นาวิกโยธิน, 2560)

ต่อมามีการก่อสร้างสถานที่สำคัญขึ้นอีกหลายแห่ง อาทิ อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน
 สร้างเสร็จเมื่อ 11 ส.ค. 27 กระทำพิธีเปิดเมื่อ 30 กรกฎาคม 2528 และพระอนุสาวรีย์ของพลเรือเอก
 เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์บริเวณกองรักษาการณ์ กรมรักษาความปลอดภัย
 หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่สร้างขึ้นด้วยเหตุที่ค่ายกรมหลวงชุมพรยังมีได้มีพระอนุสาวรีย์ของ
 พระองค์ท่านตามชื่อค่าย พลเรือโท มนัส ปันกุลบุตร ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
 ในขณะนั้นได้ดำริและให้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อประดิษฐานภายในค่าย ฯ โดยได้กระทำพิธีอัญเชิญ
 พระรูปจำลองขนาด 1 เท่าครึ่งของพระองค์จริง ขึ้นประดิษฐานบนแท่นพระอนุสาวรีย์
 เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 21 พฤศจิกายน 2536 ดังภาพที่ 9 และภาพที่ 10



ภาพที่ 9 อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)



ภาพที่ 10 พระอนุสาวรีย์ พล.ร.อ.พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์
(กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

สำหรับการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานทหารนาวิกโยธินหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้อนุมัติให้จัดตั้ง และเริ่มดำเนินการปรับปรุงก่อสร้าง ประมาณปลายปี พ.ศ. 2539 โดยได้ปรับปรุงโครงสร้างอาคารสโมสรสัญญาบัตร เที่ยงามจัดทำเป็นพิพิธภัณฑสถาน สร้างเสร็จสมบูรณ์และทำพิธีเปิด

ในเวลาต่อมา (เมื่อ 30 กรกฎาคม 2543) ปี พ.ศ. 2541 ดังภาพที่ 11



ภาพที่ 11 พิพิธภัณฑสถานหวนววกโยชอิน (กจการการทอ่งเทยว หน่วยบญชาการนาวกโยชอิน, 2560)

ต่อมากองทัพเรือมีนโยบายจัดสถานที่ของกองทัพเรือให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในปีการท่องเที่ยว (Amazing Thailand) ตามที่ได้กล่าวในข้างต้น โดยกองทัพเรือได้ลงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วย ขึ้นตรงของกองทัพเรือ โดยมี ผู้ช่วยฝ่ายเสนาธิการกองทัพเรือ (ฝ่ายกำลังพล) เป็นประธาน ตามคำสั่ง กองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 143/ 2541 ลง 14 สิงหาคม 2541 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่กองทัพเรือ) ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณา สถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเปิดให้ประชาชนเข้าชมได้ และกำหนดเป็นแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่ กองทัพเรือ โดยเน้นถึงสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ทหารเรือ การอนุรักษ์ธรรมชาติ กิจกรรมกีฬาทางน้ำ และกีฬาอื่นที่กองทัพเรือมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ ซึ่งคณะกรรมการ ได้เสนอให้ใช้พื้นที่สตั๊ดหีบ พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และกองทัพเรือได้อนุมัติแผน การท่องเที่ยวตามที่คณะกรรมการเสนอ ประกอบด้วย แผนการท่องเที่ยว พื้นที่สตั๊ดหีบและพื้นที่ กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งได้อนุมัติงบประมาณ จำนวน 211,900 บาท เพื่อใช้ในการจัดสร้างสิ่ง อำนวยความสะดวก และอุปกรณ์เพิ่มเติมตามที่หน่วยร้องขอ รวมถึงการจัดทำแผนพับ ประชาสัมพันธ์ในการดำเนินการครั้งนั้น หน่วยบัญชาการนาวิกโยชอินได้รวบรวมสถานที่สำคัญ ภายในค่ายกรมหลวงชุมพร เสนอเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พระอนุสาวรีย์พลเรือเอก

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์, อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน, สโมสรสีกประดู่, สโมสรประดู่คู่, หาดเตยงาม, อนุสรณ์สถาน และพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน โดยหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้เสนอ และได้รับการอนุมัติงบประมาณในการดำเนินการจัดทำป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว เป็นเงินจำนวน 41,100 บาท

ต่อมาได้มีการประชุมสภาสภาโหม ครั้งที่ 4/ 2544 เมื่อ 30 พฤษภาคม 2545 ในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในหน่วยทหารที่ประชุมได้มีมติให้กองบังคับการทหารสูงสุด และเหล่าทัพพิจารณาเปิดแหล่งท่องเที่ยวในหน่วยทหารเพิ่มขึ้น และนำศักยภาพที่ทหารทำได้ดีมาใช้ประโยชน์มากขึ้น การดำเนินการตามมติสภาโหม ในส่วนของกองทัพเรือ ฝ่ายกิจการพลเรือน กองทัพเรือ ได้เสนอขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว โดยมี ผู้ช่วยฝ่ายเสนาธิการกองทัพเรือ (ฝ่ายกำลังพล) เป็นประธานกรรมการ ตามคำสั่งกองทัพเรือ (เฉพาะ) ที่ 334/ 2544 ลง 14 สิงหาคม 2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่กองทัพเรือ ซึ่งในส่วนของ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเสนาธิการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นกรรมการมีการดำเนินการ คือ สภาโหมได้ให้กองบังคับการทหารสูงสุดและเหล่าทัพ จัดทำโครงการ และเสนอความต้องการงบประมาณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในหน่วยทหาร ตามลำดับชั้น เพื่อเสนอต่อไปยังรัฐบาลโดยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและด้านการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ตามบันทึก สนผ.ภท. ที่ กท. 0207 ซึ่ง ทร. ได้รวบรวมโครงการ และความต้องการงบประมาณจากหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือเสนอต่อกระทรวงกลาโหมในวงเงินรวมทั้งสิ้น 293,029,990 บาท โดยเสนอโครงการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวที่ค่ายกรมหลวงชุมพร, ค่ายพระมหาเจษฎาราชเจ้า, ค่ายตากสิน, ค่ายจุฬารัตน์ และพัน.ลว. พล.นย. สำหรับค่ายกรมหลวงชุมพร เสนองบประมาณไว้จำนวน 18,500,000 บาท ในการซ่อมเส้นทางสู่สถานที่ท่องเที่ยว, ปรับปรุงต่อเติมอาคารพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน, ซ่อมบำรุงอนุสาวรีย์ และปรับปรุงพื้นที่ชายทะเล การดำเนินการในครั้งนั้น ทำให้สถานที่ท่องเที่ยว บริเวณอ่าวเตยงาม หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีความสวย และสง่างามมากขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับเหตุการณ์ที่ทำให้กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้มีการจัดตั้งเป็นรูปธรรมขึ้นมานั้นคือ ในปี พ.ศ. 2545 เป็นปีที่สำคัญ เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ในวันอาทิตย์ ที่ 28 กรกฎาคม 2545 กองทัพเรือได้มอบหมายให้หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินรับไปดำเนินการโครงการเฉลิมพระเกียรติพลเรือโทเทิดศักดิ์ เสด็จสวรรคต ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ในขณะนั้น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาเส้นทางสู่อ่าวนาวิกโยธิน พร้อมกับการพัฒนาพื้นที่หน้าผาฉะลาตลงกรณให้เสร็จทันภายใน 28 กรกฎาคม 2545 เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของทหาร

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ครั้งที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ขณะดำรงฐานันดรศักดิ์เป็นพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์) ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรการฝึกหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2513 โดยได้เรียนเชิญผู้บัญชาการทหารเรือเพื่อทำพิธีเปิดผาชีราลงกรณ์อย่างเป็นทางการ ดังภาพที่ 12



ภาพที่ 12 ตราอักษร พิธีเปิดผาชีราลงกรณ์ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จุดเริ่มของการทำโครงการครั้งนั้น หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จึงมีความคิดที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังและมีสำนักงานในการดูแลอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้เสนอโครงการและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อจัดตั้งสำนักงานดูแลด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเป็นจำนวนเงิน 35 ล้านบาท ในการจัดทำภูมิ สถาปัตยกรรมผาชีราลงกรณ์ และภูมิสถาปัตย์ หาดเตยงาม รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินอย่างมากมาย ทั้งการสร้างปรับปรุงเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว สร้าง/ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การขยาย และปรับปรุงถนนในค่ายกรมหลวงชุมพร การปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่าง การสร้างลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว การก่อสร้างอาคารศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล สร้างอาคารศูนย์ฝึกและอบรมทรัพยากรบุคคลและการกีฬา (มารีนีริสอร์ท) จำนวน

3 อาคาร (อาคารชั่วคราว 4 ห้องจำนวน 2 หลัง และโรงเรือน 40 เตียง 1 หลัง) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อีกส่วนหนึ่ง ในการจัดหาคอมพิวเตอร์เรือท้องกระจก และอุปกรณ์ดำน้ำ สำหรับดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักผ่อนเล่นน้ำทะเลบริเวณหาดเตยงาม

สำนักงานดูแลด้านกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จึงได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรก และเปิดดำเนินงานอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 ใช้ชื่อว่า “กิจการท่องเที่ยว และกิจการศูนย์การฝึกอบรมและกีฬา หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน” โดยสำนักงานตั้งอยู่ที่มารีน โบ้ทคลับ ดังภาพที่ 13



ภาพที่ 13 อาคารมารีน โบ้ทคลับ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

โดยกิจการท่องเที่ยวแห่งนี้มีหน้าที่กำกับดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวและการบริการบริเวณหาดเตยงาม รวมถึงการบริการบ้านพักมารีน รีสอร์ท โดยมีพลเรือตรีพงษ์ศักดิ์ ภูริโรจน์ เป็นประธานกรรมการ และได้ขออนุมัติอัตรากำลังพล จำนวน 7 นาย เพื่อบรรจุในการปฏิบัติงานดังกล่าว

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ โดยแยกกิจการท่องเที่ยวกับกิจการศูนย์การฝึกอบรมทรัพยากรบุคคล และการกีฬาออกจากกัน กิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จึงได้ก่อตั้ง และปฏิบัติงานอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้ดำเนินการเสนอขึ้นทะเบียนต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้การกำกับดูแลและงบประมาณเป็นไปตามที่การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยกำหนด โดยในการศึกษาข้อมูลนั้น ทางผู้วิจัยได้ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่สำคัญรวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ของข้อมูลในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่และความสำคัญทางกายภาพ

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ได้ดำเนินการทะเบียน แหล่งท่องเที่ยวตามระเบียบของคณะกรรมการบริการการท่องเที่ยวกองทัพเรือ โดยรายงานขอขึ้น ทะเบียนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) จำนวนทั้งสิ้น 7 ประเภท

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด
2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
4. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ (รวมพิพิธภัณฑ์)
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ
7. แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

(บันทึก กพร.หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่ กพ. 0519/ 1785 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2559 เรื่องส่งแบบฟอร์มขอขึ้นทะเบียนแหล่งท่องเที่ยว) ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และทางกายภาพ เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าทัศนศึกษา และท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและลักษณะทางกายภาพดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและลักษณะทางกายภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

ที่	สถานที่ ท่องเที่ยว	รูปภาพ	ความสำคัญและลักษณะ ทางกายภาพ
1.	หาดเตยงาม อำเภอนาวิกโยธิน		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นที่ตั้งของหน่วยทหารนาวิกโยธิน 2. เป็นสถานที่พระราชดำเนินของราชวงศ์ และมีเรือมารับรองที่ประทับในพื้นที่ 3. ในอดีตเป็นพื้นที่สำนักฝึกวิชาของตากันคูฝึกวิชาของกรมหลวงชุม 4. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชายหาดที่สวยงาม
2.	เกาะไก่เด็ย		<ol style="list-style-type: none"> 1. ในอดีตเป็นพื้นที่สำนักฝึกวิชาของตากันคูฝึกวิชาของ กรมหลวงชุมพร 2. เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำและแนวปะการัง 3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเปิดให้ดำน้ำดูปะการัง และปลูกปะการัง
3.	อนุสรณ์สถาน ทหาร นาวิกโยธิน		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสถานที่ที่ในหลวง ร. 9 เสด็จเล่นเรือใบข้ามอ่าวมาปึกชงยังสถานที่แห่งนี้ 2. เป็นสถานที่เคารพของทหารในพื้นที่ 3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในพื้นที่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	สถานที่ ท่องเที่ยว	รูปภาพ	ความสำคัญและลักษณะ ทางกายภาพ
4.	อนุสาวรีย์ ทหาร นาวิกโยธิน		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสถานที่ที่สำคัญในการบรรจุอัฐิของทหารนาวิกโยธินที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ 2. เป็นสถานที่เคารพของนักท่องเที่ยว และทหารนาวิกโยธิน 3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์รอบข้างที่สวยงาม
5.	ผาวชิราลงกรณ์		<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสถานที่ที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เป็นผู้พระราชทานชื่อให้ 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม
6.	ศาลพลเรือเอก พระเจ้า บรมวงศ์เธอ พระองค์ เจ้าอากาศ เกียรติวงศ์ (เขาแหลมปู่เจ้า) (กรมหลวง ชุมพร)		<ol style="list-style-type: none"> 1. กรมหลวงชุมพร เป็นบิดาของกองทัพเรือ และเป็นบุตรของ ร.5 2. เป็นเคารพยึดเหนี่ยวทางจิตใจของทหารเรือ และนักท่องเที่ยว 3. ตั้งอยู่บนยอดเขาแหลมปู่เจ้า สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้โดยรอบ มีความสวยงาม

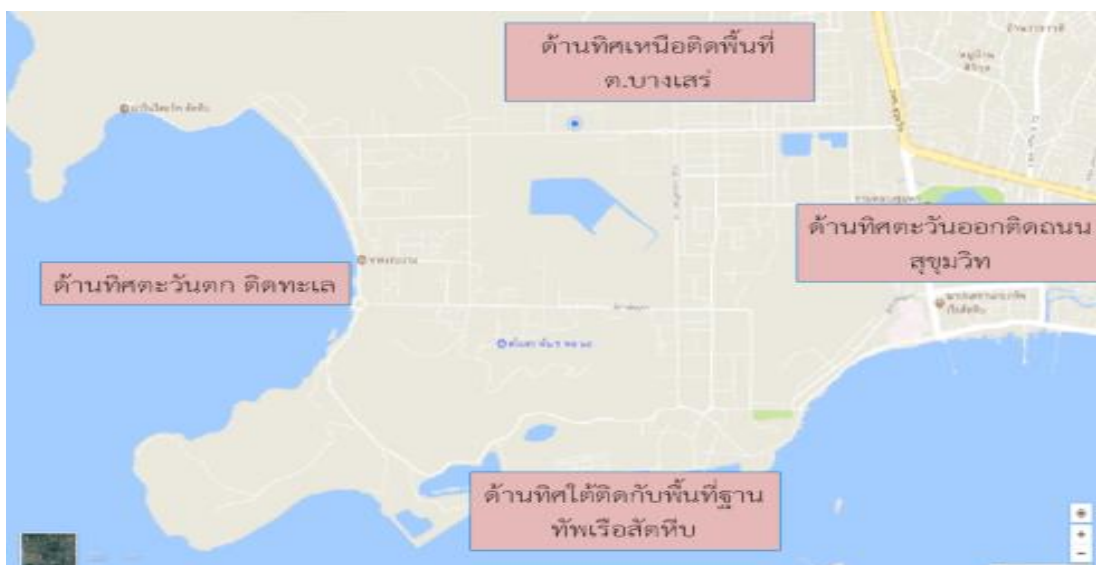
ชุมชนและเขตพื้นที่ใกล้เคียง

สถานที่ตั้ง แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 ประเภท ตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ซึ่งที่ตั้งอยู่ที่ ค่ายกรมหลวงชุมพร หมู่ที่ 1 ตำบลสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการจัดการหน่วยราชการของกองทัพเรือ เป็นผลให้ “กรมนาวิกโยธิน” แปรสภาพเป็น “หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน” (อจย. ประวัติหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน) ในปัจจุบันพื้นที่ที่ได้พัฒนาโดยมีสถานที่ตั้งชุมชน ครอบครัวข้าราชการจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นบ้านพักข้าราชการ ส่งผลให้ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นอีกหนึ่งชุมชน และมีหน่วยทหารนาวิกโยธินปฏิบัติหน้าที่ตามฐานที่ตั้งดังกล่าว ชุมชนในพื้นที่ขึ้นตรงการปกครอง หรืออยู่ในเขตเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อาคารที่ตั้งกองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ดังภาพที่ 14



ภาพที่ 14 อาคารที่ตั้งกองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

สถานที่ท่องเที่ยวและชุมชนใกล้เคียง หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์ สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยมีพื้นที่ใกล้เคียง และชุมชนใกล้เคียงดังนี้ ดังภาพที่ 15



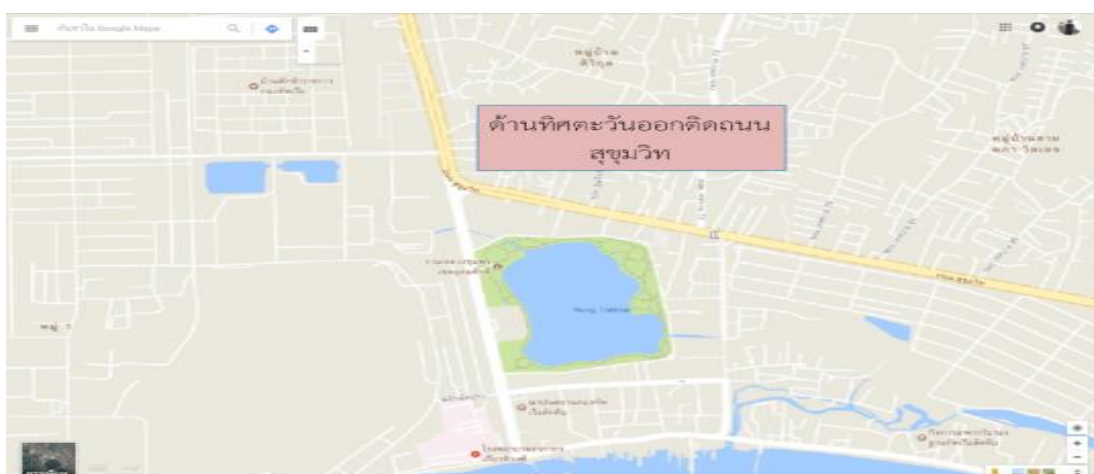
ภาพที่ 15 พื้นที่ติดต่อโดยรอบพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ทิศเหนือ ติดกับชุมชนทุ่งโปรง (รวมกับบ้านพักข้าราชการสังกัดฐานทัพเรือสัตหีบ) โดยมีเส้นทางเชื่อมต่อกัน สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้ โดยประตูทางเข้าตามช่องทางดังกล่าว จะควบคุมดูแลโดยฐานทัพเรือสัตหีบ ช่องทางดังกล่าวนี้เปิดทำการตั้งแต่เวลา 06.00 และปิดช่องทางเข้า-ออก เวลา 20.00 นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินตามเส้นทาง และห้วงเวลาดังกล่าวนี้ได้ สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ หาดทุ่งโปรง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของหน่วยทหารคือ กองพันทหารลาดตระเวน ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าเยี่ยมชมชายหาดดังกล่าวได้ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของกองพันลาดตระเวน กองพลนาวิกโยธิน แสดงพื้นที่ติดต่อทางด้านทิศเหนือ ดังภาพที่ 16



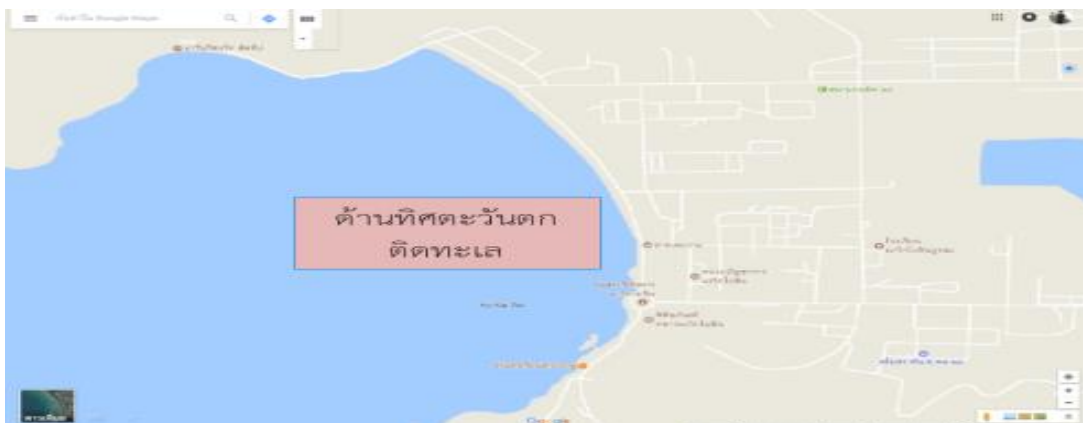
ภาพที่ 16 พื้นที่ติดต่อทางด้านทิศเหนือ (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ทิศตะวันออก เป็นขอบเขตพื้นที่ด้านหน้าประตูค่ายกรมหลวงชุมพร ติดกับถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกหลายแห่ง โดยเส้นทางสุขุมวิท หน้าประตูค่าย ฯ เมื่อเดินทางไปทางทิศเหนือจะเป็นการเดินทางเข้าสู่เมืองพัทยาซึ่งเป็นแหล่งรวม สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญหลายแห่ง และเป็นเส้นทางหลักที่นักท่องเที่ยวเดินทาง มาท่องเที่ยวยังพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ตรงไปทางด้านตะวันออกจะเป็นเส้นทางมุ่งเข้าสู่ จังหวัดระยอง สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ได้แก่ วัดหลวงพ่อบ๊อี่ หาดนางรำ และเรือหลวง จักรีนฤเบศร์ ดังภาพที่ 17



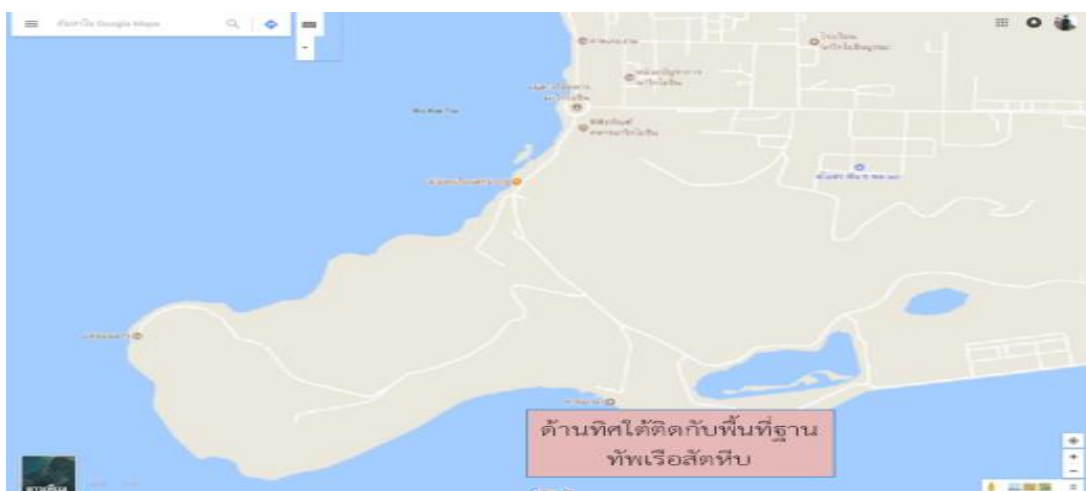
ภาพที่ 17 พื้นที่ติดต่อทางด้านทิศตะวันออก หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ทิศตะวันตก พื้นที่ของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นพื้นที่ตั้งที่มีภูมิทัศน์ติดกับทะเล มีชายหาดอยู่ในพื้นที่ทางด้านตะวันออกเรียกว่า หาดเตยงาม ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวของ พื้นที่ ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ทะเลตลอดแนวชายฝั่ง มีเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ตลอดห้วงเวลา ในระยะห่างออกไปประมาณ 2 ไมล์ทะเล จะมีเกาะที่มีชื่อว่า “เกาะไก่เตี้ย” ซึ่งเป็นอีกหนึ่งสถานที่ ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมทิวทัศน์รอบ ๆ เกาะ ดำน้ำดูปะการัง ในพื้นที่ รอบเกาะได้ ดังภาพที่ 18



ภาพที่ 18 เขตพื้นที่ติดต่อและสถานที่ท่องเที่ยวด้านทิศตะวันตก (กิจการการท่องเที่ยว
หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

ทิศใต้ เป็นขอบเขตพื้นที่ติดกับพื้นที่รับผิดชอบ หรือฐานที่ตั้งของกองบังคับการ
ฐานทัพเรือสัตหีบ โดยมีเส้นทางวิ่งตัดภูเขาแล้วสามารถเชื่อมต่อกันได้ ภูมิทัศน์ด้านนี้มีลักษณะ
สำคัญที่เป็นภูเขา และเนินเขา โดยมีแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ตั้งอยู่บน
ยอดเขาแหลมปู่เจ้า สถานที่เที่ยวหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้มีชื่อว่า “เขาแหลมปู่เจ้า” ดังภาพที่ 19



ภาพที่ 19 เขตพื้นที่ติดต่อและสถานที่ท่องเที่ยวด้านทิศใต้ (กิจการการท่องเที่ยว
หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จากการวิเคราะห์พื้นที่ขอบเขตพื้นที่ใกล้เคียง และสถานที่ใกล้เคียงทางผู้วิจัยสรุปได้
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นที่ติดต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กองทัพเรือ)

เขตพื้นที่ติดต่อ	พื้นที่/ ชุมชน ใกล้เคียง	แหล่งท่องเที่ยว ใกล้เคียง	เส้นทางการเชื่อมต่อกับ สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง
ทิศเหนือ	ชุมชนทุ่งโปรง (รวมกับบ้านพัก ข้าราชการสังกัด ฐานทัพเรือสัตหีบ)	ชายหาดทุ่งโปรง	เส้นทางภายในสามารถ เชื่อมต่อถึงกันได้
ทิศตะวันออก	หมู่บ้านหน้า หน่วยบัญชาการ นาวิกโยธิน	โรงแรมไม้หอม (หน้าค่าย ฯ), เมืองพัทยา, วัด หลวงพ่ออี, เรือหลวง จักรีนฤเบศร, หาดนางรำ, เมืองระยอง	เส้นทางสุขุมวิท และเส้นทางภายใน สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้
ทิศตะวันตก	ทะเล	เกาะไก่เตี้ย, ทะเล	ติดหาดเตยงาม
ทิศใต้	ภูเขา, ทะเล เขตฐานทัพเรือสัตหีบ	แหลมม้าน้ำ ท่าเรือ แหลมเทียน	เส้นทางสุขุมวิท และเส้นทางภายใน

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่า ในส่วนของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาตินั้น แหล่งท่องเที่ยวมีภูมิทัศน์ที่สวยงามและค่อนข้างหลากหลาย ทั้งทะเล ภูเขา หน้าผา จึงทำให้ภายในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กองทัพเรือ) เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม นอกจากนั้นในส่วนของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคที่ดี ซึ่งถึงแม้ว่ามีบางส่วนที่ต้องปรับปรุงแต่ก็สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเดินทางกลับเข้าท่องเที่ยวอีกครั้ง

สำหรับรายละเอียดของผลการศึกษา มีดังนี้

สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

การศึกษาครั้งนี้สนใจใน 2 ประเด็น คือ ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1. ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นภาพ ทิวภาพ ทิวทัศน์ ที่นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ได้ว่ามีความสวยงาม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จัดสรรรูปแบบโดยธรรมชาติ จนเกิดเป็นความสวยงามตามธรรมชาติ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 7 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว 6 ประเภท และประเภทอื่น ๆ ได้แก่ หาดเตยงาม ผาวชิราลงกรณ์ มารินริสอร์ท อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธินและศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ (เจ้าแหลมปู่เจ้า) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 6 ประเภทอยู่บนพื้นที่ที่ติดกัน จึงถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวอันได้แก่ ทิวทัศน์ทะเล ทิวทัศน์ชายหาด ทิวทัศน์ของภูเขา ทิวทัศน์ความร่มรื่นของระบบธรรมชาติ สามารถทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ ดังคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ฝ่ายกิจการพลเรือน ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และฝ่ายรักษาความปลอดภัยที่ให้ความเห็นตรงกันว่า ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่หลากหลายก่อให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม ในส่วนหนึ่งทางผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม มีทัศนียภาพที่สวยงาม โดยจำแนกการนำเสนอทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนี้

1.1 ทัศนียภาพของหาดเตยงาม

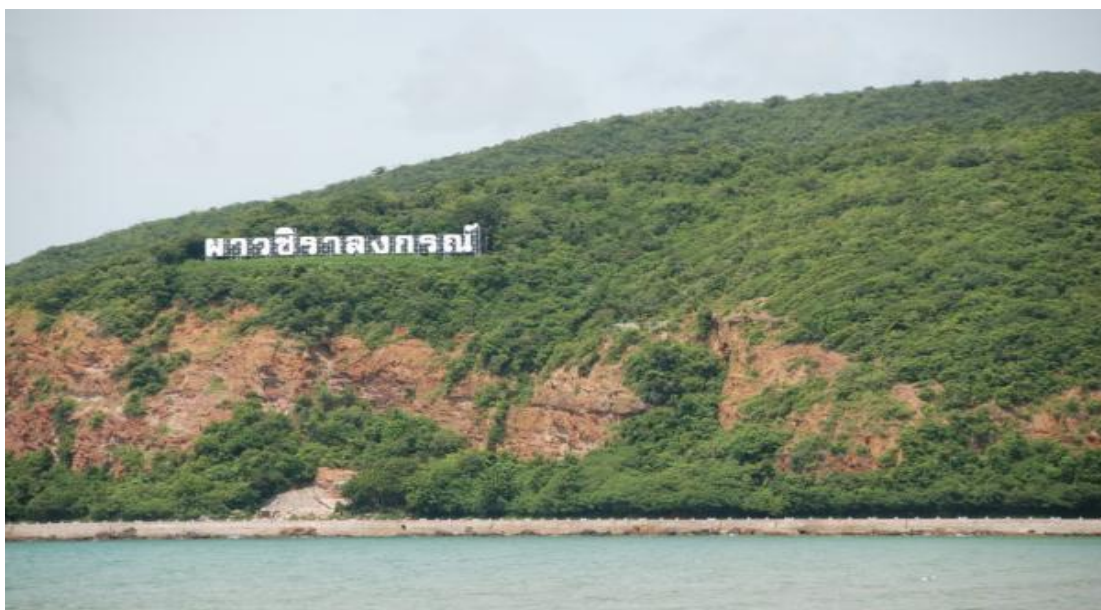
หาดเตยงาม อ่าวนาวิกโยธิน เดิมชื่อ อ่าวตากันหรืออ่าวทุ่งไก่อเตี้ย บริเวณกลางอ่าวมีเกาะเล็ก ๆ อยู่หนึ่งเกาะชื่อว่า เกาะไก่อเตี้ย เป็นเขตอนุรักษ์ปะการังเขากวาง สาเหตุที่เรียกหาดทรายแห่งนี้ว่า หาดเตยงาม เนื่องจากบริเวณริมหาดแห่งนี้มีต้นเตยทะเลขึ้นเป็นจำนวนมาก และด้วยพื้นที่เหมาะสำหรับการพักผ่อนริมทะเล มีหาดทรายสีขาวที่ทอดยาวสุดสายตา น้ำทะเลที่ใสงดงามกับธรรมชาติรอบ ๆ และแม้ว่าความยาวของหาดแห่งนี้จะยาวหลายกิโล แต่บริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถมาพักผ่อน และลงเล่นน้ำได้จริงมีเพียง 300-400 เมตรเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยของชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 20



ภาพที่ 20 ทศนียภาพหาดเตยงาม (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.2 ทศนียภาพผาวชิราลงกรณ์

ผาวชิราลงกรณ์หรือเดิมชื่อ ผาแดง ซึ่งเป็นสถานที่ในการฝึกหัดไต่หน้าผาของทหารนาวิกโยธิน โดยต่อมาเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2513 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์เสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจกรรมทหารนาวิกโยธิน โดยเสด็จประทับด้วยรถสะเทินน้ำสะเทินบกเพื่อทอดพระเนตรการไต่หน้าผา เมื่อจบการบรรยายสาธิต พลเรือตรีโสภณ สุญาณเศรษฐกร ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินในขณะนั้น ได้กราบทูลขอพระราชทานชื่อหน้าผาเพื่อเป็นเกียรติประวัติและเป็นขวัญและกำลังใจของทหารนาวิกโยธิน พระองค์จึงได้พระราชทานชื่อหน้าผาว่า ผาวชิราลงกรณ์ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2545 ผู้บัญชาการทหารเรือได้เป็นประธานในพิธีเปิดหน้าผาแห่งนี้ และเปิดให้เป็นจุดชมทิวทัศน์ภาพสำหรับนักท่องเที่ยวสำหรับผาวชิราลงกรณ์นั้น เป็นหน้าที่มีความสูงถูกตัดฉากในแนวตรง ประดับด้วยป้ายชื่อและไฟส่องสว่าง มีฐานจารึกลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ตั้งประดิษฐานยังบริเวณด้านล่าง และติดกับทะเลอ่าวเตยงามมองเห็นสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ได้แก่ หาดเตยงาม อนุสรณ์สถาน และตึกที่พักมารีนริสอร์ท สามารถเป็นสถานที่ชมวิทัศน์ที่สวยงามในขณะที่ดวงอาทิตย์ตก และเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่นักท่องเที่ยวชอบมาถ่ายรูปเมื่อได้เดินทางเข้าท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ดังภาพที่ 21



ภาพที่ 21 ทักษิณภาพพาวชิราลงกรณ์ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.3 ทักษิณภาพของเกาะไถ่เตี้ย

เกาะไถ่เตี้ยเป็นเกาะที่อยู่ติดกับอ่าวนาวิกโยธินหรือหาดเตยงามห่างออกจากหาดเตยงามหรือชายฝั่งประมาณ 1 ไมล์ทะเล เมื่อน้ำลดจะสามารถเดินทางไปยังเกาะไถ่เตี้ยได้จะเห็นทิวทัศน์ความสวยงามของเม็ดทราย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในช่วงที่น้ำลดสามารถที่จะเดินไปชมทิวทัศน์ของเกาะไถ่เตี้ยได้ เมื่อช่วงที่น้ำขึ้น ยังมีกิจกรรมที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยวจัดขึ้นเพื่อชมทัศนียภาพของเกาะไถ่เตี้ยนั่นคือการล่องเรือ ดำน้ำดูปะการัง และกิจกรรมการปลุกปะการังเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล และเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ดังภาพที่



ภาพที่ 22 ทศนียภาพของเกาะไก่อ่เตี้ย (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

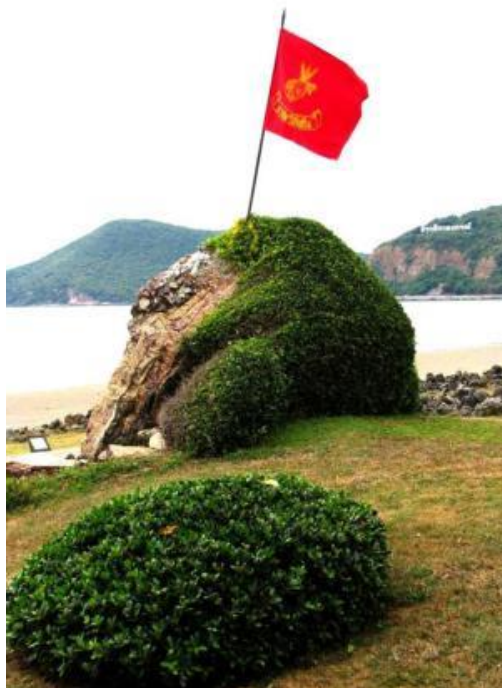
นอกจากการล่องเรือชมทิวทัศน์แล้ว นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชมทิวทัศน์ของเกาะไก่อ่เตี้ยยังให้ความสนใจในการดำน้ำดูปะการัง โดยกิจการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินจะจัดเจ้าหน้าที่บรรยายให้ความรู้ สาริต และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย กิจกรรมดำน้ำดูปะการังบริเวณเกาะไก่อ่เตี้ย ดังภาพที่ 23



ภาพที่ 23 กิจกรรมดำน้ำดูปะการังที่เกาะไก่อ่เตี้ย (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.4 ทศนียภาพอนุสรณ์สถานทหารนาวิกโยธิน

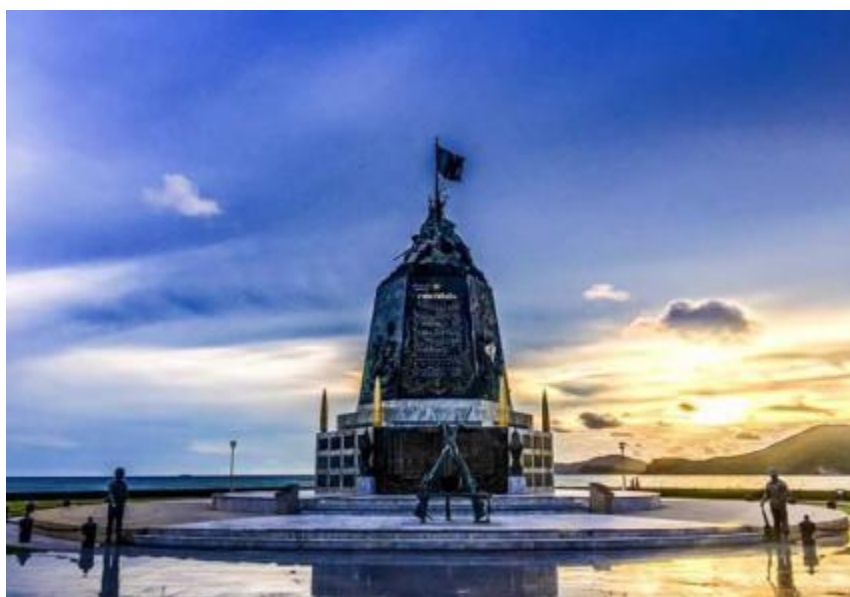
จากประวัติอนุสรณ์สถาน เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2509 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเรือใบประเภท โอเค ชื่อ เวกา (VEGA) จากพระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่เวลา 04.28 นาฬิกา ข้ามอ่าวไทยไปยัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีระยะทางประมาณ 60 ไมล์ทะเล ด้วยพระองค์เองโดยลำพังพระองค์เดียว ซึ่งทรงใช้เวลา ในการแล่นใบในครั้งนี้ถึง 17 ชั่วโมงเต็ม และได้ทรงนำธง “ราชนาวิกโยธิน” ข้ามอ่าวไทยมาด้วย พร้อมทั้งทรงนำธง “ราชนาวิกโยธิน” ปักเหนือยอดก้อนหินใหญ่ที่หาดเตยงาม อ่าวนาวิกโยธิน หลังจากนั้นทรงลงพระปรมาภิไธยบนแผ่นศิลาจารึก ณ ก้อนหินนั้น ซึ่งทหารนาวิกโยธินถือเป็น อนุสรณ์สถานอันทรงคุณค่า และเป็นมหามงคลยิ่ง (กิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560) สถานที่แห่งนี้จึงถือว่ามีคุณค่าทางจิตใจต่อทหารนาวิกโยธินและเป็นสัญลักษณ์ของประชาชน ในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เนื่องจากอนุสรณ์สถานดังกล่าวนี้อยู่บนพื้นที่แนวเดียวกันกับหาดเตยงาม จึงทำให้มีทิวทัศน์ที่สวยงาม และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 24



ภาพที่ 24 ภาพอนุสรณ์สถานทหารนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.5 ทศนียภาพอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน

อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธินได้เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2527 ลักษณะของอนุสาวรีย์เป็นรูปหกเหลี่ยม มีความหมายถึง ทหารนาวิกโยธิน ผู้เสียสละชีวิตทั้งหกเหล่า คือ เหล่าทหารราบ เหล่าทหารปืนใหญ่ เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารขนส่ง และทหารลาดตระเวน ซึ่งเปรียบเสมือนทหารเหล่าพิเศษ รอบอนุสาวรีย์ ๑ ได้จารึกชื่อผู้เสียชีวิตจากการรบจนถึงปัจจุบันสามารถจารึกชื่อได้ 297 นาย อนุสาวรีย์แห่งนี้ได้ใช้เงินค่าก่อสร้างทั้งสิ้นประมาณ 8 ล้านบาทเศษ โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณทางราชการ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดได้จากทหารนาวิกโยธิน และพ่อค้าประชาชนที่มีจิตศรัทธาบริจาคให้ สำหรับงานก่อสร้าง ทหารนาวิกโยธินเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นส่วนใหญ่ เว้นงานที่ต้องใช้ฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะเท่านั้น ปัจจุบันจะมีพิธีบรรจุธาตุของทหารนาวิกโยธินที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เป็นเกียรติและสถานที่สำคัญของพื้นที่ สถานที่ตั้งของอนุสาวรีย์ตั้งอยู่บนพื้นที่ชายหาดเตยงาม และติดกับอาคารอเนกประสงค์ และพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน จึงเป็นสถานที่ที่มีทัศนียภาพที่สวยงามอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะเดินทางมาศึกษาประวัติ แสดงความเคารพด้วยการวางพวงมาลาและถ่ายรูปยังสถานที่ดังกล่าว รายละเอียดสถานที่ดังกล่าวที่ภาพที่ 25



ภาพที่ 25 สถานที่ท่องเที่ยว อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.6 ทศนียภาพพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน

พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน เป็นพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน ซึ่งภายในจัดแบ่งเป็นห้องแสดงเรื่องราวและประวัติศาสตร์ อันได้แก่ ห้องบรรยาย ห้องพระราชวงศ์ที่เกี่ยวข้องกับทหารนาวิกโยธิน ห้องจำลองยุทธภูมิต่าง ๆ ของทหารนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน ได้ดำเนินการก่อสร้างเมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. 2539 จัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑ์ที่เสร็จสมบูรณ์เมื่อ 30 กรกฎาคม 2543 ภายในจัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องแบบทหารนาวิกโยธิน และแสดงประวัติความเป็นมาของทหารนาวิกโยธิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความสำคัญและมีศรัทธาในการเป็นทหารที่ปกป้องประเทศชาติ ดังภาพที่ 26



ภาพที่ 26 พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.7 ทศนียภาพศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ภายในมีพระรูปของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ “พระบิดาแห่งทหารเรือไทย” เป็นประติมากรรมรูปหล่อขนาดเท่าพระองค์จริงในเครื่องแบบทหารเรือปิดทองคำเปลวจนสุกอร่ามไปทั่วองค์ มีนักท่องเที่ยวแวะมาสักการะ โดยประวัติของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพร เขตอุดมศักดิ์ พระประสูติกาล พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพร เขตอุดมศักดิ์ (ต้นราชสกุล อาภากร) ทรงเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 นับลำดับ ราชสกุลวงศ์เป็นพระองค์ที่ 28 มีพระนามเดิมว่า

“พระองค์เจ้าอากาศเกษรดิวงค์” ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2423 ตรงกับวันอาทิตย์ แรม 3 ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะโรง จุลศักราช 1242 เวลา 14.57 และทรงเป็น พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์ที่ 1 ในเจ้าจอมมารดาโหมตริดาเจ้าพระยาสุยาสุรวงศ์ ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) พระองค์ทรงมีพระกนิษฐา และพระอนุชา ร่วมพระมารดา 2 พระองค์ คือ พระองค์เจ้าหญิงอรองค์รรคยพา (สิ้นพระชนม์เมื่อทรงพระเยาว์) และพระองค์เจ้าสุริยงประยูรพันธ์ ทรงเป็น ต้นราชสกุล “อากาศ” พระองค์ทรงได้รับสมัญญานามว่า “องค์บิดาของทหารเรือไทย” พระองค์ ทรงเป็นผู้วางรากฐานการบริหารงานของกองทัพเรือ ทรงได้รับการเชิดชูในหมู่ทหารเรือเรียกขาน พระองค์ว่า “เสด็จเตี่ย” หรือ “หมอปพร” และ “พระบิดาแห่งกองทัพเรือไทย” ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 มีประกาศกองทัพเรือขนานพระนามพระองค์ว่า “พระบิดาของกองทัพเรือไทย” และในปี พ.ศ. 2544 แก้ไขเป็น “องค์บิดาของทหารเรือไทย” ภายหลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ได้มีการจัดสร้างศาลและอนุสาวรีย์ พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศเกษรดิวงค์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ รวมทั้งสิ้น 217 แห่งทั่วประเทศไทย เช่น โรงพยาบาลชุมพร อำเภอมือง จังหวัดชุมพร หรือที่โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นต้น จากเส้นทางขึ้นเขาสักการะยังศาล ฯ เป็นเส้นทางทางคดเคี้ยว สูงจากระดับน้ำทะเล มีจุดชมวิวที่สวยงาม จึงทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามอีกสถานที่หนึ่งในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ดังภาพที่ 27 และภาพที่ 28



ภาพที่ 27 จุดชมวิวตามเส้นทางขึ้นสักการะ ศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าอากาศเกษรดิวงค์ (เขาแหลมปู่เจ้า) (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)



ภาพที่ 28 ทศนียภาพความสวยงามของ ศาลพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
 อากาศรเกียรติวงศ์ (เขาแหลมปู่เจ้า) (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน,
 2560)

จะเห็นว่า สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทั้ง 7 แห่งนั้น มีความสวยงามตามเอกลักษณ์เฉพาะด้านของสถานที่ มีทัศนียภาพที่สวยงาม เชื่อมโยงกับมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ตั้งอยู่ในพื้นที่บนของชายหาด ประกอบกับเป็นค่ายของทหารซึ่งจะต้องมีระเบียบ ระบบการกำกับดูแล การทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีความสวยงามตามธรรมชาติ ไม่ได้สร้างขึ้นมา และยังมีกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ ดำน้ำดูปะการัง โดยมีเจ้าหน้าที่วิทยากรคอยให้ความรู้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทัศนียภาพในภาพรวม มีชายหาดที่สวยงาม น้ำทะเลใส ภูเขา ที่พัก ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและติดอันดับในประเทศด้วย”
 (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ทัศนียภาพหรือภาพที่มองเห็นของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีความสวยงาม มีความหลากหลายทั้งทะเล ภูเขา ธรรมชาติของป่าไม้ สถานที่พัก ที่ดี ซึ่งเป็นที่หมายตาทองนักท่องเที่ยว และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี”
 (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ทัศนียภาพมีความเหมาะสม มีความสวยงาม สะอาด เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีทั้งความสวยของทะเล ความงามของทิวทัศน์ ธรรมชาติ อนุสรณ์สถาน

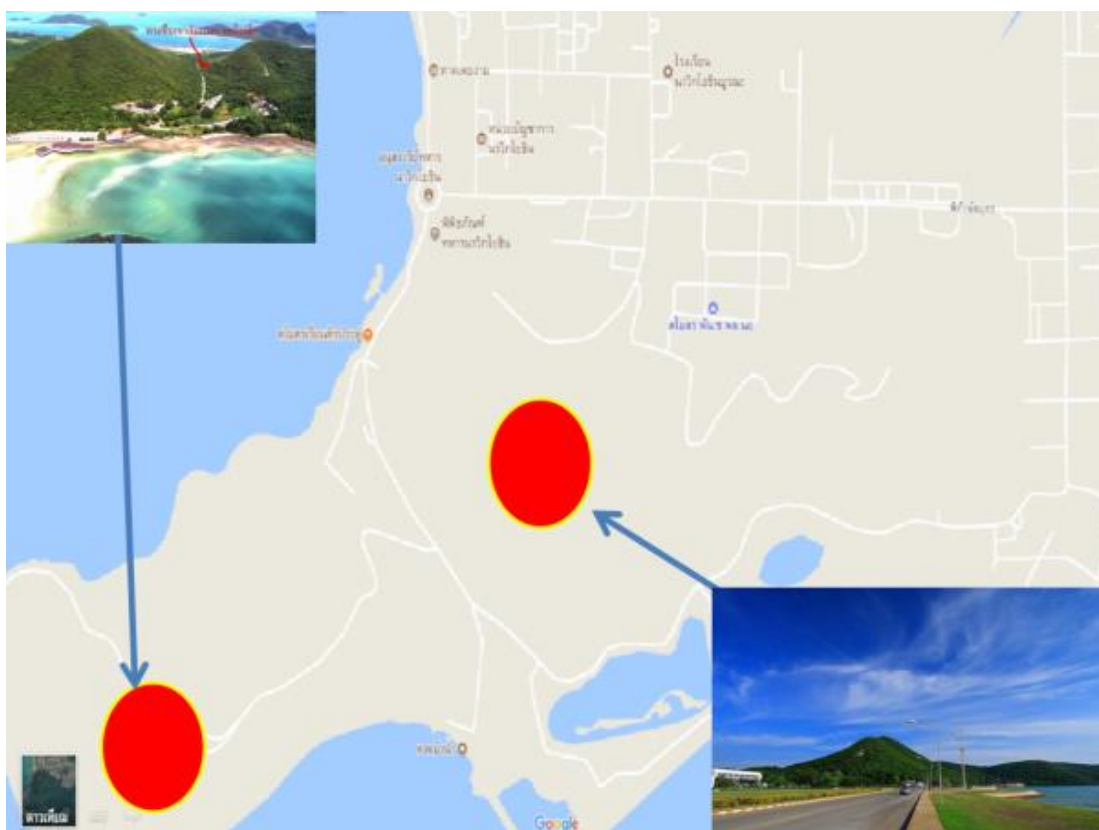
และมีความสวยที่กลมกลืนกัน” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

2. ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน พบว่า มีองค์ประกอบที่หลากหลายอันได้แก่ ภูเขา ทะเล หน้าผา ไม้ยืนต้นสีเขียว ไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม ถนนและเส้นทางอาคารและสิ่งก่อสร้าง และพื้นที่ว่าง ภูมิทัศน์มีความหลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะประกอบกันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ ซึ่งถึงแม้ว่ามีบางส่วนที่ต้องปรับปรุง แต่ก็สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอีกครั้ง สำหรับรายละเอียดผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ภูเขา

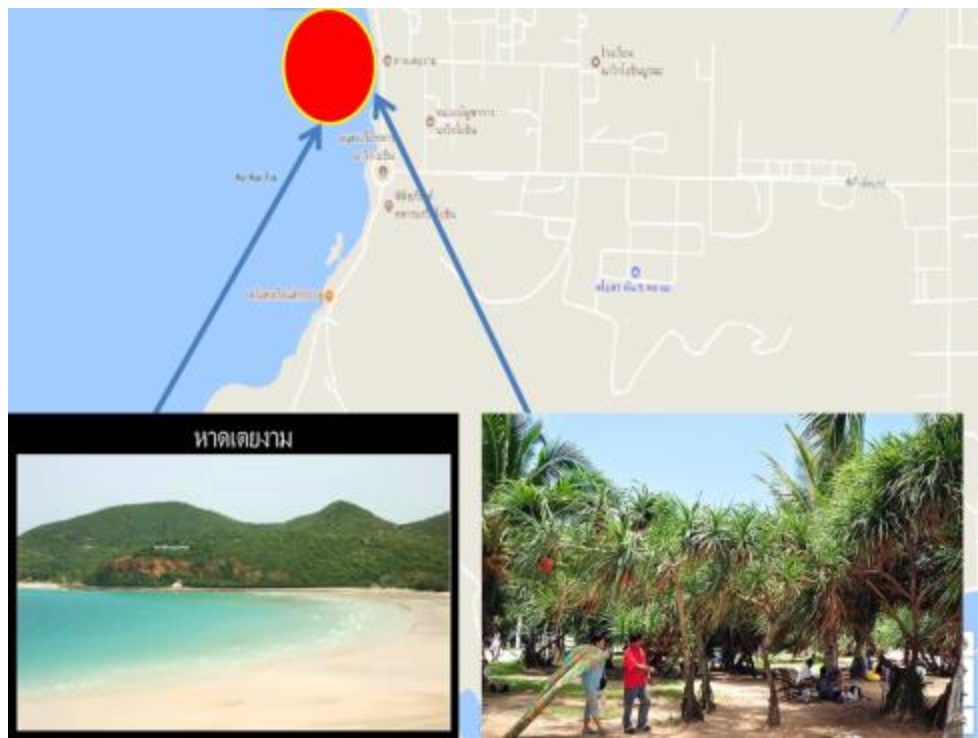
จากการสำรวจพื้นที่พบภูเขาที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 2 ลูก คือ ด้านทิศใต้ (เขาเสด็จเตี้ย 1 ลูก) กลายเป็นพื้นหลังของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมักนิยมถ่ายรูปในสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้ภูเขานี้เป็นพื้นหลัง รายละเอียดที่ตั้งภูเขาตามภาพที่ 29



ภาพที่ 29 ที่ตั้งภูมิประเทศภูเขาในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2 ทะเล

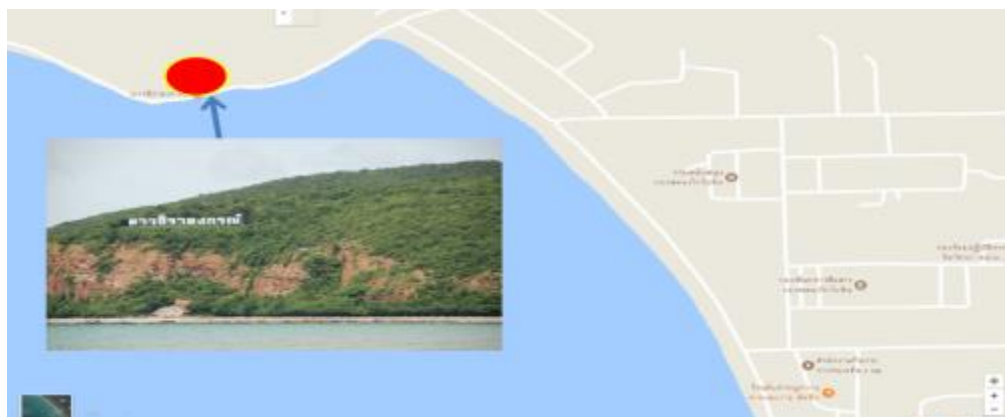
จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลพบว่าทะเลมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบทรายหาดมีสีขาวสะอาด ประกอบด้วยบริเวณโดยรอบมีภูเขา และต้นเตยงามบริเวณชายฝั่ง จึงมีชื่อเรียกว่า “หาดเตยงาม” ดังภาพที่ 30



ภาพที่ 30 ภูมิทัศน์ของพื้นที่ที่เป็นทะเลและบริเวณชายฝั่ง (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.3 หน้าผา

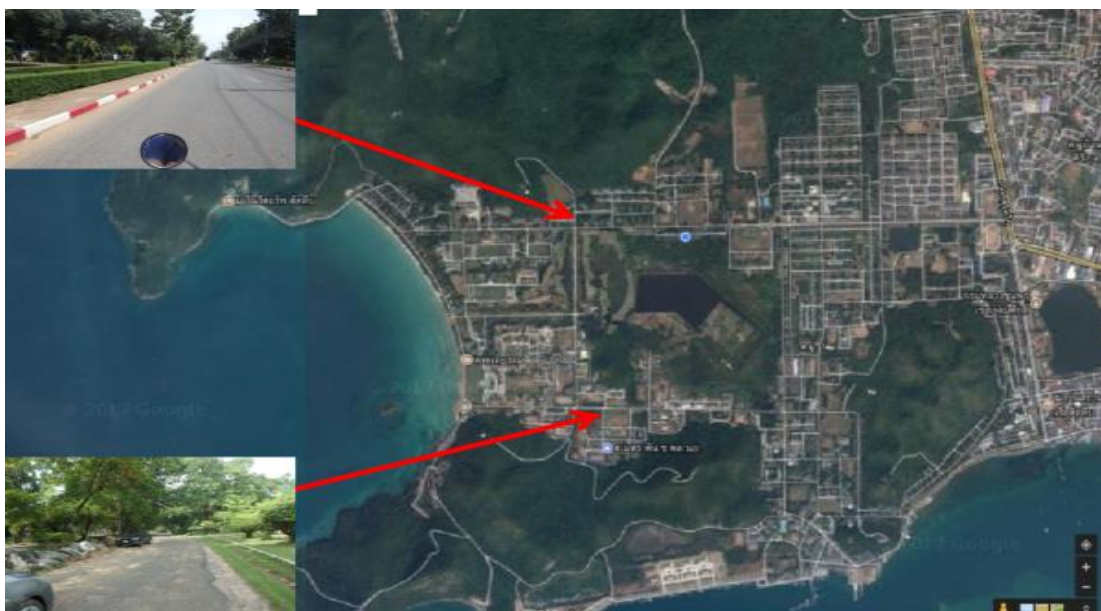
จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล หน้าผาที่มีชื่อว่า ผาฉวีราลงกรณ์ เป็นหน้าผาที่มีชื่อเสียง เป็นภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีความชันสูง และมีความสวยงามจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งในพื้นที่ มีพื้นที่ติดกับอ่าวเตยงาม ดังภาพที่



ภาพที่ 31 ภูมิทัศน์หน้าผาในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.4 ไม้ยืนต้นสีเขียว

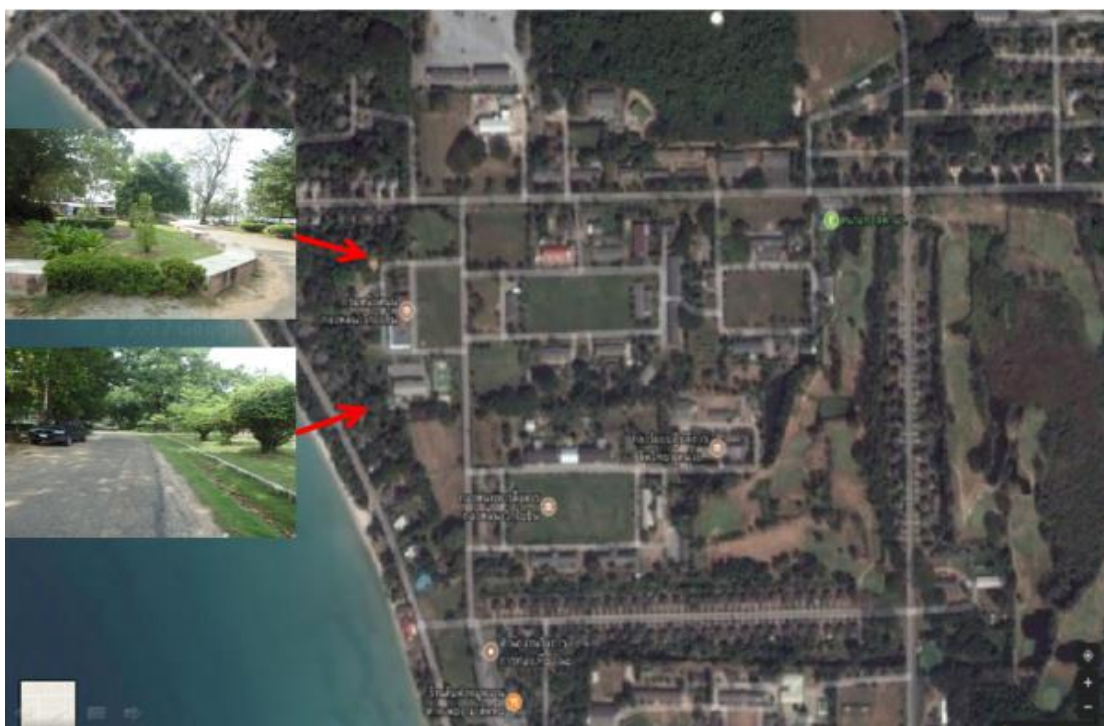
จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากพื้นที่เป็นค่ายทหารจึงมีการกำกับดูแลที่ดี การรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติ ส่งผลให้ในพื้นที่มีไม้ยืนต้นที่หนาแน่น กลายเป็นพื้นที่สีเขียวที่สวยงาม และเป็นลักษณะธรรมชาติที่ร่มรื่น กลมกลืนกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และตามเส้นทางเข้าพื้นที่จะมีไม้ยืนต้นประดับเส้นทางจำนวนมาก ดังภาพที่ 32



ภาพที่ 32 ภูมิทัศน์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นไม้ยืนต้น (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.5 ไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม

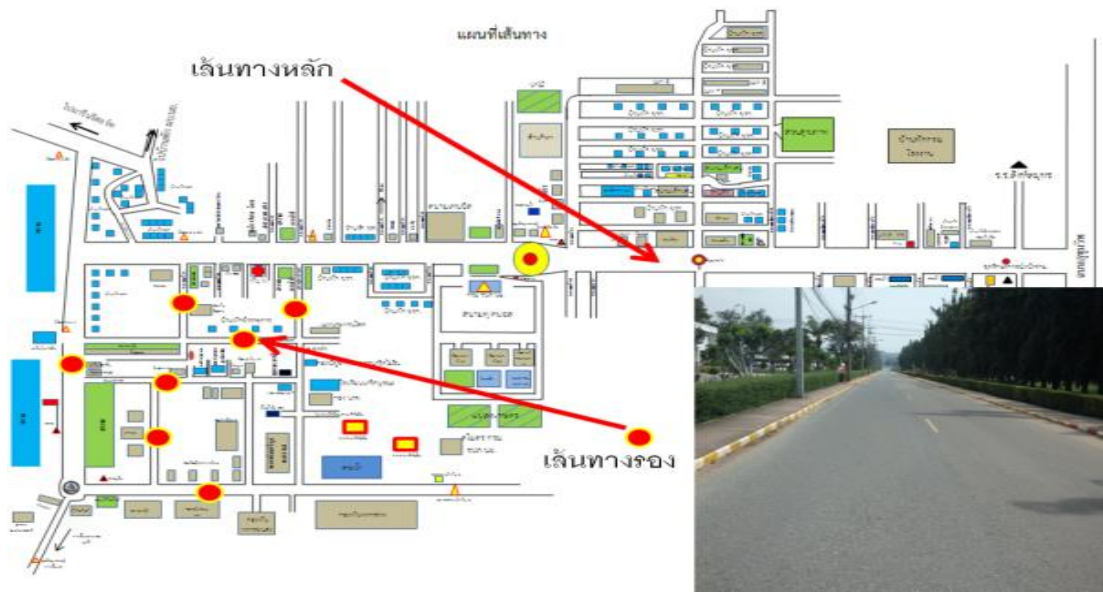
จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล พื้นที่ส่วนใหญ่มีพันธุ์ไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เกิดขึ้นในพื้นที่จำนวนมาก เช่น ต้นเตยงาม ไม้ประเภทนี้จะมีลักษณะต้นเดี่ยว และบางประเภทล้มลุก เป็นตัวเชื่อมระหว่าง ไม้ยืนต้นและสิ่งก่อสร้างให้มีความกลมกลืนและดูเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น พื้นที่ส่วนใหญ่ ที่มีไม้ล้มลุกและไม้พุ่มจะเป็นบริเวณที่ใกล้อาคาร และสิ่งก่อสร้างเป็นพื้นที่ ถูกตัดแปลงมาเพื่อเป็นตัวประดับสถานที่ พื้นที่ที่มีไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม ดังภาพที่ 33



ภาพที่ 33 พื้นที่ภูมิทัศน์ที่เป็นแหล่งไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.6 ถนนและเส้นทาง

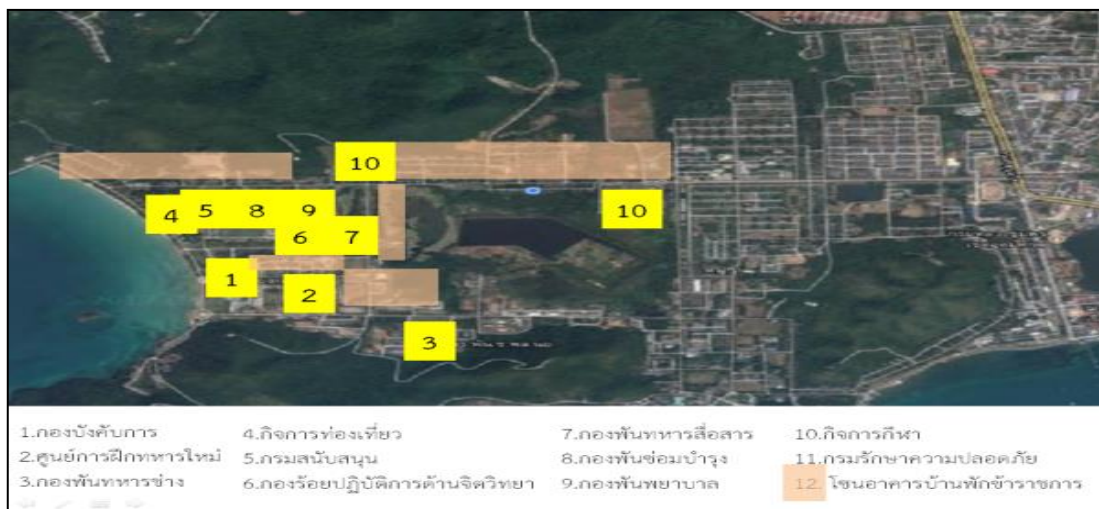
จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่า ถนนและเส้นทางเป็นองค์ประกอบของภูมิทัศน์ในพื้นที่ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีทั้งถนนที่เป็นสายหลักและสายรอง โดยถนนสายหลักจะมีหนึ่งเส้นคือเส้นทางเข้าพื้นที่เชื่อมต่อกับสุขุมวิท ถนนสายรองจะมีทั้งหมด 7 เส้นทาง ซึ่งเป็นเส้นทางภายในพื้นที่ มีลักษณะเล็กกว่าถนนสายหลัก ลักษณะของถนนเป็นถนนลาดยางมะตอย ดังภาพที่ 34



ภาพที่ 34 ผังภูมิทัศน์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเส้นทางและถนน (กิจการการท่องเที่ยว
หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.7 อาคารและสิ่งก่อสร้าง

จากการสำรวจพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ในเขตพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตั้งหน่วยทหารมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ อาคารและสิ่งก่อสร้างส่วนใหญ่จะเป็นอาคารสำนักงานของหน่วยที่สังกัดในพื้นที่ทั้งสิ้น จำนวน 12 หน่วย ได้แก่ กองบังคับการ ศูนย์การฝึก หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองพันทหารช่าง กิจการท่องเที่ยว กรมสนับสนุน กองร้อยปฏิบัติการด้านจิตวิทยา กองพันทหารสื่อสาร กองพันซ่อมบำรุง กองพันพยาบาล กิจการกีฬา กรมรักษาความปลอดภัย และ โชนอาคารบ้านพักข้าราชการ ดังภาพที่ 35



ภาพที่ 35 เขตพื้นที่อาคารและสิ่งก่อสร้าง (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.8 พื้นที่ว่าง

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่า พื้นที่ว่างเป็นพื้นที่ที่ไม่มีต้นไม้ขึ้น ไม่มีสิ่งก่อสร้าง อาจจะใช้ทำประโยชน์หรือไม่ก็ได้ ซึ่งพื้นที่ว่างในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยว มีทั้งสิ้น จำนวน 4 โชน คือ พื้นที่ด้านหลังพิพิธภัณฑสถานนาวิกโยธิน ด้านหน้ากิจกรรมท่องเที่ยว ด้านหลังกิจกรรมท่องเที่ยว และพื้นที่หน้ากองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน สำหรับประโยชน์ของพื้นที่ว่างดังกล่าวนี้ ด้านข้างพิพิธภัณฑสถานนาวิกโยธิน โดยทั่วไปแล้วใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ด้านหน้ากองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ใช้ในการแหวกกำลังพล และจัดกิจกรรมสำคัญต่างพื้นที่ว่างหน้าสำนักงานกิจกรรมท่องเที่ยวจะใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นกัน โคนทั่วไปจะเป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะ พื้นที่ว่างโชนสุดท้ายเป็นพื้นที่ด้านหลังกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีต้นไม้ประกอบในพื้นที่หรือเรียกว่าลานนาวิกวนา เนื่องจากอยู่ใกล้พื้นที่ทะเล และมีต้นไม้จำนวนมากจึงกลายเป็นที่จอดรถและพื้นที่มั่วสุมของเยาวชนในพื้นที่ รายละเอียดพื้นที่ ดังภาพที่ 36



ภาพที่ 36 พื้นที่ว่างในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับกรท่องเที่ยว (กิจการกรท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จากการศึกษาภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ดำเนินการสำรวจพบเห็นในพื้นที่ ลักษณะภูมิทัศน์ของพื้นที่เป็นภูเขา ทะเล และชายหาด หน้าผา ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกและไม้พุ่ม ถนนและเส้นทาง อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่ว่าง มีความเหมาะสมส่งเสริมให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ภูมิทัศน์มีองค์ประกอบหลัก ๆ ได้แก่ ชายหาดและน้ำทะเล ภูเขา ป่าธรรมชาติ สถานที่พักผ่อนทะเล สถานที่จัดกิจกรรม และกิจกรรมปลูกปะการัง อยู่ในสถานที่เดียวกัน หรือพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ถือว่ามีความสมบูรณ์และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีได้ทางหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน โดยในภาพรวมแล้วทำให้เกิดความความพึงพอใจ ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเข้าชมและท่องเที่ยวในพื้นที่เกิดอารมณ์ที่เป็นสุขได้” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สำคัญได้แก่ ทะเล ภูเขา ชายหาด เกาะ สถานที่พักผ่อน เป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีความสวยงามทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้ ภูมิประเทศมีความเหมาะสม ประกอบกับสิ่งที่หน่วยรับผิดชอบสร้างขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร สถานที่พักตากอากาศ มีต้นไม้ที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงความสวยงาม ความกลมกลืนกันอย่างเป็นธรรมชาติ มีชายหาดสวยงามอยู่ตรงกลางติดด้วยพื้นที่ภูเขา และสถานที่

พัก พร้อมกับธรรมชาติของต้นไม้ล้อมรอบ ทำให้ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สวยงามได้” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น

การศึกษาครั้งนี้สนใจใน 3 ประเด็น คือ ระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม และระบบสาธารณูปโภค ดังต่อไปนี้

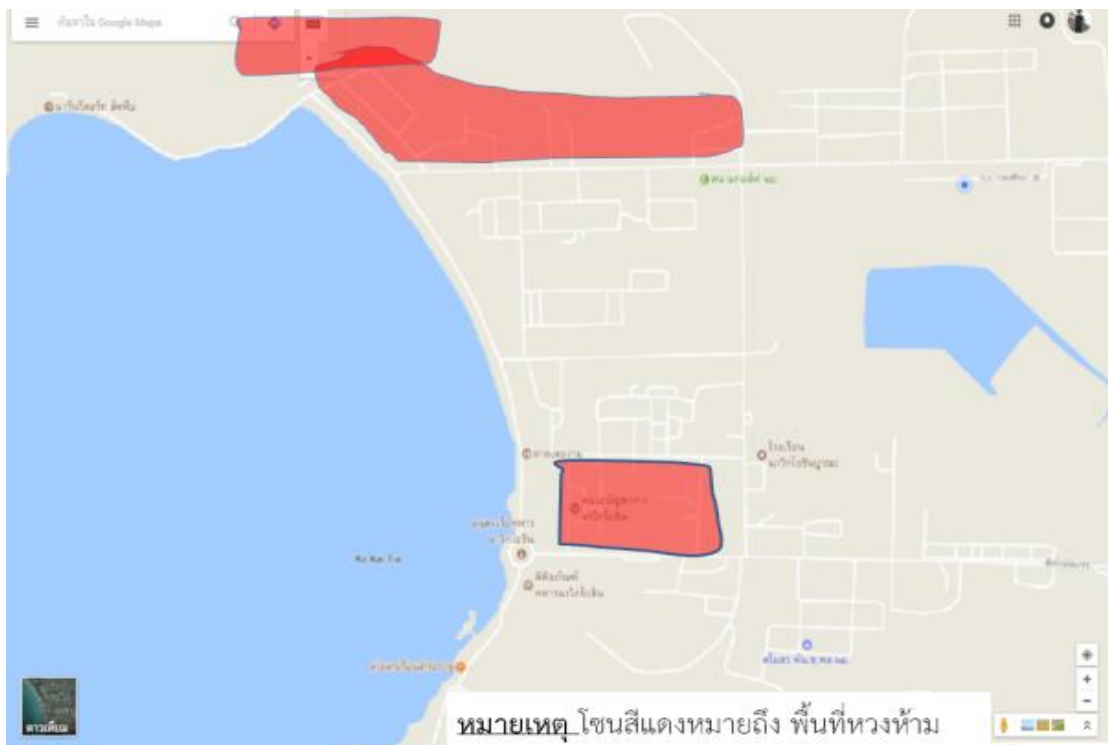
1. ระบบการรักษาความปลอดภัย

ระบบการรักษาความปลอดภัย อันได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต่อปริมาณนักท่องเที่ยวเพียงพอและเหมาะสม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย กระบวนการตรวจสอบ และการอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

1.1 เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต่อปริมาณนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลจากฝ่ายรักษาความปลอดภัยในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่และนักท่องเที่ยว พบว่า มีการจัดเจ้าหน้าที่ 2 ส่วนคือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำจุดรักษาการณ์ในพื้นที่ 8 จุด และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสนับสนุนกิจการท่องเที่ยว ดังนี้

1.1.1 การจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำจุดรักษาการณ์ในพื้นที่ จำนวน 8 จุดรักษาการณ์ ทุกจุดมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยให้กับพื้นที่ จุดรักษาการณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว คือ จุดรักษาการณ์หน้าประตูค่าย ฯ ทำหน้าที่คัดกรองบุคคลเข้าพื้นที่บุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ไม่สามารถเข้าพื้นที่ได้ เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น จุดรักษาการณ์ต่อมาคือ กองรักษาการณ์ ซึ่งตั้งถัดเข้าจากหน้าประตูค่าย ฯ ประมาณ 2 กิโลเมตร มีหน้าที่ตรวจบัตร คัดกรองบุคคลเข้าพื้นที่โดยทำการตรวจบัตรอนุญาตเข้าพื้นที่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบการจราจรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ หากไม่มีบัตรอนุญาตเข้าพื้นที่ก็จะไม่ให้เข้าพื้นที่ หากเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์เข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ก็จะทำการให้แลกบัตรตามที่ระเบียบกำหนด และชี้แจงข้อปฏิบัติตามระเบียบ เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ทุกจุดจะต้องช่วยกันตรวจสอบบุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยวที่อาจหลงเข้าไปในพื้นที่ โดยฝ่ายรักษาความปลอดภัยได้กำหนดพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว ก่อนเข้าพื้นที่หวงห้ามจะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามจุดสำคัญ ปัญหาที่พบกรณีนักท่องเที่ยวหลงเข้าไปในพื้นที่คือ การขับรถเร็วเกินที่กำหนด ต้องใช้เวลาในการติดตาม เมื่อเข้าไปในพื้นที่หวงห้ามแล้วไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประกบกับเส้นทางซับซ้อนจึงทำให้นักท่องเที่ยวหาทางออกไม่เจอ (ไม่สามารถนำเสนอข้อมูลกำหนดรักษาการณ์ทุกจุดในพื้นที่ได้ตามคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย) โชนพื้นที่หวงห้าม ดังภาพที่ 37



ภาพที่ 37 เขตพื้นที่หวงห้าม (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำจุดรักษาการณ์ที่จะต้องคัดกรองนักท่องเที่ยว
ดังภาพที่ 38



ภาพที่ 38 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในการแลกรับบัตรผ่านของนักท่องเที่ยว
(กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.1.2 การจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสนับสนุนกิจการท่องเที่ยว

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ในวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย วันละ 4 นาย ห้วงวันหยุดเสาร์-วันอาทิตย์ เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว แต่สำหรับวันหยุดยาวตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ปริมาณนักท่องเที่ยวจะเข้ามายังพื้นที่มากเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไม่เพียงพอ และเกิดปัญหาตามมา คือ การจอร์จยั้งพื้นที่ห้ามจอด การเข้าเขตพื้นที่หวงห้าม และการปฏิบัติคนต่างที่ไม่เหมาะสม ประมาณนักท่องเที่ยวช่วงวันหยุดยาว ดังภาพที่ 39



ภาพที่ 39 ปริมาณนักท่องเที่ยวในพื้นที่ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

การปฏิบัติงานตามที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จากการจัดกำลังพลของฝ่ายรักษาความปลอดภัย จำนวน 4 นาย ในห้วงวันหยุดนั้น ไม่สามารถจัดเพิ่มได้ไม่ว่าจะมีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากจะต้องขออนุมัติจากผู้ที่มีสิทธิ์อนุมัติและต้องใช้เวลา จึงส่งผลทำให้ฝ่ายรักษาความปลอดภัยจะต้องปฏิบัติงานไม่ว่านักท่องเที่ยวมากหรือน้อยก็ตาม กรณีวันหยุดเทศกาล ฝ่ายรักษาความปลอดภัยก็สามารถขออนุมัติเพิ่มกำลังพลได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาเห็นชอบ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัยในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 40



ภาพที่ 40 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (กิจการการท่องเที่ยว
หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

1.2 กระบวนการตรวจสอบและการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว
จากการสัมภาษณ์ข้อมูลจากฝ่ายรักษาความปลอดภัยในการตรวจสอบข้อมูลของ
นักท่องเที่ยว โดยจะทำการตรวจสอบข้อมูลบัตรอนุญาตเข้าพื้นที่ หากไม่มีก็จะทำการให้แลกบัตร์
เพื่อเก็บข้อมูล กระบวนการตรวจสอบเริ่มตั้งแต่จุดรักษาการณ์หน้าประตูค่าย ฯ ผ่านเข้ามายัง
กองรักษาการณ์ โดยมีหน้าที่ 2 ประการ ดังนี้

1.2.1 จุดรักษาการณ์หน้าค่าย ฯ จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลโดยทั่วไปได้แก่
การไม่สวมหมวกนิรภัย การไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร หากปฏิบัติไม่ถูกต้องก็จะไม่สามารถเข้าพื้นที่
ได้

1.2.2 จุดรักษาการณ์จุดที่ 2 หากเป็นข้าราชการมีบัตรผ่านก็สามารถผ่านได้
ส่วนบุคคลหรือนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปยังพื้นที่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจะทำการตรวจสอบ
โดยละเอียดถึงเหตุผลที่จะเข้าพื้นที่ ตรวจสอบบัตร สอบถามข้อมูลเพื่อบันทึกประวัติ หากไม่มีบัตร
อนุญาตก็จะลงบันทึกประวัติเข้าออกพื้นที่ โดยทำการแลกบัตร์ ดังภาพที่ 41



ภาพที่ 41 การแลกเปลี่ยนบัตรของนักท่องเที่ยวกรณีเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จากการศึกษาระบบการรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวของฝ่ายรักษาความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยว กระบวนการตรวจสอบ และการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยรวมแล้วพบว่า จำนวนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอต่อปริมาณของนักท่องเที่ยว มีกระบวนการตรวจสอบที่ดีสามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้ ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“การรักษาความปลอดภัยเป็นหน้าที่ของกรมรักษาความปลอดภัย ดูแลนักท่องเที่ยว ตั้งแต่หน้าประตู หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) จนถึงชายหาดและสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งอื่น ๆ ไม่มีเจ้าหน้าที่กำกับดูแล จึงทำให้เกิดการปฏิบัติอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระเบียบกำหนดและเป็นปัญหาต่อมา เช่น นักท่องเที่ยวไปจอดรถยังจุดห้ามท่องเที่ยว เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีป้ายกำกับแจ้งเตือนก็ตาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยก็ถือว่าปฏิบัติหน้าที่ได้ดี กระบวนการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ตั้งแต่จุดแรกหน้าประตูเข้าพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีการตรวจสอบบัตรผ่าน ตรวจสอบบุคคล และแลกเปลี่ยนบัตรเข้าออก” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“การรักษาความปลอดภัย เป็นหน้าที่หลักของกรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน โดยการคัดกรองจากจุดรักษาการณ์หน้าประตูค่าย ฯ กองรักษาการณ์ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวจัดเจ้าหน้าที่จาก กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จำนวน 4 นาย ทุกวันหยุด ในวันทำการจะไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีเพียงเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว จำนวน 3 นาย ที่เป็นวิทยากรและคนนำเที่ยวเท่านั้น มีสายตรวจด้านการรักษาความปลอดภัยจะเข้ามาตรวจสอบตามห้วงเวลา และสามารถประสานการปฏิบัติกับฝ่ายรักษาความปลอดภัยได้ตลอดเวลา ก็ถือว่านักท่องเที่ยวเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยห้วงวันหยุดก็ทำได้ดี” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ในห้วงวันหยุดเสาร์-วันอาทิตย์ สถานการณ์ปกติ กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว วันละ 4 คน ก็สามารถพอที่จะดูแลรักษาความปลอดภัยได้ แต่อาจจะไม่ทั่วถึง ในห้วงวันทำการ ตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ กรมรักษาความปลอดภัย ไม่ได้จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สนับสนุน กิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เนื่องจากไม่มีนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้หน่วย สนับสนุน และข้าราชการของกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จำนวน 4 นาย มาทำงานตามปกติ ใช้เจ้าหน้าที่สายตรวจออกตรวจความเรียบร้อยทุก 2 ชั่วโมง และใช้ยามทุกจุด ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เข้าพื้นที่ ตั้งแต่หน้าประตูค่าย ฯ จนถึงกองรักษาการณ์ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีการตรวจสอบข้อมูลของนักท่องเที่ยวตั้งแต่เข้าพื้นที่ จนออกพื้นที่ และสามารถปฏิบัติได้ดีตลอดมา” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

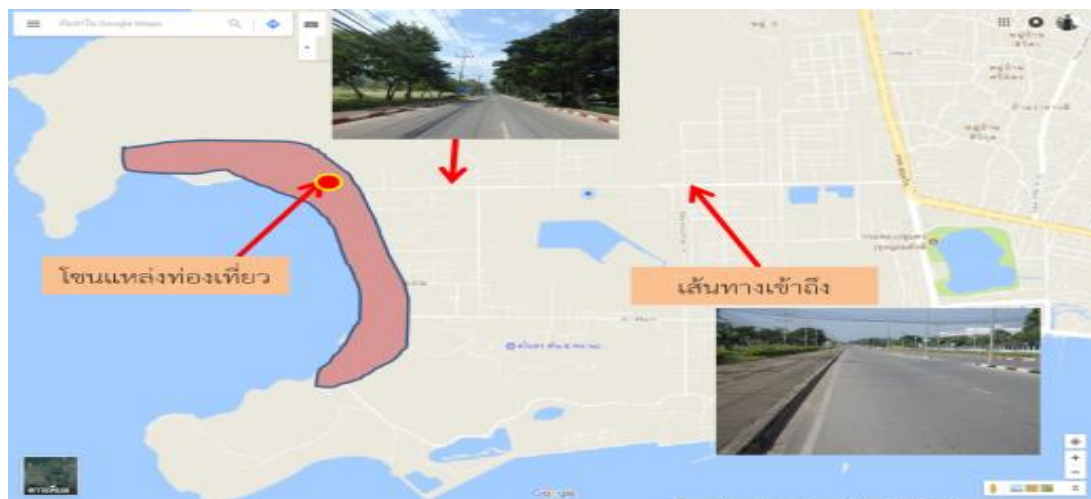
2. ระบบคมนาคม

ระบบคมนาคมอันได้แก่ เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายกำหนดเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากการศึกษาพบว่า

2.1 เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น มีเส้นทางหลักที่สามารถเข้ามาถึงในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีทั้งสิ้น 4 ช่องทาง คือ เส้นทางหน้ากองพันทหารช่าง เส้นทางแยกกองพันลาดตระเวน และเส้นทางแยกกรมโรงงานฐานทัพเรือสัตหีบ เส้นทางเหล่านี้ผ่านได้เฉพาะผู้ที่มิบัตรผ่านข้าราชการกองทัพเรือเท่านั้น อีกหนึ่งช่องทางคือ เส้นทางหน้าประตูค่าย ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถผ่านเข้าออกเส้นทางนี้เท่านั้น ในภาพรวมแล้วเส้นทางสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยง่ายมีทั้งเส้นทางหลักที่เชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท

และเส้นทางรองในพื้นที่ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ดังภาพที่ 42



ภาพที่ 42 เส้นทางหลักในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านพื้นที่จากเส้นทางหลักเพื่อเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ และผ่านจุดตรวจที่ 2 แล้ว นักท่องเที่ยวยังต้องเจอเส้นทางย่อยถึง 6 เส้นทาง ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวไม่ชำนาญเส้นทางก็ทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางได้ รายละเอียดเส้นทางย่อย ดังภาพที่ 43



ภาพที่ 43 เส้นทางย่อยในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2 ป้ายกำหนดเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ป้ายกำหนดเส้นทางหรือป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 15 ป้าย ป้ายบอกเส้นทางมีเพียงพอตามจุดทางแยกทางร่วมสำคัญตั้งแต่หน้าประตูค่ายถือว่ามีเพียงพอ แต่สภาพของป้ายนั้นบางพื้นที่ต้นไม้บังทัศนียภาพ บางจุดเสื่อมสภาพมองไม่เห็นตัวอักษร จึงทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ช้า สภาพป้ายบอกเส้นทางตามจุดต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ป้ายบอกเส้นทางบริเวณหน้าประตูค่ายมีสภาพสีจางไม่เป็นที่สังเกตของนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 44



ภาพที่ 44 ป้ายกำหนดเส้นทาง หน้าประตูค่าย ฯ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2.2 สภาพป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกสนามกอล์ฟ มีสภาพสีจาง ต้นไม้บังทัศนียภาพ ดังภาพที่ 45



ภาพที่ 45 ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกสนามกอล์ฟ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2.3 สภาพป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกแผนกรบพิเศษ มีสภาพสีค่อนข้างจาง
 ดังภาพที่ 46



ภาพที่ 46 ป้ายกำหนดเส้นทางบริเวณแยกแผนกรบพิเศษ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2.4 สภาพป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกบ้านนายทหารผู้ใหญ่ที่ 22 มีสภาพสีค่อนข้างจาง ดังภาพที่ 47



ภาพที่ 47 ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกมารินีสอร์ท (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2.5 สภาพป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกชุมสาย มีสภาพสีค่อนข้างจาง อักษรหลุด บางตัว ดังภาพที่ 48



ภาพที่ 48 ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกชุมสาย (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

2.2.6 สภาพแยกอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน มีสภาพลึกลง ตัวอักษรเลือนราง ดังภาพที่ 49



ภาพที่ 49 ป้ายบอกเส้นทางบริเวณแยกอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน (กิจการการท่องเที่ยว
 หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายกำหนดเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทั้งหมดมีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ พื้นที่ที่ยังติดกับเส้นทางหลักคือ ถนนสุขุมวิทที่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นในเขตพื้นที่พญา พื้นที่จังหวัดระยอง และพื้นที่ใกล้เคียงได้ ส่วนเส้นทางรองในพื้นที่ยังสามารถเชื่อมต่อกับเส้นทางหลักได้เป็นอย่างดี ในส่วนของป้ายกำหนดเส้นทางการเข้าถึงแหล่งเที่ยวนั้น พบว่า มีปริมาณที่เพียงพอ ตามจุดแยกสำคัญในพื้นที่ เพียงแต่บางจุดมีสภาพที่ชำรุด บางจุดมีต้นไม้บดบังทัศนียภาพของนักท่องเที่ยว จึงไม่เป็นที่สังเกตของนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“เส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ก็ถือว่ามีความสะดวก ติดกับเส้นทางหลักสุขุมวิทเชื่อมต่อกับพญา และสนามบินอู่ตะเภาได้ ในส่วนของป้ายกำหนดเส้นทางการเข้าถึงก็มีบางจุดเท่านั้นและมีสภาพเสื่อมโทรม สังเกตเห็นได้ยาก” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“เส้นทางการเข้าถึงของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเส้นทางมีการเชื่อมต่อกับเส้นทางหลักคือ ถนนสุขุมวิทที่สามารถเดินทางไปยังพญา สนามบินอู่ตะเภา และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ

ที่ใกล้เคียงได้ เส้นทางในการเข้าถึง มีความสะดวก เข้าถึงง่าย มีบางครั้งที่นักท่องเที่ยวหลงทาง ซึ่งเป็นเส้นทางภายในค่ายเนื่องจากมีความซับซ้อน จำนวนซอยที่หลักหลาย ทำให้หลงเข้าไปในพื้นที่หวงห้ามได้ บางจุดยังไม่มีป้ายเตือนที่ชัดเจน และป้ายกำหนดการเดินหรือกำกับเส้นทาง ไม่มีความชัดเจนจึงทำให้หลง แต่ก็ยังมีป้ายประจำจุดในพื้นที่ช่วยบอกเส้นทางทางให้กับนักท่องเที่ยว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบคมนาคม มีรถแออัดช่วงเช้า และช่วงเลิกงาน ในสภาวะปกติการจราจร สามารถเดินรถได้คล่องตัว เส้นทางในการเข้าถึงจากหน้าประตูค่ายฯ มาถึงกองรักษาการณ์ มีช่องทางถนนที่เล่นแล้วถูกปรับเหลือสองเลน ทำให้การจราจรแออัดได้ เส้นทางในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงที่ท่องเที่ยวได้ดีแต่มีเส้นทางที่ซับซ้อน หลายแยกทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางบ้างแต่ก็จะมาเจ้าหน้าที่ยามประจำจุดคอยให้คำแนะนำ จากการปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ และการกำกับดูแลนักท่องเที่ยว ยังพบเห็นนักท่องเที่ยวหลงพื้นที่เข้าเขตหวงห้ามประจำ” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3. ระบบสาธารณูปโภค

ระบบสาธารณูปโภค อันได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ถังขยะ โทรศัพท์ สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า

3.1 ระบบน้ำประปา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ระบบน้ำประปาในพื้นที่รับน้ำมาจากประปาจากฐานทัพเรือสัตหีบซึ่งเป็นหน่วยข้างเคียงโดยฐานทัพเรือสัตหีบจะปล่อยน้ำเป็นเวลาคือ ช่วงเช้าและช่วงเย็น น้ำประปาสำหรับนักท่องเที่ยวในห้องน้ำจะมีถังเก็บน้ำคอกเก็บกักน้ำ และถังเก็บน้ำสำรองในห้วงวันธรรมดาปกติ น้ำประปามีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่เมื่อช่วงเทศกาลวันหยุด 2-3 วัน น้ำประปาที่กักเก็บไว้จะไม่พอต่อปริมาณการใช้ หน่วยจะต้องจัดรถวิ่งเสริมน้ำ สำหรับคุณภาพของน้ำถือว่าอยู่ในระดับที่ดี ไม่มีกลิ่น ไม่มีสีระบบการบริการน้ำประปาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“น้ำประปา เพียงพอต่อการใช้แต่เมื่อนักท่องเที่ยวปริมาณมากตามช่วงเทศกาล น้ำประปาไม่พอใช้ต้องอาศัยรถขนน้ำเข้ามายังห้องน้ำ และน้ำประปาในพื้นที่ไหลตามห้วงเวลาที่กำหนด กิจกรรมท่องเที่ยวมีถังเก็บน้ำที่มีขนาดเล็ก ไม่เพียงพอต่อการใช้งานเมื่อปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“น้ำประปา ซึ่งในปัจจุบันเป็นการต่อระบบมาจากน้ำประปาของหน่วยประปาฐานทัพเรือสัตหีบ ซึ่งเป็นใกล้เคียงในพื้นที่และกำกับดูแลร่วมกับเทศบาลในพื้นที่ น้ำที่ปล่อยเข้ามาจะเป็นระบบปล่อยเป็นเวลา หน่วยกิจการท่องเที่ยว หรือหน่วยในพื้นที่ต้องมีถังเก็บน้ำของหน่วย

ในบางครั้งช่วงเทศกาลน้ำประปาไม่เพียงพอต้องสั่งซื้อน้ำเพิ่มเติมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว”

(นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“น้ำประปา ปัจจุบันเป็นระบบน้ำไหลที่ปล่อยมาเป็นเวลา หน่วยจะต้องมีที่เก็บน้ำสำรองเอ ใช้ในการฉุกเฉิน สำหรับประปาในส่วนของนักท่องเที่ยวก็เช่นกัน ปัจจุบันถือว่าปริมาณที่เพียงพอต่อการใช้นักท่องเที่ยว” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.2 ระบบไฟฟ้า

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เชื่อมต่อระบบไฟฟ้าจากฐานทัพเรือสัตหีบเช่นกันกับระบบน้ำประปา ระบบไฟฟ้าในพื้นที่ขัดข้องบ่อย และยังไม่มีการจัดส่วนพื้นที่เป็นจุดบริการไฟฟ้าให้กับนักท่องเที่ยว หนึ่งปัญหาที่เกิดจากในพื้นที่เองคือ ปัญหาการเพิ่มจำนวนประชากรลิงที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย เช่น ดึงสายไฟ ระบบไฟฟ้าไม่ค่อยเสถียร เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ระบบไฟฟ้า ในพื้นที่ไฟฟ้าดับบ่อย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เที่ยวชมทัศนียภาพในหัวงกลางวัน เมื่อไฟฟ้าดับจะส่งผลไปยังส่วนที่ใช้ไฟฟ้า เช่น ประกอบการต่าง ๆ ระบบการขายของผ่านบาโค้ด และการบริการต่าง ๆ เมื่อถึงเวลา 18000 หรือดวงอาทิตย์ตกก็จะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเข้ามาชี้แจงให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับ” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบไฟฟ้า ในพื้นที่ดับบ่อยไม่เสถียร และใช้เวลาในการซ่อมทำเป็นเวลานานกว่าจะแล้วเสร็จ แสงสว่างมีเฉพาะเส้นทางหลักไม่มีบริเวณชายหาด และบริเวณถนนเส้นชายหาด แสงสว่างยังไม่เพียงพอ” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบไฟฟ้า ในพื้นที่ไฟดับบ่อยมาก หน่วยงานใหญ่ ๆ จะมีเครื่องปั่นไฟเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาในภาพรวมก็สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ หากระบบไฟฟ้าขัดข้องบ่อยครั้งก็ทำให้การติดต่อสื่อสารของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยขาด มีปัญหาด้วยเช่นกัน” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.3 ห้องน้ำสาธารณะ

จากกลางพื้นที่สำรวจข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ห้องน้ำสาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยวมีเพียงที่เดียวเท่านั้น และอยู่ติดกับศูนย์อาหาร ในหัวงวันธรรมดาปกติ ห้องน้ำสาธารณะเพียงพอต่อการใช้งานของนักท่องเที่ยว ในหัวงเทศกาลวันหยุด 2-4 วัน ห้องน้ำไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว และการต่อแถวรอใช้บริการห้องน้ำนักท่องเที่ยวต้องต่อแถวยาวผ่านช่องกลางอาคารศูนย์อาหาร ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่สวยงามและไม่เหมาะสม ดังภาพที่ 50



ภาพที่ 50 ที่ตั้งห้องน้ำสาธารณะติดกับศูนย์อาหาร (กิจกรรมท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับห้องน้ำสาธารณะ ยังคงมีปัญหา คือ ไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว และตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ควรที่จะได้รับการปรับปรุงและแก้ไข ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ระบบห้องน้ำสาธารณะ มีปริมาณไม่เพียงพอ มีสถานที่เดียว และอยู่ติดกับศูนย์อาหาร อยากให้หน่วยเหนือสร้างให้เพิ่มเติม ด้านความสะอาดก็จะมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดตามห้วงเวลา แต่เนื่องด้วยกำลังพลจำกัดก็ทำให้เกิดปัญหาความไม่สะอาดบ้าง”

(นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

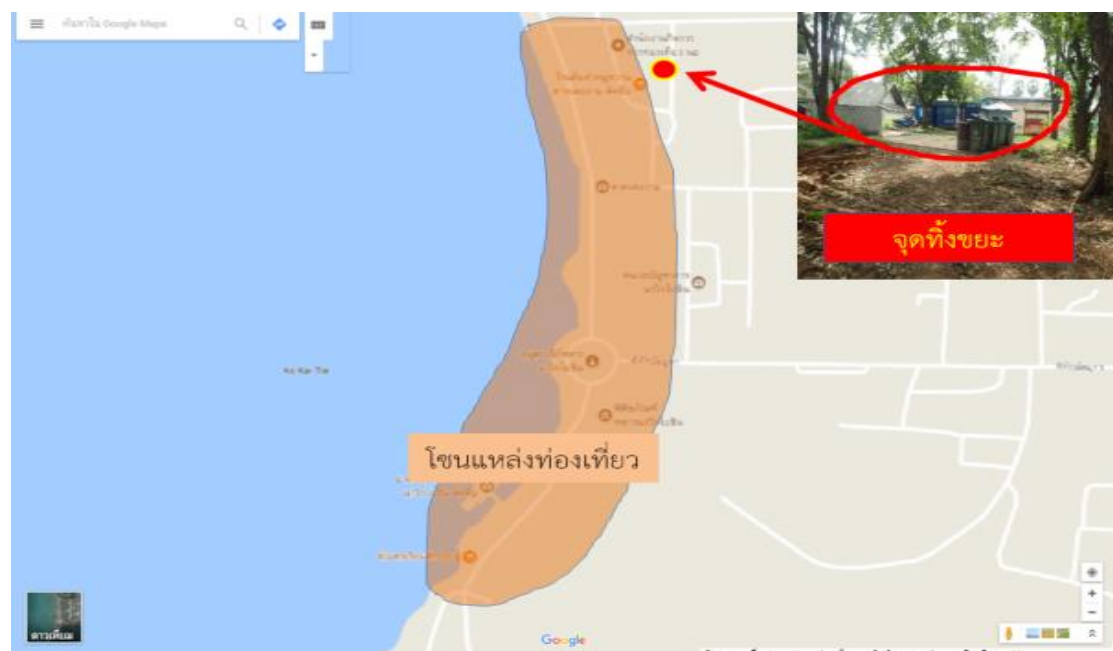
“ระบบห้องน้ำสาธารณะ ห้องน้ำสาธารณะมีเพียงจุดเดียวคือบริเวณศูนย์อาหาร นักท่องเที่ยวซึ่งอยู่ติดกัน ห่างกันประมาณ 10 เมตร จึงทำให้ไม่เกิดภาพที่ไม่เหมาะสม ห้องน้ำและห้องอาบน้ำแยกกันจริงแต่อยู่ในอาคารเดียวกัน ห้วงเทศกาลวันหยุดยาว นักท่องเที่ยวต้องต่อแถวกันยาวพอสมควร วัสดุอุปกรณ์ในห้องน้ำบางส่วนมีสภาพชำรุด รอกการเบิกเพื่อซ่อมแซม”

(นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบห้องน้ำสาธารณะ ในส่วนห้องน้ำสาธารณะที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีเพียงอาคารเดียวเท่านั้น แม้สภาวะปกติก็ยังแออัดจากการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ และการตรวจความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ห้องน้ำอยู่ใกล้ศูนย์อาหารมากจึงมีความไม่เหมาะสม และควรแยกห้องน้ำชาย หญิง ให้ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว”
(นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.4 ถังขยะ

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่จะทำให้เสียทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว หน่วยไม่ได้จัดตั้งถังขยะในโซนพื้นที่ท่องเที่ยว โดยกิจการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินกำหนดพื้นที่ทิ้งขยะด้านหลังสำนักงานกิจการท่องเที่ยว ซึ่งมีระยะทางไกลจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ 300-400 เมตร ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ถือขยะกลับมาทิ้งยังจุดที่กำหนด ซึ่งมีน้อยที่จะถือมาทิ้ง แม้ว่าฝ่ายกิจการท่องเที่ยวจะดำเนินประชาสัมพันธ์ทุกครั้งก็ตาม แต่ในการปฏิบัติงานจะมีเจ้าหน้าที่มาดำเนินการจัดเก็บขยะเข้าสู่ศูนย์กำจัดขยะของหน่วยโดยปัจจุบันได้สร้างศูนย์กำจัดขยะ ศูนย์รีไซเคิลขยะพร้อมมีเจ้าหน้าที่จัดเก็บ ในภาพรวมการบริการเรื่องถังขยะอยู่ในระดับที่ดี มีถังขยะบริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ และมีระบบการจัดเก็บขยะที่ดี รายละเอียดพื้นที่กำหนดจุดทิ้งขยะ ดังภาพที่ 51



ภาพที่ 51 ที่ตั้งจุดทิ้งขยะ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า มีถึงขยะบริการนักท่องเที่ยวและมีระบบการจัดการขยะที่ดี ดังคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

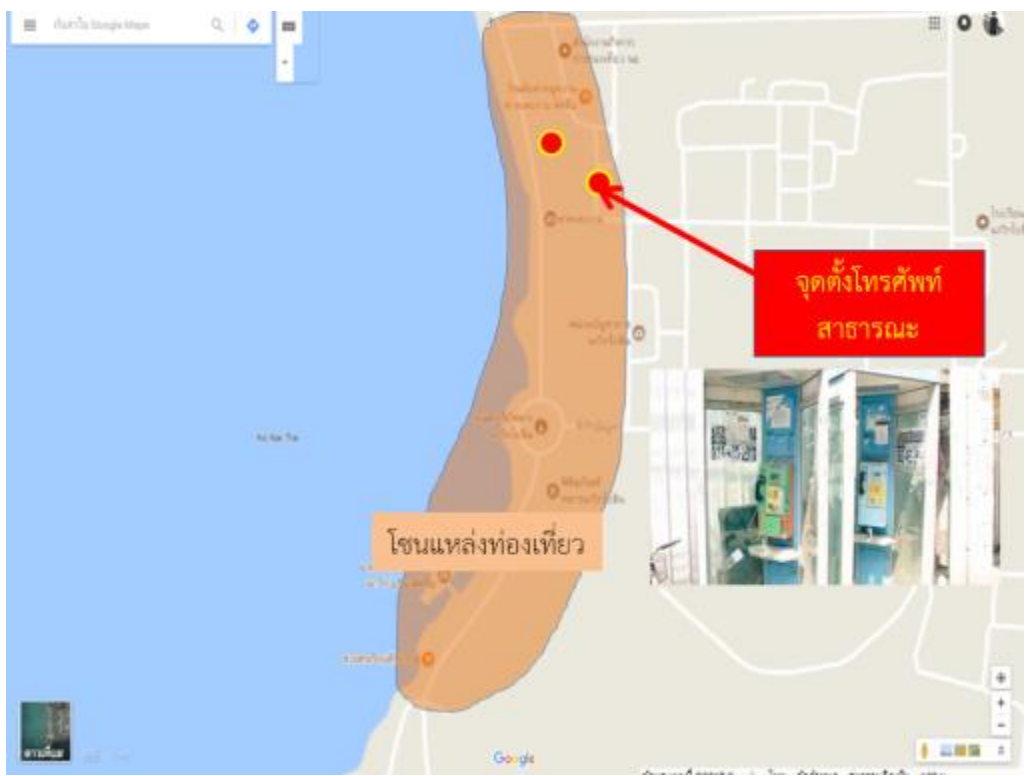
“ระบบการจัดการขยะ ในระยะพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีถึงขยะให้กับนักท่องเที่ยว แต่จะกำหนดพื้นที่ทิ้งขยะด้านหลังศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวบางส่วนจะกองไว้ยังที่ตนเองนั่งเที่ยว ปัจจุบัน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้ดำเนินการสร้างศูนย์กำจัดขยะ ศูนย์รีไซเคิลขยะ และจะส่งรถมาเก็บยังจุดรวมขยะ” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบการจัดการขยะ ในสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นหน่วยทหารจึงไม่ค่อยตั้งถังขยะบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยวตามจุด แต่จะกำหนดจุดทิ้งขยะด้านหลังพื้นที่จอดรถติดกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยจะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บขยะเข้าสู่กระบวนการต่อไป เนื่องด้วยบริเวณชายหาดห่างไกลจากจุดทิ้งขยะประมาณ 200 เมตร ซึ่งใกล้กับจุดจอดรถนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ยังไม่ทราบจุดทิ้งขยะหรือมีบางส่วนที่วางทิ้งเคลื่อนตามพื้นที่เพราะความมั่งง่าย ทำให้เกิดขยะในพื้นที่ แต่ในช่วงเช้าจะมีหน่วยทหารนำกำลังพลที่รับผิดชอบเข้าทำความสะอาด จากช่วงเวลาช่วงเย็นที่นักท่องเที่ยวกลับจนถึงเวลาเช้า บางพื้นที่มีสุนัขเข้ามาคุ้ยขยะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงามได้” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ระบบการจัดการขยะ จากการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ยังพบเห็นนักท่องเที่ยววางขยะไว้ยังที่โคนต้นไม้บ้างเป็นประจำ เนื่องจากไม่มีถังขยะวางเป็นจุดจากแนวคิดที่ทำให้เสียทัศนียภาพของการท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวกำหนดพื้นที่ทิ้งขยะไว้เพียงที่เดียวเท่านั้นคือ ด้านหลังศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ปัจจุบันในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้จัดตั้งศูนย์กำจัดขยะ และศูนย์รีไซเคิลขยะขึ้นเพื่อเป็นแนวทางกำจัดขยะ แต่ระยะทางจากชายหาดที่นักท่องเที่ยวพักผ่อนอภัยาศัยก็ถือว่าไม่ไกลแต่นักท่องเที่ยวยังคงทิ้งขยะตามโคนต้นไม้หน่วยที่มีหน้าที่ในการทำความสะอาดในพื้นที่ดังกล่าวก็จะต้องขยะดังกล่าวมาลงถึงเพื่อนำส่งศูนย์กำจัดขยะต่อไป” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.5 ระบบโทรศัพท์สาธารณะ

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 2 จุด ไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากชำรุดมาเป็นเวลานาน ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนโดยการใช้การติดต่อสื่อสารระบบเครือข่ายเนตเวิร์ค (Net work) ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ลดการใช้โทรศัพท์สาธารณะ จนทำให้ขาดการใช้งานและการกำกับดูแลส่งผลให้โทรศัพท์สาธารณะเสื่อมสภาพต่อมาจัดตั้งโทรศัพท์สาธารณะ ดังภาพที่ 52



ภาพที่ 52 จุดที่ตั้งโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า มีโทรศัพท์สาธารณะบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่ระบบได้ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โทรศัพท์สาธารณะ ปัจจุบันมี 2 ที่ในแหล่งท่องเที่ยว ไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากส่วนใหญ่พนักงานท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ใช้โทรศัพท์ส่วนตัว หน่วยต้องการให้ซ่อมแซมให้ดีขึ้นกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ปัจจุบันก็ใช้โทรศัพท์ส่วนตัวในการโทรฉุกเฉินให้กับนักท่องเที่ยว กรณีโทรตามญาติ หรือ ใช้เสียงตามสาย เป็นต้น” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

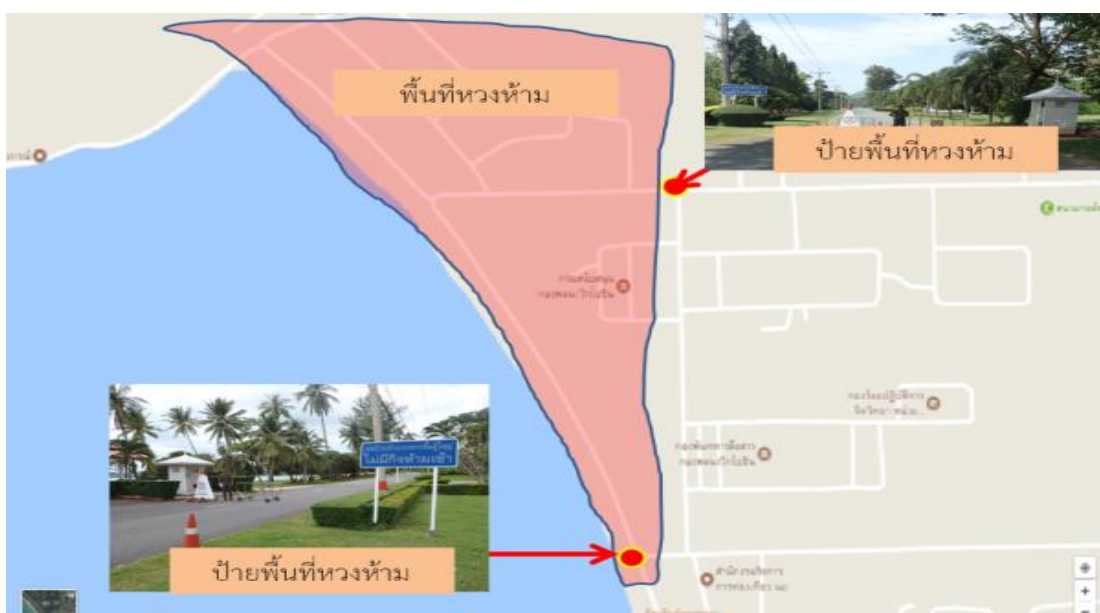
“โทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีเพียงจุดเดียวเท่านั้น และผู้เก่า เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีโทรศัพท์พร้อมใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจโทรศัพท์สาธารณะ แต่เมื่อเกิดปัญหาที่ต้องติดต่อสื่อสารจริง นักท่องเที่ยวจะเดินไปแจ้งที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ติดต่อสื่อสารให้ ปัจจุบันยังขาดการใช้งานเนื่องจากมีเทคโนโลยีอื่นทดแทน” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“โทรศัพท์สาธารณะ มีเพียงบางจุดเท่านั้นและมีสภาพชำรุดเนื่องจากปัจจุบันไม่มีการใช้งาน หากเกิดปัญหาการติดต่อสื่อสารไม่ได้ ก็จะให้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประกาศภัย

ศูนย์กระจายข่าวหรือให้เจ้าหน้าที่โทรติดต่อสื่อสารให้” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.6 ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบปัญหาคือนักท่องเที่ยวเข้าเขตพื้นที่หวงห้ามบ่อยครั้ง ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามในพื้นที่ห้ามสำหรับนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก คือ โชนบ้านพักนายทหารผู้ใหญ่ คือ ตั้งแต่จุดรักษาการณ์ที่ 64 จนถึงจุดรักษาการณ์ที่ 1 มีสภาพชำรุด ดังภาพที่ 53 และภาพที่ 54



ภาพที่ 53 ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามบริเวณจุดรักษาการณ์ บ้าน น. 1 (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)



ภาพที่ 54 ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามบริเวณจุดรักษาการณ์ บ้าน น. 64 (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามมี 2 จุด มีสภาพที่ชัดเจนสามารถเป็นที่สังเกตเห็นของนักท่องเที่ยว แม้ว่านักท่องเที่ยวจะไม่สังเกตป้ายหวงห้ามแต่ก็ยังมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่คอยกำกับดูแลประจำจุดดังกล่าว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในการกำหนดพื้นที่หวงห้าม หน่วยที่เกี่ยวข้องในการรักษาความปลอดภัยเป็นหน่วยกำหนด แต่ปัจจุบันก็ยังมีนักท่องเที่ยวหลงเข้าพื้นที่หวงห้ามบ้าง เจ้าหน้าที่ยามรักษาการณ์ก็จะช่วยชี้แจงเส้นทางให้กับนักท่องเที่ยว” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ปัจจุบันยังเกิดปัญหานักท่องเที่ยวหลงทาง หลงพื้นที่จำนวนหนึ่ง ในช่วงเทศกาลจะเกิดมาก เนื่องจากไม่ชำนาญเส้นทาง ป้ายกำหนดพื้นที่ชัดเจนและเจ้าหน้าที่รักษาการณ์หรือยามประจำพื้นที่หวงห้ามเท่านั้นชี้แจงเส้นทางกับนักท่องเที่ยว กรณีเกิดปัญหาหลงเส้นทาง” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“จากการปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้กับพื้นที่และการรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวหลงเข้าพื้นที่ห้ามบ่อยครั้งด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ไม่รู้เส้นทาง ป้ายกำหนดเส้นทางหรือพื้นที่ชำรุด หรืออยู่ในจุดที่ไม่โดดเด่น อยู่ในพื้นที่ไม่เป็นที่สนใจ แม้จะมีป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามกำกับพื้นที่ก็ตาม” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจใน 3 ประเด็น คือ ย่าน (District) และพื้นที่รวมกิจกรรม (Node) เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว และอาคารและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทางผู้วิจัยสนใจในการศึกษา ถึงแม้ว่ามีบางส่วนที่มีความสมบูรณ์อยู่แล้ว แต่ก็มีส่วนที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุง เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ สำหรับรายละเอียดของผลการศึกษามีดังนี้

ย่าน (District) และพื้นที่จัดกิจกรรม (Node)

ย่าน (District) และพื้นที่จัดกิจกรรม (Node) เป็นการแบ่งส่วนของพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันย่าน (District) และพื้นที่จัดกิจกรรม (Node) ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1. ย่าน (District)

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ย่าน (District) เป็นบริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนความคล้ายคลึงกันของสถาปัตยกรรมหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเป็นย่าน หรือพื้นที่ที่เคยมีความสำคัญในอดีต เป็นพื้นที่ที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีลักษณะเป็นทั้งทะเล ภูเขา พื้นที่ว่าง และมีความเป็นย่าน (District) ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ตั้งติดกับพิพิธภัณฑสถานนาวิกโยธิน และกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ซึ่งคุณค่าทางพื้นที่คล้ายคลึงกันนั้นคือ คุณค่าทางทหาร วิศวกรรมต่าง ๆ เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพของย่านมีความสวยงามของพื้นที่และมีคุณค่าต่อพื้นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นตรงกันว่า ย่าน (District) มีความเหมาะสมกลมกลืนกัน และสวยงามตามคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังภาพที่ 55



ภาพที่ 55 พื้นที่ว่างระหว่างย่าน (กิจการการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่าย่าน (District) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมสวยงาม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ย่าน (District) พื้นที่การเป็นย่านแห่งการท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีความเหมาะสมกลมกลืนกัน ทั้งชายหาด ทะเล ภูเขา อนุสรณ์สถานต่าง ๆ รวมถึงสถานที่พัก และวิทัศน์ธรรมชาติ มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของทหารนาวิกโยธิน ได้แก่ อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ตั้งอยู่ใกล้กับ กองบังคับการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน ตั้งอยู่ใกล้กับอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ซึ่งจะบอกถึงความป็นมาของหน่วยทหารนาวิกโยธิน ประวัติ การกิจ เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ย่าน (District) พื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ในสถานที่ท่องเที่ยวมีหลายย่าน ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน อยู่ติดกับสถานที่พักหรือกองร้อยทหาร ซึ่งมีความกลมกลืนกัน และอนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ซึ่งเป็นสถานที่ในการบรรจุอัฐิของทหารที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกถึงความสำคัญสถานที่ท่องเที่ยวและภารกิจของทหารไปด้วย แต่ตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังขาดผู้ที่จะอธิบายความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ การท่องเที่ยวมีการจัดตารางพร้อมเจ้าหน้าที่นำเที่ยวอธิบายตามจุดสำคัญต่าง ๆ สำหรับ

นักท่องเที่ยวมีความสนใจอยากขึ้นชมเท่านั้น โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อพักผ่อนตามอัธยาศัย มีเพียงนักท่องเที่ยวทัศนศึกษาเท่านั้นที่ขึ้นรถรางชม มีส่วนน้อยที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นส่วนตัวแล้วขึ้นรถรางชมทัศนียภาพต่าง ๆ การออกแบบย่านให้มีความเหมาะสมนั้น เนื่องจากพื้นที่ท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอยู่แล้ว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ย่าน ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีย่านหลายแห่งสถานที่ที่มีความคล้ายคลึงกลมกลืนกับวิถีชีวิตในพื้นที่ เนื่องจากในพื้นที่เป็นหน่วยทหาร วิถีชีวิตเป็นการฝึก อบรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการรบย่าน ๆ หนึ่งจึงประกอบด้วยที่ตั้งหนึ่งกำลังพล อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่เป็นการแสดงออกถึงเกียรติทหาร สถานที่ท่องเที่ยวต่อมาเช่น อนุสรณ์สถาน (โอดหินที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 แล่นเรือใบมาปักธง) อยู่ติดกับเรือนรับรองที่ประทับ น. 1 ก็กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความกลมกลืนกัน ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวต่างให้ความเคารพ ย่านของการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินจึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีและสวยงามได้” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

2. พื้นที่รวมกิจกรรม (Node)

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พื้นที่รวมกิจกรรม (Node) เป็นพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกันกับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความกลมกลืนกัน และสามารถใช้งานกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจัดกิจกรรมและท่องเที่ยวในพื้นที่จากการสำรวจพื้นที่โดยผู้วิจัย และการสัมภาษณ์ข้อมูลสำคัญ มีพื้นที่ทำกิจกรรมที่รองรับที่เดียวคือลานสนามหญ้าหน้ากิจการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีขนาดกว้าง เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่เป็นคณะใหญ่ ๆ หน่วยสามารถจัด โชนในพื้นที่ของหน่วยใกล้เคียงสำหรับทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวได้ ในภาพรวมแล้วพื้นที่ทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 56



ภาพที่ 56 พื้นที่ทำกิจกรรมหน้าสำนักงานกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
(กิจการการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว

เส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว อันได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยาน และที่
จอดรถจักรยาน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

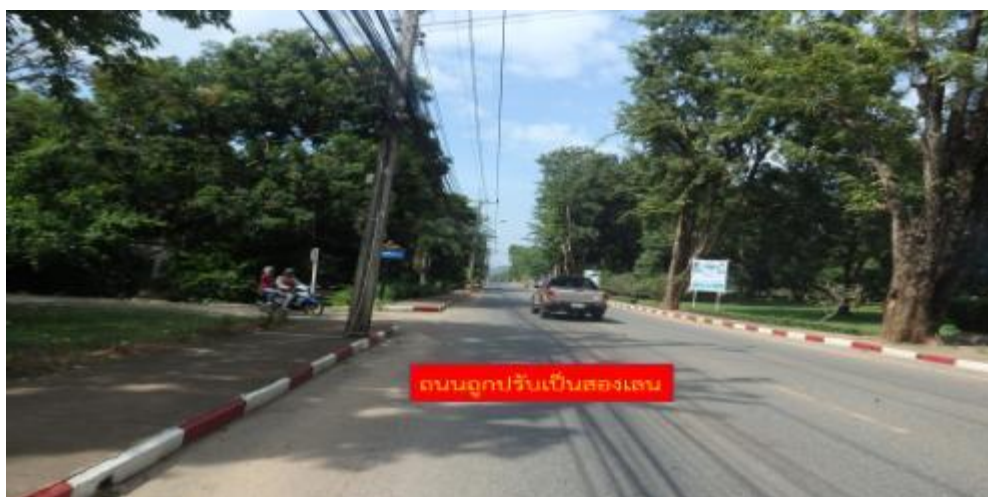
1. ถนน

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพถนนในพื้นที่
จากเส้นทางหน้าประตูค่าย ฯ เข้ามาถึงยังกองรักษาการณ์ (จุดตรวจคัดกรองบุคคล จากถนนสี่เลน
จะถูกปรับเหลือสองเลน ในห้วงสภาวะปกติที่นักท่องเที่ยวไม่มากนักการเดินทางก็จะไม่ติดขัด
ซึ่งมีถนนบางจุดเท่านั้นที่ชำรุด แต่ก็ไม่มากนักเพราะหน่วยรับผิดชอบก็ดำเนินการซ่อมทำ ปรับปรุง
อยู่ต่อเนื่อง ปัจจุบันเพียงข้าราชการในพื้นที่ในวันทำการก็จะเกิดรถติดเนื่องจากถนนแคบ ซึ่งพื้นที่
ถนนในในค่ายที่มีสองเลนตามเส้นทางหลักมีพื้นที่ว่างสามารถขยายถนนออกเป็นสี่เลนได้
ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งสามท่าน สภาพถนนมีคุณภาพ และมีความเหมาะสมอยู่ใน
การควบคุมกำกับดูแลและซ่อมทันทีเมื่อเกิดการชำรุด ดังภาพที่ 57



ภาพที่ 57 พื้นที่ถนนขาเข้าและขาออก เส้นเชื่อมต่อกับสุขุมวิท (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

สภาพถนนหลังผ่านกองรักษาการณ์ถูกปรับเหลือสองเลน ดังภาพที่ 58



ภาพที่ 58 พื้นที่ถนนขาเข้าและขาออก ถูกปรับเป็นสองเลน (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า สภาพถนนในพื้นที่ที่มีสภาพที่ดี สามารถนำพานักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้ดังกล่าวสัมภาษณ์ต่อไป

“ถนนในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นถนนลาดด้วยยางมะตอย เส้นทางเข้าถึงจากหน้าประตูค่าย ฯ-แหล่งท่องเที่ยว ปัญหา คือ ถนนแคบ วันทำการปกติเพียงรถข้าราชการและครอบครัวในพื้นที่ในช่วงโมงเร่งด่วนเกิดรถติดยาวมาก ในภาพรวมถนนมีสภาพที่ดี”

(นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“พื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) เป็นพื้นที่ที่มีบ้านพักข้าราชการจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งแต่ละบ้านจะมีรถยนต์จำนวนอย่างน้อย 2 คัน เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่ทำให้เกิดการจราจรแออัดบ้าง และถนนจากหน้าประตูค่ายเข้ามาถึงวงเวียนหน้า กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีจำนวน 4 เลน แล้วถูกปรับเหลือ 2 เลน ทำให้เกิดการสัญจรรถวิ่งสวนทางกัน เกิดความแออัดมากขึ้น พื้นที่ของหน่วยสามารถปรับให้เป็น 4 เลนได้บนเส้นทางหลักสายตรงซึ่งจะติดช่วงชั่วโมงเร่งด่วนเท่านั้น แต่ช่วงนักท่องเที่ยวเข้าปกติก็ไม่แออัดและ ถนนมีสภาพดี” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“เส้นทางในพื้นที่ เป็นเส้นทางที่ติดกับเส้นทางหลักสุขุมวิทหน้าประตูหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ถนนอยู่ในพื้นที่หน่วยจริงจากหน้าประตูค่าย ฯ ถึง แยกลานมะริน (ไฟแดง) เป็นความรับผิดชอบในการซ่อมทำของหน่วยงานใกล้เคียงคือ ฐานทัพเรือสัตหีบ ลักษณะของถนนจากด้านหน้ามายังกองรักษาการณ์ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นถนนสี่เลน จากนั้นจะถูกปรับเหลือสองเลน สภาพถนนส่วนใหญ่มีสภาพที่ดี มีบางจุดเท่านั้นที่เกิดสภาพชำรุด หน่วยเกี่ยวข้องก็สามารถมาดำเนินการซ่อมทำได้ บางจุดเกิดการชำรุดขนาดใหญ่ก็ต้องใช้เวลาในการซ่อมทำ เพราะมีหน่วยเกี่ยวข้องในการซ่อมทำหลายหน่วย” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

2. ทางเดินเท้า

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทางเดินเท้าในพื้นที่เริ่มมีตั้งแต่เส้นทางหน้าประตูค่าย ฯ มีทิศทางขนาดกั้นถนนเข้ามาในพื้นที่ เว้นช่องระหว่างทางเข้าซอยหรือแยกสำคัญที่เชื่อมต่อกับถนนสายหลักในพื้นที่ ทางเดินเท้าเริ่มจากหน้าประตูค่าย ฯ จนถึงแยกสนามกอล์ฟและเว้นเส้นทางภายใน มีทางเดินทางเพิ่มเติมอีกครั้งบนถนนสายหลักในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางผู้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันให้มีการสร้างทางเดินเท้าตามพื้นที่ขอบถนนที่ยังไม่มี พื้นที่ที่สามารถทำได้ ดังภาพที่ 59



ภาพที่ 59 เส้นทางฟุตบอลสิ้นสุดที่แยกสนามกอล์ฟ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า บางเส้นทางไม่สามารถสร้างทางเดินเท้าได้เนื่องจากมีช่องทางเข้าออกบ้านพักข้าราชการติดต่อกันจึงทำให้ไม่เหมาะสม บางเส้นทางมีความเหมาะสมที่จะสร้างทางเดินเท้า ได้แก่ แยกสนามกอล์ฟ ถึง สรวลเสชายทะเล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ทางเดินเท้ามีตั้งแต่ถนนเส้นหลัก หน้าประตูค่าย ๑-สนามกอล์ฟ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน จากสนามกอล์ฟตรงไปถึงชายทะเล ไม่มีทางเดินเท้า เส้นทางจากสนามกอล์ฟถึงแยกจำคำ ไม่มีทางเดินเท้า นอกนั้นเส้นทางในพื้นที่ที่มีทางเดินเท้า ต้องการให้กำหนดความกว้างของทางเดินเท้าบริเวณชายทะเล เพราะนักท่องเที่ยวจะเดินชมทิวทัศน์จำนวนมาก” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ทางเดินเท้าของหน่วยมีตามเส้นทางหลักสายตรงเท่าเท่านั้น จนถึงแยกสนามกอล์ฟ ก็จะไม่มีการสร้างทางเดินเท้า จึงมีความต้องการสร้างทางเดินเท้าจนถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมทัศนียภาพในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ทางเดินเท้ามีบริเวณจากหน้าประตูค่าย ๑ มาจนถึงกองรักษาการณ์ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเท่านั้น เส้นทางต่อมาก็ไม่มีทางเดินเท้า และไปมีเส้นทางเดินเท้าที่ถนนเรียบชายทะเลหน้ากองบังคับการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน อยากให้ทำทางเดินเท้าริมถนนเส้นทางสัญจร

และกำหนดเส้นทางเดินเท้าบริเวณ โกล์สแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่มี” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3. ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในพื้นที่มีนักปั่นจักรยานจำนวนมากที่เข้ามาใช้พื้นที่เพราะเส้นทางในพื้นที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม ปัจจุบันหน่วยยังให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักปั่นทุกปีจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่หันมาปั่นจักรยานมากขึ้น ในพื้นที่ของหน่วยยังไม่มีเส้นทางจักรยาน และมีพื้นที่ที่หน่วยสามารถสร้างเป็นทางจักรยานได้ตามพื้นที่ว่างหรือขนาดคู่กับถนนสายหลักเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ใกล้เคียง การให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมปั่นจักรยานในพื้นที่ จัดกิจกรรมโดยใช้ถนนเส้นทางหลักในพื้นที่ รายละเอียด ดังภาพที่ 60



ภาพที่ 60 การสนับสนุนการจัดกิจกรรมปั่นจักรยานในพื้นที่ (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า พื้นที่ในค่ายฯ สามารถที่จะพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยานได้ และจากการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเห็นตรงกันในการพัฒนาจัดทำเส้นทางจักรยานและพื้นที่จอดรถจักรยาน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในพื้นที่ที่ยังไม่มีเส้นทางจักรยาน จักรยานจะปั่นร่วมกับเส้นทางหลักซึ่งเคยเกิดอันตรายหลายครั้ง อยากให้หน่วยมีการจัดทำเส้นทางจักรยาน เนื่องจากปัจจุบันประชาชน นักท่องเที่ยวหันมาปั่นจักรยานมากขึ้น และหน่วยก็เคยสนับสนุนการจัดกิจกรรมปั่นจักรยานเป็นหมู่คณะในพื้นที่

ด้วย” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ปัจจุบันในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ยังไม่มีเส้นทางจักรยาน โดยจักรยานปั่นร่วมกับรถยนต์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หันมาออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยานมากขึ้น โดยเฉพาะการปั่นเป็นครอบครัว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินได้ให้ความร่วมมือกับองค์การภายนอกภาคเอกชนในการจัดกิจกรรม ทัวร์ออฟสตีท (ปั่นจักรยาน) แม้จะเป็นโครงการปีละ 1 ครั้ง แต่ก็เป็นแรงบันดาลใจให้นักปั่นหน้าใหม่ขึ้นมาเพิ่มขึ้น” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ในพื้นที่ยังไม่มีเส้นทางจักรยานและพื้นที่จอดรถจักรยาน ประชาชน ข้าราชการ และบุคคลภายนอกเข้ามาออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยานจำนวนมากขึ้น ยังคงใช้ทางการสัญจรร่วมกับเส้นทางหลัก และเคยเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งเนื่องจากแสงสว่างในพื้นที่ตามเส้นทางไม่เพียงพอ อนาคตหน่วยเกี่ยวข้องในพื้นที่ได้มีการร่วมประชุมและเตรียมการจัดทำแผนการสร้างเส้นทางจักรยานในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมปั่นจักรยาน ทั้งเป็นกลุ่ม บุคคล และกิจกรรมเชิงท่องเที่ยวที่หน่วยเคยให้ภาคเอกชนเข้ามาจัดกิจกรรมในพื้นที่” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง

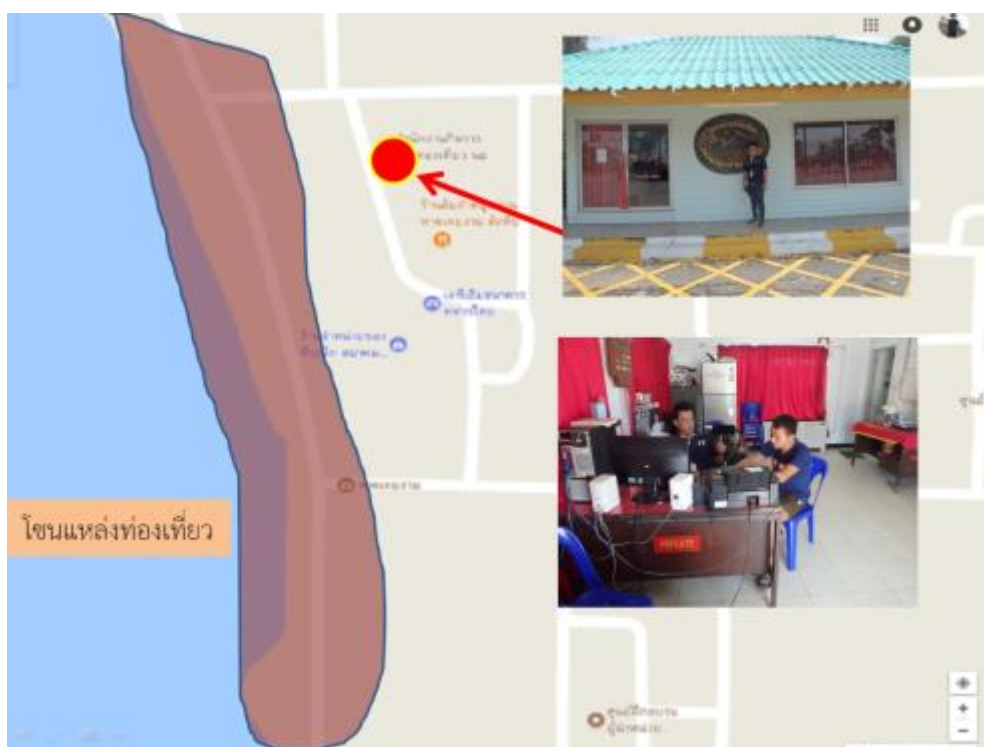
อาคารและสิ่งก่อสร้าง อันได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศาลาที่พัก ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว (มีเพียงส้วมและอ่างล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ) ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม ไฟฟ้าและแสงสว่าง ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

3.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อันได้แก่ ส่วนบริการนักท่องเที่ยว บริเวณที่พักคอยนัดหมาย ร้านอาหารร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำห้องส้วม ผลการศึกษาดังนี้

3.1.1 ส่วนบริการนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายกิจกรรมท่องเที่ยว ส่วนบริการนักท่องเที่ยว สำนักงานกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เป็นส่วนบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้ง คือ อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว มีสภาพพอเหมาะในการปฏิบัติงานในภาพรวมถือว่าหน่วยได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวแล้ว ลักษณะศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ดังภาพที่ 61



ภาพที่ 61 ที่ตั้งและขนาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า มีการจัดตั้งเป็นอาคารเรียบร้อย เหมาะสม อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว สามารถให้บริการข้อมูล การสอบถามของนักท่องเที่ยวการประชาสัมพันธ์ต่อนักท่องเที่ยวได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีการจัดตั้งส่วนให้บริการใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ในภาพรวมแล้วถือว่ามีความเหมาะสม” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ส่วนบริการนักท่องเที่ยว มีส่วนบริการนักท่องเที่ยว การบริการเสียงตามสาย แต่เป็นอาคารเล็ก ๆ ถือว่าเพียงพอต่อจำนวนเจ้าหน้าที่” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ส่วนบริการนักท่องเที่ยว มีเพียงกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่เท่านั้น เป็นอาคารเล็ก ๆ บุคลากรมีจำนวนน้อย บ้างครั้งเจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในสำนักงานเนื่องจากมีการกิจอื่นที่ต้องออกไปปฏิบัติด้านนอก เช่น นำนักท่องเที่ยวดำน้ำดูปะการัง นำเที่ยว กำกับดูแลนอกพื้นที่ เป็นต้น” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.2 บริเวณนัคคอย

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวนี้ ยังไม่มีจุดนัคคอยหรือจุดรวมพล การนัดรวมพลหรือนัคคอยของนักท่องเที่ยวจะใช้ลักษณะเด่นในพื้นที่เป็นตัวกำหนด เช่น ต้นตาลใหญ่บริเวณลานจอดรถ เป็นต้น จากปัญหาที่หน่วยยังไม่มีจุดนัดพบคอยนั้น พื้นที่ของหน่วยสามารถที่จะสร้างขึ้นมาได้ ทางผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลทั้งสามท่าน จึงเสนอแนวทางในการพัฒนาโดยเสนอให้กิจการท่องเที่ยวเสนอแผนจัดสร้างกำหนดจุดนัคคอยหรือจุดรวมพลให้ชัดเจน มีความเด่นชัด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวต่อไป สถานที่ที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดนัคคอยประจำ คือ ต้นตาลใหญ่สามต้นทางเลี้ยวเข้าลานจอดรถติดกับสำนักงานกิจการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ดังภาพที่ 62



ภาพที่ 62 พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดนัคคอย (กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ยังไม่มีบริเวณนัคคอยและมีความต้องการที่จะสร้างบริเวณนัคคอยสำหรับนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ยังไม่ได้กำหนด นักท่องเที่ยวใช้สถานที่เด่นชัดในการกำหนดเอง โดยทั่วไปแล้วจะใช้ลานหน้ากิจการท่องเที่ยวเป็นสถานที่กำหนด แต่ก็เป็นที่จอดรถด้วย อยากพัฒนาเป็นอาคารมีหลังคา มีป้ายกำหนดชัดเจนว่าสถานที่จุดนัดพบญาติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว

และสะดวกสบายกับนักท่องเที่ยว” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ยังไม่มีข้อกำหนดขึ้นมาที่ชัดเจน การนัดพบของกลุ่มนักท่องเที่ยวใช้เพียงส่วนที่มองเห็นโดดเด่นเท่านั้น เช่น ใต้ต้นตาล แยกทางออก เป็นต้น จึงอยากให้หน่วยเกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพิ่มเติม” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังไม่มีข้อกำหนดพื้นที่พักน้ดคอย นักท่องเที่ยวใช้จุดสังเกตเด่นชัดในการกำหนดจุดนัดพบเท่านั้น หน่วยควรกำหนดเพิ่มเติมให้ชัดเจน” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.3 ร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึก

จากการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พื้นที่แหล่งเที่ยวมีร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกเพียงพอ โดยมีการแบ่งโซนพื้นที่จัดตั้งชัดเจน ดังภาพที่ 63



ภาพที่ 63 ที่ตั้งร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก (กิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า จากการศึกษาค้นคว้า แหล่งท่องเที่ยวมีปริมาณร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกเพียงพอ จัดโซนพื้นที่ที่ชัดเจน เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีเพียงพอ แบ่งส่วนชัดเจน สถานที่ตั้งศูนย์อาหารอยู่หน้าห้องน้ำมีความไม่เหมาะสม ร้านขายของที่ระลึกจะอยู่ในส่วนของร้านค้าติดกับพิพิธภัณฑสถานนาวิกโยธิน”

(นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“มีจำนวนเพียงพอทั้งร้านค้าสมาคมกรีฑาทหารนาวิกโยธิน ร้านของฝาก ของชำร่วย และของที่ระลึก อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ถือว่ามีความเพียงพอต่อการจับจ่ายและซื้อของของนักท่องเที่ยว แต่บางแห่งขายของรวมประเภททั้งอาหารและของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารอยู่ใกล้ห้องน้ำเกินไป ผู้ที่ต้องเข้าห้องน้ำต้องเดินผ่านช่องกลางกลางระหว่างโต๊ะนั่งรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นภาพที่ไม่เหมาะสม” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม

เป็นสิ่งสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ที่จะคอยปลดทุกข์ให้กับนักท่องเที่ยว คอยให้บริการนักท่องเที่ยวมีเพียงที่เดียวเท่านั้น คือ บริเวณด้านข้างศูนย์อาหาร ติดกับศูนย์อาหาร นักท่องเที่ยวจะเข้าห้องน้ำจะต้องเดินทางผ่านช่องระหว่างกลางของศูนย์อาหาร และอาคารของห้องน้ำอาบน้ำไม่ได้แยกจากห้องส้วมยังใช้อาคารเดียวกัน มีช่องทางเข้าออกเดียวกัน เพียงแต่คนละด้านอาคารเท่านั้น จากการสัมภาษณ์ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามท่าน ให้ความเห็นว่า ควรแยกอาคารอาบน้ำ กับอาคารบริการส้วมออกจากกัน และห่างจากศูนย์อาหาร เพื่อเป็นการสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับสถานที่ ดังภาพที่ 64



ภาพที่ 64 ที่ตั้งห้องน้ำ ห้องส้วม (กิจกรรมการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่าที่ตั้งห้องน้ำอยู่บริเวณใกล้สถานที่ร้านอาหารและมีไม่เพียงพอ ต้องสร้างเพิ่มเติม และแยกอาคารให้ห่างจากศูนย์อาหาร เพื่อให้เกิดความเหมาะสม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นตรงกันว่า ระบบห้องน้ำ ห้องส้วมยังต้องพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องน้ำเป็นอาคารรวมกันระหว่างห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ห้องเปลี่ยนชุด เนื่องจากมีอาคารเดียว และอยู่ติดกับศูนย์อาหารเกินไป ทำให้ไม่เหมาะสม ผู้ที่จะเข้าห้องน้ำต้องเดินผ่านกลางศูนย์อาหาร” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

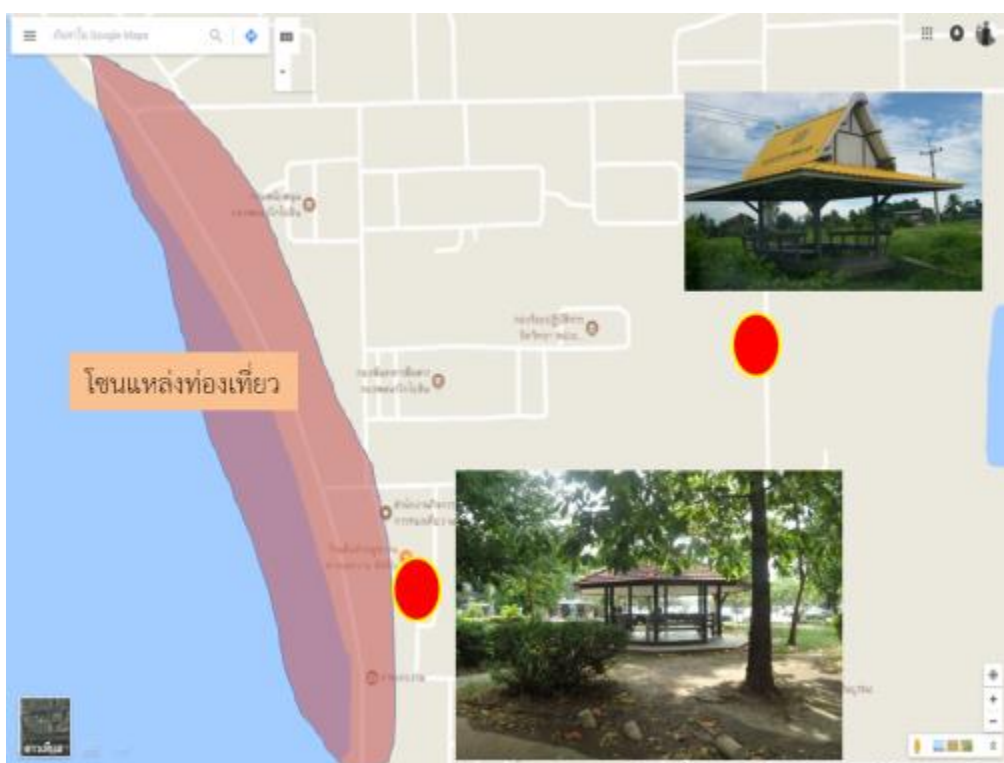
“ห้องน้ำ ห้องส้วม ปัจจุบันห้องน้ำ ห้องส้วมยังใช้เป็นอาคารรวมกันอยู่แต่แบ่งคณะด้าน มีทางเข้าทางเดียวทั้งชายและหญิง ซึ่งไม่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน อยากให้มีการแยกส่วนกัน และปัจจุบันไม่เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว ส่วนที่เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดก็ยังคงเก็บรวมร่วมกับห้องน้ำ ควรแยกไปอีกส่วน” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ห้องน้ำ ห้องส้วม ปัจจุบันเป็นอาคารรวมกันระหว่างห้องน้ำกับห้องอาบน้ำ ควรแยกออกจากกัน และสถานที่ควนห่างจากแหล่งร้านอาหาร การท่องเที่ยวได้มีการเก็บค่าใช้บริการทั้งอาบน้ำ และเข้าห้องสุขา จึงควรพัฒนาให้ดีขึ้น” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30

ตุลาคม 2560)

3.1.4 ศาลาที่พัก

จากการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 2 หลัง มีสภาพใช้งานได้ หลังที่ 1 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ 100 เมตร หลังที่ 2 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว ประมาณ 600 เมตร ถือว่าเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะใช้นั่งพักตามอัธยาศัยตามร่มไม้ ชายทะเลเป็นส่วนใหญ่ สถานที่ตั้งศาลาที่พัก ดังภาพที่ 65



ภาพที่ 65 จุดตั้งศาลาที่พักบริการนักท่องเที่ยว (กิจกรรมการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

จะเห็นว่า ศาลาที่พักมีเพียงพอเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีอยู่ด้านหลังอาคารท่องเที่ยว และตามเส้นทางก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยว แม้ความต้องการของนักท่องเที่ยวอยากให้สร้างติดกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมทิวทัศน์ บริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นของต้นไม้อยู่แล้ว ตำแหน่งศาลาในปัจจุบันถือว่ามีความเหมาะสม”

(นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“นักท่องเที่ยวมีความต้องการศาลาที่พักที่ติดกับแหล่งท่องเที่ยว ศาลาที่พักที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ศาลา 8 เหลี่ยมและศาลาอีก 2 คลัง อยู่ไกลจากชายหาด สามารถเป็นที่นั่งพักของนักท่องเที่ยวหลังจากรับประทานอาหารแล้ว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ศาลาที่พักถูกสร้างไว้อยู่ในสวนป่าบริเวณลานจอดรถ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าไปพักก่อนที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อยากให้สร้างใกล้แหล่งท่องเที่ยวแต่ก็จะทำให้เสียทัศนียภาพที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ถือว่ามีความเหมาะสม” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.5 ห้องน้ำ (มีส้วมและอ่างล้างมือ)

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ห้องน้ำมีแห่งเดียวตามที่ได้นำเสนอไปแล้ว และอยู่ติดกับศูนย์อาหาร ในส่วนของห้องน้ำที่มีเพียงห้องส้วมกับอ่างล้างมือนั้น ยังไม่มีในพื้นที่ ทางผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นตรงกันที่มีความต้องการเสนอสร้างห้องน้ำ (ที่มีเพียงห้องส้วมกับอ่างล้างมือ) ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ปัจจุบันยังเป็นการใช้ร่วมอาคารกันอยู่ ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ ของสุขา อาคารเดียวกัน เส้นทางเข้าออกเดียวกัน หวังเทศบาลนักท่องเที่ยวมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรที่จะสร้างแยกกันให้ชัดเจน” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ไม่มีส่วนอาบน้ำ ปัจจุบันยังใช้เป็นอาคารเดียวกัน อยากให้มีการแยกอาคารให้เป็นส่วน เพื่อความสะดวก ปลอดภัย ของนักท่องเที่ยว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ปัจจุบันห้องน้ำเป็นอาคารเดียวกัน ซ้ายห้องอาบน้ำ ขวาห้องสุขา ไม่มีอ่างล้างมือ ควรสร้างคนละอาคาร แยกกันให้ชัดเจน” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.6 ร้านขายของ และร้านขายเครื่องดื่ม

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลร้าน พบว่า ร้านอาหารบางร้านมีเครื่องดื่มจำหน่าย ร้านค้าสวัสดิการมีของชำราย และเครื่องดื่มจำหน่ายจำนวนมาก ร้านแพงก็มีขายของและขายเครื่องดื่มจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งร้านค้าเหล่านี้เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยวตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอถือว่ามีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ร้านขายของในส่วนของโซนพื้นที่ท่องเที่ยวมีจำนวนมากพอ และมีร้านค้าแผงลอยสำหรับพลทหารในพื้นที่ด้วย ร้านค้าสวัสดิการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินที่ขายเครื่องดื่มจำนวนมาก และยังมีร้านอาหาร (สโมสรประจักษ์) เป็นร้านอาหารพร้อมเครื่องดื่ม จำนวนหลากหลายประเภทด้วย ร้านขายของ ร้านเครื่องดื่มมีเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว” (นาย ก (นามสมมติ),

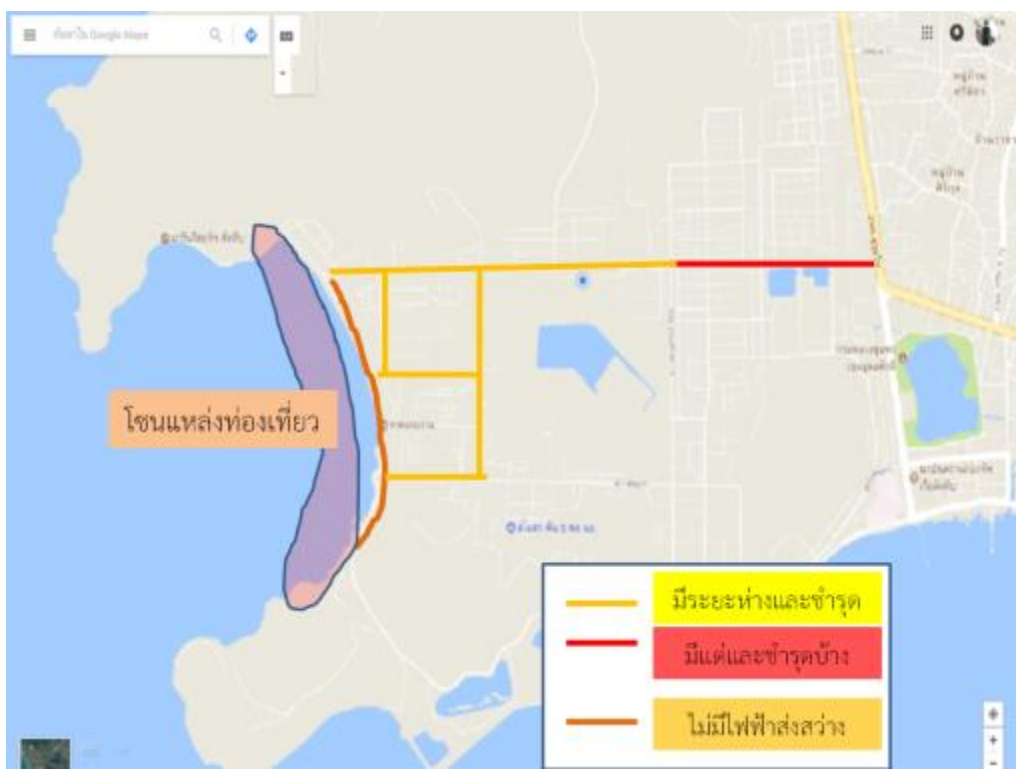
สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ร้านขายของ ขายเครื่องดื่ม ในโซนนี้จะมีพื้นที่ให้คือร้านค้าสวัสดิการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ซึ่งขายของทุกประเภทยกเว้นประเภทอาหารจานด่วน และยังมีส่วนที่เรียกว่าแผงขายข้าวของเครื่องใช้ พร้อมเครื่องดื่ม ควรแยกส่วนกัน เพราะทำให้เกิดความแออัดของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการ ถือว่ามีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“ร้านขายของ ขายเครื่องดื่ม ในแหล่งท่องเที่ยวมีร้านขายของชำหรือร้านแพงบวกพอ ซึ่งเป็นร้านของข้าราชการ ถือว่ามีปริมาณที่เพียงพอ แต่เป็นลักษณะร้านโชว์ห่วยขายของชำทั่วไป ไม่แยกออกจากกัน ร้านขายเครื่องดื่มมีเพียงร้านกาแฟเท่านั้นที่แยกออกไปตั้ง และในพื้นที่ก็ยังมีร้านค้าสวัสดิการหน่วยทหารคอยให้บริการ ถือว่าเพียงพอต่อความต้องการ” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

3.1.7 ไฟฟ้าและแสงสว่าง

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ไฟฟ้าและแสงสว่างตามรายทางมีติดตั้งบางจุดเท่านั้น บางจุดที่ติดตั้งแล้วมีสภาพชำรุด เนื่องจากเป็นระบบราชการต้องเสนอเรื่องในการซ่อมทำและใช้เวลานานพอสมควร จึงส่งผลให้ไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่ไม่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ทางผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงได้เสนอให้หน่วยเกี่ยวข้องเสนอแผนติดตั้งไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่ที่ยังไม่มี และทดแทนจุดที่ชำรุด เพื่อให้ไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ แม้ว่าจากระบบการรักษาความปลอดภัย ได้กำหนดให้นักท่องเที่ยวเดินทางออกนอกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เวลาประมาณ 18.00 หรือหลังเวลาธงลงแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีนักท่องเที่ยวที่พักอาศัยในพื้นที่ และมีนักท่องเที่ยวที่ยังใช้เวลาช่วงเย็นในการรับประทานอาหาร ซึ่งบางจุดในเขตแหล่งท่องเที่ยวนั้น ยังไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง จึงจำเป็นที่จะต้องติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว รายละเอียดจุดติดตั้งไฟฟ้า ดังภาพที่ 66



ภาพที่ 66 พื้นที่ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง (กิจการการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน, 2560)

แม้ว่าระบบ ไฟฟ้าและแสงสว่างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีแล้วบางจุด แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ในเวลาช่วงเย็นและช่วงมืด ถนนบริเวณชายหาดมีความมืดเนื่องจากไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง ควรที่จะได้รับการติดตั้งเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในส่วนที่ชำรุด ดังคำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไฟฟ้าดับบ่อย ไม่มีแหล่งหรือจุดบริการไฟฟ้าแก่นักท่องเที่ยว สำหรับแสงสว่างมีเพียงตามเส้นทางหลักจากหน้าประตูค่ายจนถึงสนามกอล์ฟเท่านั้น ส่วนใหญ่ในพื้นที่จะมีหน้าหน่วยงานของตนเอง สำหรับเส้นทางการท่องเที่ยวชายทะเล ยังไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง เนื่องจากฝ่ายรักษาความปลอดภัยกำหนดให้นักท่องเที่ยวขึ้นจากชายหาดเวลา 18.00 และเดินทางกลับประมาณ 19.00 แต่ก็ยังมีกลุ่มเด็กในพื้นที่ที่ยังจับกลุ่มในที่มืดหรือพื้นที่หวงห้าม จึงต้องการติดตั้งแสงสว่างไฟตามรายทางตามเส้นทางชายทะเลหรือตามเส้นทางหลักให้ทั่วถึง” (นาย ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กำหนดให้นักท่องเที่ยวขึ้นจากชายหาดตามเวลาขงลงหรือประมาณ 18.00 แต่สามารถนั่งชมทิวทัศน์ได้จนถึงเวลา 19.00 น. ปัจจุบันแสงสว่างไม่มีติดตามถนนชายหาด ควรคิดเพิ่มเติม แม้ว่าจะไม่มีนักท่องเที่ยวช่วงตอนกลางคืน ในส่วนของไฟฟ้า เช่น จุดบริการไฟฟ้า ยังไม่มีให้บริการ ถ้ามีจัดเพิ่มเติมบริการให้นักท่องเที่ยวจะเป็นส่วนที่ดี

เช่น บริการผู้ชาติไฟมือถือ เป็นต้น” (นาย ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

“จากระเบียบการรักษาความปลอดภัยกำหนดให้นักท่องเที่ยวขึ้นจากหาดหลังเวลา 18.00 แต่ก็สามารถนั่งชมทิวทัศน์ได้ ถึง 19.00 หรือดวงอาทิตย์ตก เส้นทางถนนชายทะเลติดกับแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีไฟส่องสว่างตามรายทาง มีเพียงจุดสำคัญเท่านั้น เพื่อความปลอดภัยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่ ควรติดตั้งแสงสว่างให้เพียงพอตามเส้นทางสำคัญ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มใช้ความมืดในการจับกลุ่มมั่วสุมก็มี ฝ่ายรักษาความปลอดภัยต้องเข้าไปปราบในบางครั้ง สำหรับจุดบริการไฟฟ้าให้กับนักท่องเที่ยวก็ยังไม่มีการกำหนดจุดบริการไฟฟ้าให้กับนักท่องเที่ยวด้วย” (นาย ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2560)

การลงพื้นที่เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามหัวข้อที่ผู้วิจัยทำการศึกษา พบว่าระบบการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับที่ดี ระบบคมนาคมในส่วนของป้ายกำหนดเส้นทางมีสภาพชำรุดบางจุด ระบบสาธารณูปโภคได้แก่ น้ำประปา ถึงขยะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามอยู่ในสภาพที่ดีสามารถใช้งานได้ มีปริมาณเพียงพอและเหมาะสม ส่วนจุดบริการไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะและโทรศัพท์สาธารณะ ยังต้องปรับปรุง เนื่องจากยังไม่มีจุดบริการไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม และสภาพโทรศัพท์สาธารณะมีสภาพชำรุดไม่สามารถใช้งานได้

ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ

สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา (สภาพปัจจุบัน)
1. ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ดี
2. ภูมิทัศน์	ดี
3. ระบบ รปภ.	
3.1 เจ้าหน้าที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	ดี เพียงพอ
3.2 กระบวนการตรวจสอบนักท่องเที่ยว	ดี
การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	
3.3 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	ดี
4. ระบบคมนาคม	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา (สภาพปัจจุบัน)
4.1 เส้นทางรถเข้าถึง	ดี
4.2 ป้ายกำหนดเส้นทางเข้าถึง	ชำรุด ชีดจาง (พัฒนา)
5. ระบบสาธารณูปโภค	
5.1 น้ำประปา	ดี/ พอเพียง
5.2 ไฟฟ้า	พัฒนาจุดให้บริการ
5.3 ห้องน้ำสาธารณะ	ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม
5.4 ถังขยะ	ดี/ เจ้าหน้าที่จัดเก็บดี
5.5 โทรศัพท์สาธารณะ	พัฒนา ใช้งานไม่ได้
5.6 ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม	ดี

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตามหัวข้อที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ทางผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลที่ตรงกันคือ การแบ่งพื้นที่ (ย่าน) ถนน ส่วนบริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านขายของในตลาดที่พัก ร้านขายเครื่องดื่ม มีเพียงพอ เหมาะสมกับปริมาณของนักท่องเที่ยว ในส่วนของและระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ทางเดินเท้า เส้นทางจักรยาน บริเวณที่พักคอย ห้องน้ำห้องส้วม ห้องอาบน้ำ ยังต้องปรับปรุงให้มีปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณของนักท่องเที่ยว ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ

ประเด็นศึกษา	เจ้าหน้าที่ฝ่ายท่องเที่ยว	เจ้าหน้าที่ฝ่าย รปภ.	เจ้าหน้าที่ฝ่าย กพร.	สรุป
1. ย่าน	ดี	ดี	ดี	ไม่พัฒนา
2. เส้นทางรถสัญจร				
2.1 ถนน	ดี	ดี	ดี	ไม่พัฒนา

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	เจ้าหน้าที่ ฝ่ายท่องเที่ยว	เจ้าหน้าที่ ฝ่าย รปภ.	เจ้าหน้าที่ ฝ่าย กพร.	สรุป
2.2 ทางเดินเท้า	มี	มีไม่ทั่วถึง	ไม่ทั่วถึง	พัฒนา
2.3 ทางจักรยาน และที่จอดรถจักรยาน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	พัฒนา
3. อาคารและสิ่งก่อสร้าง				
3.1 ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว				
3.1.1 ส่วนบริการ นักท่องเที่ยว	มี	มี	มี	ไม่พัฒนา
3.1.2 บริเวณพักผ่อน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	พัฒนา
3.1.3 ร้านอาหาร	มี เพียงพอ	มี เพียงพอ	มี เพียงพอ	ไม่พัฒนา
ร้านขายของ				
3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม	มี ไม่เหมาะสม	มี ไม่เหมาะสม	มี ไม่ เหมาะสม	พัฒนา
3.2 ศาลาที่พัก	มี เพียงพอ	มีเพียงพอ	มีเพียงพอ	ไม่พัฒนา
3.3 ห้องน้ำบริการ นักท่องเที่ยว (มีเพียง ส้วม อ่างล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วนอาบน้ำ)	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	พัฒนา
3.4 ร้านขายของ	มี เพียงพอ	มี เพียงพอ	มีเพียงพอ	ไม่พัฒนา
ร้านขายเครื่องดื่ม				
3.5 ไฟฟ้า และแสงสว่าง	มี ไม่เพียงพอ	มี ไม่เพียงพอ	มี ไม่เพียงพอ	พัฒนา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) โดยทำการสำรวจพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลและเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) จำนวน 3 คน เป็นการรวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนำผลสรุปผลวิเคราะห์ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ในการนำเสนอ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษารั้วนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ประเด็น ดังนี้
1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) โดยผลการศึกษารูปได้ดังนี้คือ

1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นเพศชาย จำนวน 3 ท่าน คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพลเรือน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ทั้งสามท่านนี้ เป็นตัวแทนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลระบบการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งตรงกับเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ แม้ว่าในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ค่ายกรมหลวงชุมพร) จะมีหน่วยงานมาก 11 หน่วยงานก็ตาม
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีทัศนียภาพที่สวยงาม อันเป็นผลมาจากองค์ประกอบของภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ได้แก่ ภูเขา ทะเล ชายหาด หน้าผาลิ่งเหล่านี้

เป็นองค์ประกอบของพื้นที่และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน โดยรวมแล้วทำให้เกิดเป็นทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม

3. สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค ซึ่งระบบการรักษาความปลอดภัยได้จัดทำผังพลจากกรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และอาศัยเจ้าหน้าที่รักษาการณืประจำจุดในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม กรณีนักท่องเที่ยวหลงทางเข้าเขตพื้นที่หวงห้าม การตรวจสอบนักท่องเที่ยวจะมีเจ้าหน้าที่ประจำจุดหน้าค่ายได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลจากบัตรประจำตัว ในห้วงวันหยุดช่วงเทศกาล จำนวน 4 คน ในดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ภาพรวมของการรักษาความปลอดภัยถือว่าเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการดูแลนักท่องเที่ยว ส่วนของระบบคมนาคม ได้แก่ เส้นทางเข้าถึงสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยตรงมีความเหมาะสม มีป้ายกำหนดเส้นทางที่เพียงพอ แต่สภาพขูดครูด สีไม่ชัดเจน มีป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามเพียงพอและเหมาะสม ส่วนของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ระบบน้ำประปามีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว มีถังขยะรองรับขยะจากนักท่องเที่ยวเพียงพอ ส่วนไฟฟ้าควรจัดโซนบริการไฟฟ้าที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว สภาพห้องน้ำ และโทรศัพท์สาธารณะยังมีสภาพที่ชำรุดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

4. แนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ได้แก่ ย่าน เส้นทาง การสัญจร อาคาร และสิ่งก่อสร้าง ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการพัฒนาและออกแบบแหล่งท่องเที่ยวของ เดชา บุญค้ำ (2531) มาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นที่ตรงกันที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ เส้นทางสัญจรได้แก่ ทางเดินเท้าซึ่งบางพื้นที่ยังไม่มี และเส้นทางจักรยานพร้อมพื้นที่จอดจักรยาน ส่วนอาคารและสิ่งก่อสร้างได้แก่ บริเวณนั่งพักผ่อน ห้องน้ำห้องส้วม ควรพัฒนาให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างก็เช่นเดียวกันบางพื้นที่สำคัญใกล้แหล่งท่องเที่ยวก็ยังมี สิ่งเหล่านี้ควรพัฒนาเพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาแนวทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทัศนียภาพ และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม อันเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมีภูมิทัศน์หลากหลายได้แก่ ทะเล ภูเขา ป่าไม้ จึงทำให้ภูมิทัศน์ของ

แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม สามารถเป็นจุดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภูมิินทร์ ยุคฉัตร (2544) เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พบว่า สภาพความงามของชายหาด สภาพความงามของหมู่เกาะที่เป็นความงามที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยา ผลลูกอินทร์ (2547) เรื่อง ภาพลักษณ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการรับรู้ของนักท่องเที่ยว บริเวณชายหาดเมืองพัทยา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

2. จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ระบบรักษาความปลอดภัย ระบบคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค ผลการศึกษาพบว่า ระบบการรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวเพียงพอและเหมาะสม ระบบการคมนาคมยังขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน ในส่วนของระบบสาธารณูปโภคยังต้องพัฒนาระบบห้องน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ นิษฐา ภูเขาชีวะ (2549) เรื่อง แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและการพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ ทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า การพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้

3. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ย่าน เส้นทาง การสัญจรและอาคารและสิ่งก่อสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามท่านให้ข้อมูลสำคัญที่ตรงกันประกอบกับ ผลการสำรวจพื้นที่ ซึ่งได้ข้อมูลที่ตรงกัน ทางผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จึงได้เสนอแนวทางในการพัฒนาเส้นทางสัญจร เส้นทางจักรยาน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยง่าย และต้องการพัฒนาอาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ บริเวณพักผ่อนคอกย ห้องน้ำห้องส้วม ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรพงศ์ เป็นมูล (2552) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่บริเวณคลองคูเมืองเดิม เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยได้เสนอว่าจะต้องพัฒนา ทรัพยากรการท่องเที่ยว เส้นทางสัญจร สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ อนาคตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากกว่าปัจจุบัน จึงควรกำหนดนโยบายให้มีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามวงรอบ และกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาในการพัฒนาที่ชัดเจน รวมถึงการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รองรับการท่องเที่ยวในอนาคต
2. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ควรกำหนดให้มีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยเกี่ยวข้องในพื้นที่ และหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และหาแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่
2. จัดให้มีกิจกรรมสำรวจพื้นที่ เพื่อหาข้อมูล ศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว และรวบรวมข้อมูลเสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะด้านคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร) ซึ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น อาจมีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ระบบการบริหารงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น เพราะฉะนั้นควรมีการศึกษาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
2. ควรศึกษาและทำการวิจัยด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทุก 5-10 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). (2557). รายงานประจำปี 2557. เข้าถึงได้จาก
<https://thai.tourismthailand.org>
- กิจการการท่องเที่ยว หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน. (2560). ข้อมูลการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก
http://www.marinestravel.com/p/blog-page_15.html
- กิตติ ปัทมเสวี. (2549). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ บริเวณหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ประเทศไทย. ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารึก ปั่นทอง. (2550). แนวทางการพัฒนาแผนแม่บทชุมชนด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศวิทยา กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลทับปุด อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา.
วิทยานิพนธ์การปกครองท้องถิ่น, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฑาทิพย์ จันทร์เอียด. (2553). การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
แบบบูรณาการ ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การจัดการและการท่องเที่ยว
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เดชา บุญคำ. (2531). คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ:
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนคล สุวรรณนิภะ. (2556). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาวัดไร่จิง
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การประกอบการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ ชีวะเกรียงไกร. (2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มสนุก
(สกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์). วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นาย ก (นามสมมติ). (2560, 30 ตุลาคม). เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการท่องเที่ยว. สัมภาษณ์.
- นาย ข (นามสมมติ). (2560, 30 ตุลาคม). เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพลเรือน. สัมภาษณ์.
- นาย ค (นามสมมติ). (2560, 30 ตุลาคม). เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย. สัมภาษณ์.

- นิภารัตน์ สายประเสริฐ. (2547). การรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุทยานและนันทนาการ, คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิษฐา ภูเขาชีวะ. (2549). แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปุลณดา สัตยมุข. (2553). การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำมูล: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 แห่ง ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พนารัตน์ ไม่หลงชั่ว. (2545). การปรับปรุงสภาพทางกายภาพของชุมชนในเขตพื้นที่ประวัติศาสตร์กรณีศึกษา: การเปรียบเทียบความต้องการระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้อาศัยในชุมชนย่านบางลำพู กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เพียงกานต์ นามวงศ์. (2552). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หินอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์การจัดการและการท่องเที่ยวมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ภูมินทร์ ชุคุณธร. (2544). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยคดีศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ภูวนาท คุณผลิน. (2556). แนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 10(2), 18-33.
- ลลนา คลังชานาญ. (2552). การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรพงศ์ เป็นมูล. (2552). แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่บริเวณคลองคูเมืองเดิมเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรมกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรรณ วลัยวานิช. (2539). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 วิทยา ผลลูกอินทร์. (2547). *ภาพลักษณ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
 บริเวณชายหาดเมืองพัทยา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2552). *ความหมายของการพัฒนา
 การท่องเที่ยว*. ปทุมธานี: สถาบันการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- เสาวลักษณ์ บุญสม. (2560). *บทบาทปัญหาและอุปสรรคและแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริม
 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากภาครัฐ กรณีศึกษาบริษัทผลิตอาวุธภาคเอกชน*.
 งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน,
 วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน. (2558). *ระเบียบการรักษาความปลอดภัย*. เข้าถึงได้จาก
http://www.marinestravel.com/p/blog-page_15.html
- หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน. (2559). *สรุปรายงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
 กรมรักษาความปลอดภัย*. เข้าถึงได้จาก [http://www.marinestravel.com/p/blog-
 page_15.html](http://www.marinestravel.com/p/blog-page_15.html)
- อมร บุตรเวียงพันธ์. (2548). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย*.
 งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมราวดี คำบุญ. (2556). *การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก
 อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ
 การท่องเที่ยว, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชญา พรหมปั้น. (2550). *ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนบ้านห้วยโป่ง ตำบลบ้านปวง
 อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เอมอร หนูทับ. (2553). *การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการ
 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่

หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)

ชื่อผู้วิจัย จำเอกสุพจน์ เพ็ชรคง

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ยศ ชื่อ-สกุล.....
 2. ระดับการศึกษา.....
 3. สังกัด.....
 4. อายุการทำงานในพื้นที่ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน.....ปี
 5. ความรับผิดชอบ หน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่
-
-
-
-

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. ท่านคิดว่าทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นอย่างไร มีความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
-
-
2. ท่านคิดว่าภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่
-
-

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. ท่านคิดว่าระบบการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอเหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยว การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย กระบวนการตรวจสอบ และการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เป็นอย่างไร เพียงพอและมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

2. ท่านคิดว่าระบบคมนาคม ได้แก่ เส้นทางรถเข้าถึง ป้ายกำหนดเส้นทางรถเข้าถึงป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้ามเป็นอย่างไร

.....

.....

3. ท่านคิดว่าระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ถังขยะ โทรศัพท์ สาธารณะ ป้ายกำหนดพื้นที่หวงห้าม เพียงพอ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว

1. ท่านคิดว่าย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node) เป็นอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่ และท่านมีแนวคิดในการพัฒนา/ ออกแบบ ย่าน (District) และที่รวมกิจกรรม (Node) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าจะพัฒนาเส้นทางการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังต่อไปนี้ได้อย่างไร

2.1 ถนน

.....

.....

.....

.....

2.2 ทางเดินเท้า

.....

.....

.....

.....

2.3 ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าจะพัฒนาอาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างไร
อันได้แก่

3.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

3.1.1 ส่วนบริการนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

3.1.2 บริเวณที่พักคอยนัดหมาย

.....

.....

.....
.....
3.1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก

.....
.....
3.1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม

.....
.....
3.1.5 ศาลาที่พัก

.....
.....
3.1.6 ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว (มีเพียงส้วมและอ่างล้างมือเท่านั้น ไม่มีส่วน
อาบน้ำ)

.....
.....
3.1.7 ร้านขายของ ร้านขายเครื่องดื่ม

3.1.8 ไฟฟ้าและแสงสว่าง

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	จำเอกสุพจน์ เพ็ชรคง
วัน เดือน ปีเกิด	30 มกราคม พ.ศ. 2530
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 37/ 1 หมู่ที่ 25 ตำบลโบสถ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2560	เจ้าหน้าที่ฝ่ายยุทธศาสตร์และการข่าว กองบังคับการ กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ (ค่ายกรมหลวงชุมพร)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2559	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
พ.ศ. 2560	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา